

Szkoła Cierlicko

**Základní škola a Mateřská škola s polským vyučovacím jazykem
Těrlicko-Horní Těrlicko 243
okres Karviná, příspěvková organizace**

**Szkoła Podstawowa i Przedszkole z polskim językiem nauczania
Cierlicko**

TVOŘIVÁ ŠKOLA 3R

**Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
platnost od 1.9.2021**

SZKOŁA TWÓRCZA

**Szkolny Program Edukacyjny dla Kształcenia
Podstawowego**

Motto:

**Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia.
(Seneka)**

V Těrlicku 30.8.2021 čj. PS/78/2021

Mgr. Barbara Smugala
Ředitelka školy

ADRESA A KONTAKTY

**Základní škola a Mateřská škola s polským vyučovacím
jazykem Żwirki i Wigury Těrlicko, příspěvková
organizace**

73542 Těrlicko, Přehradní 243

Tel.: 596423059,739088077,e-mail: pspcierlicko@seznam.cz

IČO : 70646066, IZO : 600136671

ZŘIZOVATEL

Obec Těrlicko

73542 Těrlicko,Májová 474

Tel.: 596423171,e-mail: obec@terlicko.cz , www.terlicko.cz

ŘEDITELKA ŠKOLY

Mgr. Barbara Smugala

Jmenována do funkce od 1.2.1992

Tel.:739088077,e-mail: pspcierlicko@seznam.cz

Obsah:

1. Identifikační údaje	1
2. Charakteristika školy.....	4
3. Charakteristika ŠVP	7
3.1.Rozvíjení klíčových kompetencí v 1. a 2. období ZV....	18
3.2.Průřezová témata.....	22
4. Učební plán	25
5. Učební osnovy pro 1. – 3. ročník ZV.....	29
5.1.Učební osnovy pro 4.-5.ročník ZV.....	82
6. Hodnocení žáků.....	146
6.1.Autoevaluace školy.....	147

Projednáno ve Školské radě dne 20.8.2021

Projednáno na Pedagogické radě 24.8.2021

2. Charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Základní škola a Mateřská škola je málotřídní vesnickou školou. Má 2 spojené třídy s 5 ročníky. (I.třída 1. a 3.ročník, II.třída 2.,4.,5.ročník). Má 2 třídy, ve kterých v odpoledních hodinách pracuje školní družina. Škola sídlí v jedné budově spolu s třídami mateřské školy: třída s polským vyučovacím jazykem, třída s prvky Montessori pedagogiky, 2 třídy s českým vyučovacím jazykem. Budova je situována u přehrady, v klidné rekreační zóně. Byla vybudována v roce 1921, poté v roce 1973 byla dostavěna tělocvična.

2.1.1 Vybavení školy

Materiální

Škola je dobře vybavena učebnicemi a učebními pomůckami, při výuce různých předmětů je využíván výukový SW. Pro další studium a práci žáků i pedagogů je k dispozici školní knihovna. Literatura, učebnice, učební pomůcky a výukový SW jsou průběžně doplňovány o nové.

Prostorové, technické

Škola má 2 kmenové učebny, kde v odpoledních hodinách pracuje školní družina. V rámci projektů byla vybudována odborná učebna: přírodovědných předmětů se zimní zahradou, pro výuku technických a řemeslných oborů. V rámci projektu byl vybudován bezbarierový výtah. Škola disponuje tělocvičnou a školním hřištěm u budovy. V rámci projektů byla vybudována ekologická zahrada s přírodní učebnou. V budově je školní jídelna-výdejna, kde se dováží obědy s české školy.

Hygienické

Ve škole je zajišťován pitný režim žáků. Během celého dne mají k dispozici čaj. Pro odpočinek jsou k dispozici prostory školní družiny, tělocvična, školní zahrada a školní hřiště.

2.2 Pedagogický sbor

Pedagogický tým tvoří ředitelka školy, učitelky, vychovatelky školní družiny. Učitelky učí na plný úvazek a je plně kvalifikovaný. Činnost výchovného poradce a koordinátora prevence vykonává paní učitelka. Škola má kvalifikovaného koordinátora EVVO, kterým je paní ředitelka, která vykonává rovněž koordinátora ICT a koordinátora ŠVP. Na částečný úvazek zde působí speciální pedagog.

2.3 Spolupráce s rodiči

Informovanost rodičů o plánování, průběhu a výsledcích vzdělávání žáků

Schůzky rodičů

Základní škola se snaží navázat co nejužší spolupráci s rodiči. Během školního roku jsou pořádány tři schůzky rodičů. Na přání rodičů je poskytnuta informace nebo pomoc, kdykoli během školního roku, vždy po předchozí domluvě.

- Spolupráce s mateřskou školou

Škola velmi úzce spolupracuje s mateřskou školou a spolu organizují společné akce. Společně s mateřskou školou pořádá základní škola výukové programy a vystoupení pro rodiče a veřejnost. Před koncem školního roku přijdou předškoláci na návštěvu do 1.ročníku, prohlédnou si budovu a seznámí se s pedagogy a spolužáky.

- Kulturní vystoupení

Pro rodiče a veřejnost jsou pravidelně pořádány besídky k oslavě Vánoc a Dni rodiny, kde jsou maminky obdarovávány dárky, vyrobenými žáky. Dalšími akcemi pro rodiče jsou zahradní slavnosti, jarmarky, karnevaly, které připravují žáci pro svoje rodiny.

- Svou nabídkou aktivit se ZŠ s snaží doplnit možnosti přirozeného rozvoje dětí ve venkovském prostředí o návštěvy kulturních a sportovních center, které chybí na malé vesnici. Žáci navštěvují kina, divadla, výstavy v blízkém Havířově a Českém Těšíně.

- Škola navázala spolupráci s organizacemi, jejichž činnost pomáhá rozvíjet občanské povědomí žáků v různých oblastech života. Spolupracuje s místními organizacemi, zejména Sborem dobrovolných hasičů, s Policií ČR, zdravotnickými organizacemi, ekologickými organizacemi.

- Spolupráce se zřizovatelem

Zřizovatel se aktivně zajímá o rozvoj školy a možnosti vzdělávání žáků. Podporuje zejména nižší počet dětí ve třídách, finančně zajišťuje sportovní vyžití žáků – výuku plavání, lyžařské výcviky. Žáci můžou za symbolickou cenu pronajímat kulturní dům a sportovní halu.

Školská rada

Školská rada byla na naší škole zřízena 11.10.2005 a její pravidelná činnost začala 5.1.2006. Je tříčlenná – 1 zástupce školy, 1 zástupce rodičů a 1 zástupce zřizovatele obce Těrlicko. Schází se 2-3 krát ročně.

2.4 Partneri školy

Obec Těrlicko má již dlouholetou spolupráci s obcí Chybie w Polsku. V rámci této spolupráce se vzájemně navštěvují žáci škol obou měst a tato tradice je vysoce ceněna. Výměnné pobyty žáků umožňují nejen prohloubení jazykových znalostí, ale i vzájemné poznání kulturních a národních hodnot. Partnerství měst začalo v r.1993. V rámci spolupráce se uskutečnily přeshraniční projekty: Poznáváme přírodu společně, díky které se vybudovala ekologická zahrada s přírodní učebnou.

2.5 Ročníkové a celoškolské projekty

Učitelé ve škole zapojují žáky do krátkodobých i dlouhodobých projektů. Jsou to například: BESIP, Zdravé zuby, Ovoce do škol, Mléko do škol. Využíváme dalších projektů environmentálního charakteru, které vyhláší Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Škola

pravidelně žádá o dotace z OP VVV – aktuálně projekt OP JAK a názvem JAK na gramotnost. Škola realizovala 2 přeshraniční projekty s Polskou republikou. Vybuodovala ekolog

2.6 Prevence sociálně patologických jevů

Metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky – otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, komunikace s rodiči. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat.

Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup výchovný poradce, svolává setkání s rodiči, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola využívá vybrané programy v oblasti prevence sociálně patologických jevů..

2.7 Řízení a organizace výuky

Organizace řízení školy funguje na principech týmové spolupráce a kolektivní zodpovědnosti. Na škole pracuje kvalitní pedagogický sbor, jehož cílem je zvýšení efektivity výchovného a vzdělávacího procesu.

Řízení a koordinace práce učitelů

Vzdělávací témata jsou plánována vždy společně pro celý ročník. Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces tak, aby vytvářel smysluplný celek, navazoval na ročník předcházející a vytvářel kvalitní základ pro témata ročníku následujícího. Společně vytvářejí celoroční plán výuky, který si každý vyučující podrobně zpracovává do plánu měsíčního.

2.8 Řízení a koordinace práce žáků

Za prioritní vzdělávací aktivity považujeme osvojení klíčových kompetencí žáky. Do výuky je vhodně zařazována projektové a kooperativní učení s cílem podpory vzájemné spolupráce dětí při učení, podpory samostatnosti a individuality žáka. U vybraných témat nebo projektů dochází k vzájemné spolupráci žáků více ročníků.

Zajišťujeme nabídku zájmových aktivit pro děti pro rozvoj jejich zájmů, s cílem smysluplně vyplnit jejich volný čas. Plnění úkolů a cílů je pravidelně vyhodnocováno. Kontrolní mechanismy školy jsou prostředkem budování vzájemné důvěry a impulsem pro další zlepšování naší práce.

2.9 Mimoškolní vzdělávání

Cílem vzdělávání dětí 1. stupně je poznávání zájmů každého žáka, hledání vhodné aktivity na trávení volného času, zlepšování tvořivých dovedností, poznávání nových vztahů mezi dětmi a pomoc kamarádům s tělesným nebo jiným postižením.

2.9.1 Školní družina

Školní družina je součástí ZŠ. Má 1 oddělení, kapacita je 30 dětí z 1.-5. ročníku . Sídlí v objektu budovy 1. stupně ZŠ. Plní výchovně-vzdělávací funkci formou odpočinku, rekreace, zájmových činností a také přípravou na vyučování. Každodenní pestrá nabídka pro děti je doplněna většími zábavnými akcemi. Poplatek za pravidelnou docházku činí 100 Kč za měsíc. V době školních prázdnin provoz školní družiny není.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1. Zaměření školy

Školní vzdělávací program vychází z modelového programu Tvořivých škol. Je však modernizován v obsahu i formě tak, aby se přibližoval Strategii 2030+. Jeho název je Tvořivá škola 3R – tedy škola jako kreativní prostor pro 3 R:

- 1.R jako Radost z učení, ze spolupráce a společné činnosti
- 2.R jako Rozvoj kompetencí, celkový rozvoj osobnosti žáka
- 3.R jako Rozhled, tedy všeobecný přehled o světě kolem nás a o možnostech vzdělávání, ze kterého si každý žák může vybrat aktivity, které jsou pro něj poutavé Jsme přesvědčeni, že podporou těchto oblastí získá žák dobrý vztah ke škole a zejména k celoživotnímu učení.

Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení:

1. Tempo výuky se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě.
2. Činnostní charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku.
3. Každý den přináší dítěti pokrok.
4. Činnostní učení neustále podněcuje zájem žáků o učení.
5. Důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě.
6. Žáci jsou činnostmi, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům.
7. Zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat.
8. Žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně. Činnostní učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků.
9. Učiteli činnostní učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji.
10. Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.
11. Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků.
12. Výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků. Stálé podněcování žáků k samokontrolě a sebehodnocení, které činnostní výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně.

13. Činnostní učení vyhovuje dětem typů zrakového, sluchového i motorického, protože se do výuky zapojuje více smyslů.
14. Hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel může průběžně sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva.
15. Při činnostním učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem. Tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého.

Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostře

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávací program Tvořivá škola:

- navazuje na tradice české činné školy a pozitivní zkušenosti ze současného vzdělávacího programu Základní škola
- vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání
- zdůrazňuje činnostní ráz vyučování a pozitivní hodnocení
- používá takové činnosti, které na základě pozorování a hovoru o pozorovaném vedou žáky k objevování poznatků a vztahů, k řešení problémů
- předkládá jasné možnosti mezipředmětových vztahů
- řadí poznatky do systému, dbá na návaznost učiva a jeho propojování
- dává žákům příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání
- zdůrazňuje orientaci na osobnost žáka, přirozeně vede k diferenciaci ve vyučování
- vede žáky k samostatnému projevu, k získání nových vědomostí vlastní činností
- dává žákům možnosti využívat při práci samoučení a samokontrolu
- zdůrazňuje komunikaci a spolupráci mezi žáky
- vede k projektovému a skupinovému vyučování
- umožňuje žákům využívat při učení své zkušenosti a praktické situace ze života mimo školu
- pokládá za základní vědomosti ty, kterých se dá prakticky využívat, které jsou potřebné k dalšímu vzdělávání, dbá na jejich zvládnutí všemi žáky
- podporuje ty postupy a formy práce, které umožňují žákům maximálně využívat vlastních zkušeností, užívat zdravý rozum
- vyžaduje provádění jednoduchých demonstrací a pokusů, které umožňují žákům přijímat učivo více smysly, rozumět mu, zvládnout probíranou látku jako základ k dalšímu učení
- předpokládá přirozený rozvoj ekologického cítění žáků
- umožňuje realizaci diferencované a individualizované výuky pro všechny žáky, tj. jak pro žáky zdravotně či sociálně znevýhodněné, tak pro žáky talentované a žáky s hlubším zájmem o některou oblast
- směřuje k poznávání zdraví jako významné životní hodnoty

Vzdělávací program Tvořivá škola je založený na provázaném a uceleném systému metod, forem práce, učebnic, pomůcek, metodik a dalším vzdělávání učitelů zaměřeným na inovaci výuky. Systém vychází ze zkušeností českých učitelů a je ověřený jejich mnoholetou praxí. Při dodržování základních principů činnostního učení program zajišťuje naplnění jeho výchovně vzdělávacích cílů.

Vzdělávací program Tvořivá škola ve shodě s RVP ZV zdůrazňuje aspekty vzdělávání, které jsou určující pro plnohodnotný život v moderní multikulturní společnosti.

Hlavními záměry školního vzdělávacího programu Tvořivá škola jsou:

- výchova kulturního člověka, kterému záleží na kvalitě jeho života, který se dokáže nalézt uplatnění v životě
- výchova člověka komunikativního a tvořivého, schopného spolupráce
- výchova ekologicky myslícího, tvořivého a mravně odpovědného člověka
- výchova člověka odpovědného, chápujícího hodnotu zdraví a aktivně usilujícího o jeho upevňování a ochranu
- výchova člověka zvědavého, sebezdokonalujícího se, rozumně a citlivě reagujícího v konkrétních praktických životních situacích
- výchova člověka hledajícího, svobodně jednajícího, s touhou dále se vzdělávat a zlepšovat kvalitu svého života
- příprava na celoživotní vzdělávání

Základní didaktické zásady zdůrazňované ve školním vzdělávacím programu Tvořivá škola

Za základní didaktické zásady programu lze považovat:

- probouzení zájmu žáka o vzdělávací činnost a poznávání
- podněcování aktivní účasti žáka činnostmi ve vzdělávacím procesu
- využívání zkušeností žáka a vytváření kompetencí pro užití osvojeného učiva v běžné životní praxi

1. Probouzet zájem žáka znamená vyučovat zajímavě.

Toho dosáhneme, bude-li vyučování:

a) **názorné**

Největší hodnotu má přímý názor v rukou každého žáka. Přímým názorem jsou např.:

- skutečné předměty
- kreslené názory
- modely
- náčrtý a diagramy
- demonstrační obrazy, mapy aj.

K názoru je třeba se vracet a stále se přesvědčovat, zda žáci učivu porozuměli.

b) **pochopitelné**

Vyučování bude pochopitelné, když žák všemu učivu správně porozumí.

- Je třeba vhodně volit obsah učiva a způsob práce ve škole.
- Je třeba zůstat u prvopočátků učiva, až je řádně pochopeno. Totéž učivo se opakovaně probírá v nových situacích a s různými činnostmi.
- Je třeba: – postupovat zvolna,
– stále se přesvědčovat, jak žáci nové učivo pochopili a jak ho zvládají,
– abstraktní pojmy objasňovat názorem a příkladem.

c) **odpovídající příslušnému stupni vývoje žáka.**

Je třeba znát psychický vývoj dítěte a respektovat ho.

2. Činnostmi podněcovat aktivní účast žáka v procesu vzdělávání:

- a) dítě se aktivně účastní vyučování,
- b) využíváme zkušeností žáků,
- c) vyhýbáme se dlouhým výkladům,
- d) neděláme nic z toho, co mohou udělat žáci sami,
- e) dopřejeme žákům radost z úspěchu při vlastní práci,
- f) v tvořivé škole se snažíme o to, aby žáci sami poznatky objevovali.

3. Vytvářet kompetence pro praxi:

- a) při výuce využíváme zkušeností žáků ze života,
3. učíme žáky, aby poznatky a dovednosti získané v jednom vyučovacím předmětu uměli využít i v jiných vyučovacích předmětech,
4. informujeme žáky, jak lze získané poznatky využít v praxi.

Didaktikou programu Tvořivá škola prolínají další zásady:

- Vyučování zakládáme na přirozených situacích a učební látce potřebné v životě k dalšímu vzdělávání a uplatnění se.
- Vyučování přizpůsobujeme individualitám žáků. Chceme docílit toho, aby naše škola umožňovala individuální uplatnění každému žákovi.
- Vyučování je založeno na samostatné činnosti žáků, učitel je žákův rádce a opora, pomáhá jim překonávat nesnáze.
- Vyučování má charakter nejen vzdělávací, ale i výchovný.
- Vycházíme ze zájmu žáků motivovaných pro dobrou školní práci, podněcovaných ke snaze se co nejlépe připravit do života.
- Snažíme se uchovat ty hodnoty, které vyrostly v našem českém prostředí, jsou ověřeny zkušenostmi mnoha vynikajících pedagogů i vědeckým bádáním.
- Chceme mít školu založenou na radostné žákovské práci. Její hybnou silou bude vzbuzování zájmu žáků o učení.

Naši tvořivou školu orientujeme na všestranný rozvoj osobnosti žáka, rozvoj jeho zděděných i získaných dispozic. Přitom dbáme, aby žáci nebyli ve škole přetěžováni. Víme, že dítě je proto dítětem, aby se připravilo na život dospělého člověka. V dětské psychologii je často zdůrazňováno: „*Cím déle žák zůstává dítětem, tím úplnějším se stane jeho vývoj.*“

Pro zdravý psychologický vývoj žáků je třeba, aby neprožívali školní léta jen přepínáním paměti a přemírou povinností. Ve tvořivé škole dbáme na dětské zájmy, vycházíme z nich a využíváme je. Dětská reakce a zájem ukazují, čím je dítě osloveno, co na ně působí. Kdybychom na zájmy dětí nedbali, naše výchovné snahy by nebyly úspěšné. Dbát na dětské zájmy ale neznamená vyhovovat každému nápadu. Dětské touhy je třeba usměrňovat, probouzet vztah k pozitivním hodnotám a tím dítě vychovávat a zdokonalovat. Žákům necháváme vždy prostor k tomu, aby mohli zaujímat svá stanoviska i řešit různé opravdové

životní situace. Školní práci přizpůsobujeme fyziologii a psychologii dítěte. Motivace a účelnost učení jsou charakteristickými znaky tvořivé školy.

Školní vzdělávací program Tvořivá škola pro základní vzdělávání navazuje svým pojetím na tradice **české činné školy**, kterou lze charakterizovat:

- má činnostní ráz
- je pozitivní vůči žákům
- podněcuje žáky k tvořivé práci
- navrácí do školy „zdravý selský rozum“
- při výuce využívá zkušeností žáků
- klade důraz na motivaci žáků k učení
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- zpětná vazba je důležitou formou zařazovanou do každé vyučovací hodiny
- je snahou všech vyučujících, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy

Tvořivá škola zdůrazňuje individualizované a kolektivní učení.

Individualizovaným učením rozumíme kteroukoliv formu vyučování, při níž rychlost, kterou žák postupuje při osvojování vědomostí, závisí jen na jeho schopnostech a na jeho práci (činnostech). Uváděný vzdělávací program uplatňuje též výuku kolektivní, činnostní učení do tohoto způsobu práce však často vnáší individualizaci.

Učitel má možnost individuálně sledovat žáky, neboť při manipulaci s věcmi se zobrazuje mysl žáků přímo před každým z nich. Může tak přizpůsobit postup výuky pozorované individuální práci žáků. Vede žáky k hovoru o pozorovaném jevu (problému), tím se mnohé objasní i ostatním spolužákům. Velký význam má také to, že nikdo není izolován. Vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky zefektivňuje vyučování. Vlastní činnosti zařazujeme do výuky krátce a často v různých formách, aby upoutaly pozornost všech žáků, vedly dříve či později k znovuobjevení poznatku, k pochopení učiva a jeho dobrému zvládnutí. Předchází se tak bezduchému memorování látky naučené z paměti bez porozumění. Kolektivní individualizovaná výuka s využitím činností žáků a zpětné vazby přináší do vyučovacích hodin přirozenou potřebu diferenciací a skupinové práce. Při hovoru o pozorovaném jevu jsou kladeny otázky nejen učitelem, ale i žáky navzájem.

V rámci *vzdělávacího programu Tvořivá škola* se realizuje harmonický rozvoj tělesných i duševních schopností každého dítěte.

Činnostní učení v tvořivé škole umožní postupně každému žákovi, aby pocítil uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Vědomí úspěchu je pak každému vzpruhou k překonávání překážek. Škola musí umožnit každému žákovi takový tělesný a duševní vývoj, jakého je schopen. Způsob a míra žákova rozvoje se neposuzuje jen podle míry vědomostí, ale zejména, podle toho, s jakou jasností a jistotou dovede žák myslet, své myšlenky vyjadřovat a řešit úkoly z praktického života, jak se vyvíjí jeho osobnost ve své mnohostrannosti.

Výchovně vzdělávací cíle a kompetence školního vzdělávacího programu Tvořivá škola

Vzdělávací program Tvořivá škola se v plném rozsahu ztotožňuje s výchovně vzdělávacími cíli a kompetencemi uváděnými v RVP ZV:

1. Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení.
2. Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy.
3. Všeestranně a účinně komunikovat.
4. Spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
6. Projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací; vnímavost a citové vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
7. Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
8. Žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.
9. Poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. K jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k **osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů**, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro celoživotní učení žáka, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: **kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní, kompetence digitální.**

Rozvíjení klíčových kompetencí v 1. a 2. období základního vzdělávání

Kompetence k učení

Pro rozvíjení této kompetence u žáků v 1. – 5. ročníku je třeba:

- dát žákům k učivu, pokud je to možné, vždy konkrétní názor, aby bylo učivo žákům předkládáno s využitím co nejvíce smyslů, zejména zraku, hmatu a sluchu
- nechat žáky individuálně s názornými pomůckami manipulovat, pozorovat, třídít a rozlišovat
- dbát, aby každý nový činnostní postup měl určitý didaktický cíl, přivést žáky k úvahám o problému, k vyjádření svých závěrů, k znovuobjevování poznatků
- klást důraz na porozumění učivu a návaznost mezi jednotlivými poznatky
- snažit se podporovat čtení s porozuměním
- nechat žáky vyjadřovat se k přečtenému textu a stručně vyprávět jeho obsah
- dát příležitost k využívání žákovských zkušeností ve výuce
- podporovat tvořivou činnost žáků
- klást na žáky v učivu přiměřené nároky, vést je k dobrému zvládnutí základního učiva a dát jim k tomu takový časový prostor, který zohledňuje individuální schopnosti jednotlivých žáků
- pomáhat podpořit sebedůvěru žáků ve vlastní schopnosti
- upozorňovat na konkrétní využití vědomostí a dovedností v životě
- vést je k sebehodnocení a pochopení, proč se danému učivu učí
- vytvářet návyky k pozdějšímu samostatnému učení
- domácí úkoly směřovat k procvičování učiva, které žáci ve škole zvládli
- individuálně vést žáky k získávání poznatků i z jiných zdrojů, než jsou školní materiály

Kompetence k řešení problémů

Činnostní učení je založeno na předkládání problémů a úkolů ke konkrétnímu řešení každým žákem, dbá se na to, aby se žáci v úkolu orientovali, přitom:

- žáci třídí, rozlišují, seskupují, přidávají i vyřazují určité pojmy, pomůcky nebo připravené kartičky s údaji vzhledem k tomu, co mají sledovat
- podle svého uvážení žáci na základě uvedených činností nacházejí shodné, podobné nebo naopak odlišné znaky
- postupujeme od jednoduchých problémů ke složitějším
- na základě pochopení sami žáci navrhnou a provádějí obměny činností
- objevené poznatky aplikují v obdobných situacích, které sami vymýšlejí, mají možnost využívat své dosavadní individuální poznatky, dovednosti a zkušenosti
- předkládáme též neobvykle zadané úlohy, např. pomocí schémat nebo obrázků, později i grafů
- podporujeme účast žáků, podle jejich schopností, v různých soutěžích, zvláště tvořivých, tj. takových, kde je třeba uvažovat a hledat nové způsoby řešení úloh nebo zpracovávání údajů
- žáky vedeme k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem, docházeli ve své činnosti k závěrům, pokoušeli se najít vhodné řešení
- různé závěry, řešení a rozhodnutí necháváme žáky obhajovat
- umožňujeme žákům vyhledávání nových informací, jejich třídění i propojování s učivem
- vedeme žáky k jednoduchému zaznamenávání svých pozorování a objevů

Kompetence komunikativní

K rozvíjení této kompetence poskytuje činnostní učení ve všech vyučovacích předmětech v 1. a 2. období mnoho vhodných příležitostí, jelikož s každou činností je spojena komunikace mezi žáky navzájem i mezi žáky a učitelem. K utváření této kompetence je nutné:

- nechat žáky při každé jejich činnosti hovořit o pozorovaném jevu nebo o vlastním způsobu řešení daného úkolu
- přijímat často neodborně vyjádřené žákovské názory, upřesňovat je, vyjadřovat uspokojení nad správnými závěry žáků a povyšovat je na objev
- umožnit žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- učit žáky naslouchat názorům spolužáků, využívat možnosti o názorech diskutovat, respektovat se navzájem
- zkusit hovořit o pozorováních v přírodě, o zajímavých poznacích z četby nebo ze sledování naučných pořadů
- do výuky českého jazyka zařazovat jednoduchá mluvní cvičení na zvolené téma
- v matematice vymýšlet slovní úlohy, otázky, vyvolávat se mezi sebou navzájem
- hovořit o postupu ve složitější početní úloze, zkusit druhým poradit s řešením, ptát se navzájem na problémy v učivu
- ve výtvarné a hudební výchově nechat žáky pokusit se vyjadřovat dojmy z uměleckého díla

Kompetence sociální a personální

Individuální činnosti zařazované do výuky jsou střídány s činnostmi žáků ve dvojicích což vyžaduje spolupráci, vzájemnou domluvu a respektování se navzájem. Proto dbáme na to, aby:

- se žáci podíleli na stanovení pravidel pro práci v různě velkých skupinách a aby tato pravidla respektovali
- se učili vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění dílčích částí společného úkolu
- v případě potřeby dokázali požádat o pomoc a sami byli ochotni pomoc podle svých možností poskytnout
- vzájemná komunikace byla vedena v příjemné atmosféře. Tomu mimo jiné napomáhá i vhodné oslovování žáků mezi sebou

Kompetence občanská

Činnostní učení prolíná výukou všech předmětů, žáci cítí sounáležitost s třídním kolektivem, neboť vzájemně komunikují, dotazují se navzájem, diskutují o řešení problémů, vyprávějí si různé zkušenosti aj. Tento ráz výuky vede žáky:

- k vzájemnému slušnému chování bez hrubostí a násilí
 - ke snaze si mezi sebou pomáhat, uznávat se a oceňovat nápady druhých
 - ke snaze o co nejlepší plnění svých povinností i uvědomování si svých práv
- Žáci pak také snáze respektují témata vztahující se k péči o zdraví a k jeho ochraně.

Kompetence pracovní

Tato kompetence se při činnostním charakteru výuky rozvíjí ve všech vyučovacích předmětech spolu s pracovními činnostmi, které podporují tuto výuku. Zaměřujeme se na:

- dosažení zručnosti žáků při práci s různými materiály, provádění činností a pokusů-udržování pořádku na pracovním místě, systém v ukládání pomůcek a náradí
- samostatnou přípravu jednoduchých pomůcek pro výuku žáky
- dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při pracovních činnostech
- poznávání různých oborů lidské činnosti, jejich výsledků a významu pro ostatní lidi
- poznávání různých oborů lidské činnosti, jejich výsledků a významu pro ostatní lidi

- žáci samostatně prováděli pokusy a pozorování podle ústního pokynu, nákresu nebo návodu
- žáci postupně získali základy tvořivého myšlení
- se snažili k pokusům a pozorováním vyjadřovat, co pozorují a vyslovovat vlastní závěry
- se učili logicky uvažovat a řešit problémy
- žáci zvládali základy vzájemné komunikace
- využívali svých získaných vědomostí a zkušeností z různých oborů lidské činnosti
- uplatňovali poznatky mezipředmětově
- se žáci učili spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací
- byli žáci k sobě navzájem tolerantní a ohleduplní
- získávali pozitivní vztah ke svému fyzickému i duševnímu zdraví a pečovali o něj
- neohrožovali spolužáky a další spoluobčany neuváženými činy
- si začali uvědomovat své reálné možnosti a aby se snažili rozvíjet své nadání
- se žáci rozvíjeli jako svobodné osobnosti a učili se přijímat odpovědnost za své jednání

Pro přirozený rozvoj klíčových kompetencí je třeba stále respektovat individuální vlohy žáků a motivovat žáky tak, aby prožívali pozitivní pocity z pochopení probíraného učiva. Aby byli žáci ochotni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je potřeba podporovat jejich samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost a pozitivní sebehodnocení.

Učitel se pro žáky stává partnerem a poradcem, pomocníkem i oporou a to jak při řešení úloh, tak při pochopení nebo nepochopení probíraného učiva. Výuka ve škole může být rušnější, může se v ní uplatňovat i humor a smích. Vše je provázeno pocitem uspokojení a radosti, dobrými výsledky. Žák je podněcován k produkovaní myšlenek, nápadů, kladení otázek. Často se tak děje při činnostních postupech s pomůckami, na základě hovoru o pozorovaných jevech nebo na základě řešení úloh ze života. Ve výuce klademe důraz na předávání vědomostí v rámci smysluplných celků.

Kompetence digitální

- zaměřují se u žáků na schopnost porozumění digitálními technologiemi jako prostředku k rozvoji abstraktního, kritického a analytického myšlení, kreativity, získávání a sdílení dat v digitálním prostředí, usnadnění pracovních postupů a efektivní komunikaci.

Učitelé:

- nastavují v kolektivu pravidla bezpečné práce v digitálním prostředí
- využívají digitální technologie ve vhodných situacích
- podporují informatické myšlení žáků
- pomocí digitálních technologií zefektivňují a zkvalitňují výuku
- rozvíjejí inovativní formy vzdělávání

Žák:

- vybírá si a využívá při učení a řešení praktických problémů digitální technologie, aplikace a služby
- získává a vyhodnocuje informace z digitálního prostředí
- vytváří digitální obsahy v různých formátech
- aplikuje a ověřuje si znalosti a postupy z informatiky a programování při práci s roboty a robotickými stavebnicemi
- zodpovědně a bezpečně využívá digitální technologie za vědomí jejich přínosů i rizik

Cíle směřované k žákům a k učitelům

1) Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;

- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností.

2) Cílem školního programu je, aby učitelé:

a) porozuměli smyslu a principům činnostního vyučování a vzdělávání, tj.:

- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků;
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žákovu seberealizaci a sebedůvěru;
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti;
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí;
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem;
- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků;
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení;
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám;
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu;
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí;
- vést žáky k vlastní organizaci učení.

b) osvojili si dovednosti činnostního učení, např.:

- využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím;
- využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků;
- organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě;
- hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny;
- organizovat práci žáků ve skupinách;
- vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

c) osvojili si vyučovací metody a formy činnostního učení, které:

- podporují u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi;
- využívají objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů);
- využívají sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

d) chápali souvislosti činnostního učení a jiných modelů současného vyučování a učení.

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých osobních vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpurných opatření. Uvědomujeme si, že žáci se ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.

Učitelé během vzdělávání provádějí také pedagogické pozorování. Učitel o svém pozorování informuje pedagogickou radu, výchovného poradce a rodiče. Rodičům (zákonným zástupcům žáka) může učitel doporučit vyšetření v PPP, případně se může domluvit na vypracování Plánu

pedagogické podpory, na základě, jehož vyhodnocení (za dobu nejméně 3 měsíce) bude mít přesnější údaje o individuálních potřebách žáka.

Škola pracuje s doporučením školského zařízení - PPP případně SPC – dle pokynů ŠPZ a se souhlasem zákonných zástupců žáka. Na jejich žádost a doporučení ŠPZ škola vypracuje individuální vzdělávací plán (IVP). Při jeho vypracování se řídí doporučeními ŠPZ. Na základě doporučení ŠPZ škola může také upravit očekávané výstupy pro žáka až na úroveň minimálních očekávaných výstupů.

Při doporučení z ŠPZ škola umožní žákovi docházet do předmětu speciálně-pedagogické péče a nabízí žákům pedagogickou intervenci. Tyto předměty zajišťují učitelky se speciálně pedagogickým vzděláním. Mezi další podporu patří také možnost docházet do doučování. Při škole je zřízeno Školní poradenské pracoviště, které poskytuje podporu žákům a jejich zákonným zástupcům, komunikuje se zákonnými zástupci a ŠPZ, případně s OSPOD; poskytuje podporu vyučujícím učitelům žáka. Činnost ŠPP zajišťují výchovný poradce, metodik prevence a speciální pedagog.

Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Učitel:

- Vytváří klidné prostředí, přistupuje k žákovi laskavě, trpělivě a důsledně.
- Uplatňuje princip individualizace a diferenciaci výuky.
- S rodiči žáka na základě zprávy z ŠPZ probere postup práce s dítětem.
- Způsob práce konzultuje i s ostatními pedagogy, aby působení na žáka bylo jednotné.
- Stanoví pro žáka jasná pravidla, pravidelný režim pro větší jistotu a zklidnění žáka.
- Sleduje a vyzdvihuje kladné stránky žáka, umožní mu prožít radost z úspěchu.
- Aktivitu žáka nepotlačuje, snaží se ji využít pozitivním způsobem, poskytuje co nejvíce volného pohybu.
- Upraví žákovi pracovní prostředí, využívá pohybové relaxace, častěji střídá různé druhy činnosti.
- Preferuje ústní formu ověřování znalostí, hodnotí převážně formativně.
- Používá při práci s dítětem co nejvíce názorných pomůcek.
- Drží se nastaveného plánu podpory a doporučení ŠPZ

Pravidla péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poskytuje škola řadu podpůrných opatření. O stupni podpory a přesném stanovení těchto PO rozhoduje ŠPZ. Škola může vypracovat také PLPP nebo IVP.

Vypracování plánu pedagogické podpory:

1. PLPP navrhuje třídní učitel žáka na pedagogické radě na základě: pedagogického pozorování; doporučení dalšího vyučujícího; žádosti zákonných zástupců.
2. Vypracování PLPP konzultuje TU s výchovným poradcem a speciálním pedagogem.

3. O vypracování PLPP je informována pedagogická rada.
4. Uplatnění PLPP musí být konzultováno s rodiči a schváleno písemně.

Vypracování individuálního vzdělávacího plánu

1. Vypracování IVP navrhuje ŠPZ na základě pedagogicko-psychologického vyšetření
2. IVP vypracuje třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem a speciálním pedagogem. Schvaluje a zodpovídá ředitel školy.
3. IVP zpracuje TU vždy na základě písemné žádosti zákonných zástupců žáka a s jejich souhlasem.
4. IVP stvrzují svým podpisem: ZZ žáka, třídní učitel, výchovný poradce a ředitel školy. Pokud je to vhodné, tak také samotný žák.
5. O nastaveném IVP je informována pedagogická rada a prokazatelně jsou seznámeni všichni vyučující (i vychovatelé) žáka.
6. Třídní učitel pravidelně nejméně 1x ročně vyhodnocuje IVP. Svoji zprávu předává řediteli školy.

3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Škola se věnuje rozvoji nadání všech žáků, nabízí individuální možnosti prostřednictvím výuky i zájmových kroužků a sleduje, zda některý žák neprojevuje vysokou úroveň nadání např. v oblasti rozumových schopností, tvořivosti, hudby, sportu apod. Identifikace žáků s mimořádným nadáním je předpokladem k rozvíjení jejich potenciálu. Za mimořádně nadaného se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Péče o rozvoj mimořádně nadaných žáků vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí individuální a náročnější motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání žáka. K lepší identifikaci žáků mimořádně nadaných se škola zapojila do programu Invia. Učitel nabízí žákovi problémové situace, možnost individuální práce na obtížném zadání, samostudium v oblasti jeho zájmu, možnost sám připravit vyučovací hodinu, referát či výstavku. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim pracovat na počítači (vzdělávací programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou (hlavolamy, kvízy, záhady, problémové úlohy). V dalších naučných předmětech jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky...), jsou pověřováni vedením a řízením skupin. Nenutíme k opakování učiva, ale zadáváme úkoly, ve kterých by mohl žák využít nově získaných znalostí nebo hledat jejich uplatnění v nových souvislostech. Dáváme žákům šanci užívat techniky vlastního objevování a nenutíme je za každou cenu podrobovat se dominantním výukovým metodám. Na žáky s hudebním nadáním klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojuje do činností v hodině – mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívat píseň. Žákům výtvarně nadaným jsou zadávány náročnější práce – volí různé techniky, jsou podporováni v účasti různých výtvarných soutěží. Při samotné výuce bývají žáci pověřováni náročnějšími částmi

při plnění zadaných úkolů, jsou pověřováni vedením skupiny. Velmi často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování nebo se jedná o žáky dvakrát výjimečné. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak 28 důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k toleranci, ochotě pomáhat spolužákům, uplatnit svoje vědomosti pro potřeby kolektivu. Škola vypracuje PLPP nebo IVP pro žáky s mimořádným nadáním dle postupu péče o žáky se speciálními pedagogickými potřebami. Protože se zde jedná o potřebu mimořádné podpory, škola doporučí návštěvu a vyšetření v ŠPZ a nadále pracuje podle doporučení ŠPZ se souhlasem rodičů žáka. Škola umožňuje předčasný nástup dítěte k PŠD, v doporučených případech účast žáka ve výuce jednoho či dvou předmětů s vyšším ročníkem, obohacování vzdělávacího obsahu.

3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve školním vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů a realizujeme jejich obsah formou projektů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Polský jazyk a literatura (1. až 3.roč.), Člověk a jeho svět (1. až 3.roč.), Umění a kultura (3-5)

Sebezpoznání a sebepojetí

Tematický okruh je integrován do vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět (5.roč.), Umění a kultura a (4. a 5. roč.),

Seberegulace a sebeorganizace

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5.roč.), Tělesná výchova,

Psychohygienu

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5.roč.), Umění a kultura (1. až 5. roč.), Člověk a jeho zdraví (4. až 5. roč.),

Kreativita

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů, Polský jazyk a literatura (1. až 3.roč.), Český jazyk a literatura(2.-3) Člověk a jeho svět (1. až 3.roč.), Jeho cíle jsou realizovány také při projektovém a problémovém vyučování ve všech dalších vyučovacích předmětech.

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5.roč.),

Mezilidské vztahy

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (1. až 3.roč., 5.roč.)

Komunikace

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Polský jazyk a literatura

(1. až 3. .), Anglický jazyk (1. až 3. roč.), Český jazyk (2-4 roč.), Umění a kultura (2. a 3. roč.),

Dále je realizován při projektovém vyučování napříč všemi vzdělávacími oblastmi a v rámci pravidelných komunitních kruhů.

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět

(1. až 3. roč), Jeho cíle jsou realizovány také při problémovém a projektovém vyučování ve všech vzdělávacích oblastech.

Hodnoty, postoje, praktická etika

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český,polský jazyk a literatura (4. a 5. roč.), a Člověk a jeho svět (4. až 5. roč.), dále jsou jeho cíle realizovány při projektovém vyučování napříč všemi vzdělávacími oblastmi a v rámci pravidelných komunitních kruhů.

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola

Tematický okruh je integrován do vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.).

Formy participace občanů v politickém životě

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. roč.) a Člověk a společnost.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4.roč.)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.),

Objevujeme Evropu a svět

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. – 5. roč.)

Multikulturní výchova

Kulturní diference

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (5. roč.),

Lidské vztahy

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.), ***Etnický původ***

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.),

Multikulturalita

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český,polský jazyk a literatura (4. a 5. roč.), Umění a kultura (3. roč.), Anglický jazyk (4. a 5. roč.),

Environmentální výchova

Ekosystémy

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4.roč.),

Základní podmínky života

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4. a 5. roč.),

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (5. roč.),

Vztah člověka k prostředí

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Člověk a jeho svět (4.roč.),

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Tematický okruh je integrován do vyučovacích předmětů Český ,polský jazyk a literatura (4. a 5. Roč).

4.Učební plány pro 1.-5.r.základního vzdělávání

Rámcový učební plán pro školy a třídy s polským jazykem vyučovacím s účinností od 1. 9. 2021

čj. MSMT-13006/2021-1

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň	2. stupeň
		1. – 5. ročník	6. – 9. ročník
		Minimální časová dotace	
Jazyk a jazyková komunikace	Polský jazyk a literatura	33	15
	Český jazyk a literatura	13	14
	Cizí jazyk	8	12
	Další cizí jazyk	–	4
Matematika a její aplikace		20	15
Informatika		2	4
Člověk a jeho svět		12	–
Člověk a společnost	Dějepis	–	10
	Výchova k občanství		
Člověk a příroda	Fyzika	–	20
	Chemie	–	
	Přírodopis	–	
	Zeměpis	–	
Umění a kultura	Hudební výchova	11	7
	Výtvarná výchova		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	–	10
	Tělesná výchova	10	
Člověk a svět práce		5	3
Průřezová témata		P	P
Disponibilní časová dotace		4	8
Celková povinná časová dotace		118	122

P = povinnost zařadit a realizovat se všemi žáky v průběhu vzdělávání na daném stupni; pokud je realizováno formou samostatného vyučovacího předmětu, je předmět dotován z disponibilní časové dotace.

PaedDr. Michal Černý
Digitálně podepsal PaedDr. Michal Černý
Datum: 2021.05.11 17:53:16 +02'00'

PaedDr. Michal Černý
ředitel odboru základního vzdělávání a mládeže

Poznámky k učebnímu plánu

Celková týdenní hodinová dotace je RVP ZV stanovena:

- **pro 1. – 2. ročník maximálně 22 hodin**
- **pro 3. – 5. ročník maximálně 26 hodin**

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 1. – 5. ročník celkem o 9 vyučovacích hodin.
2. Celková časová dotace 118 hodin týdně (včetně disponibilních) je pro 1. – 5. ročník závazná. (Uvedené rozvržení minimálních a disponibilních hodin je provedeno na základě dohody zkušených učitelů tvořivých škol.)
3. Učební plán lze modelovat variabilně podle vzdělávacích potřeb žáků a pedagogických záměrů školy, neboť časová dotace uváděná rámcovým vzdělávacím programem je vztahována ke vzdělávacím oblastem a je doplněna disponibilní časovou dotací, jejíž využití je plně v kompetenci ředitele školy.
4. V rámci učebního plánu může v 1. – 3. ročníku probíhat výuka jednotlivých předmětů bez pevné časové dotace v menších časových celcích než jedna vyučovací hodina; jednotlivé řízené činnosti mohou být kombinovány a propojovány při zachování celkové stanovené denní a týdenní dotace pro vyučovací předměty a dodržení požadavků na odpočinek.

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Jazyk a jazyková komunikace

Český a polský jazyk a literatura

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků.

Cizí jazyk

- předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. do 9. ročníku. S jeho zařazením je možné začít při zájmu žáků a souhlasu jejich rodičů i v nižších ročnících; přednostně musí být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka; pokud žák (jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, musí škola prokazatelně upozornit zákonné zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu.

Matematika

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků.

Informatika

- učivo v 1. – 3. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů;
- ve 4. – 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět, je též spojován s obsahem jiných vyučovacích předmětů.

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1. – 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. – 5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání.

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících.

Člověk a zdraví

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace nesmí klesnout pod 2 vyučovací hodiny;
- výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě.

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět pracovní činnosti.

Ročník	PJ	ČJ	AJ	M	Prv	Př	VI	HV	VV	PV	TV	Inf	Celkem
1.	8			4	2			1	2	1	2		20
2.	8	3		4	2			1	1	1	2		22
3.	7	4	3	4	2			1	1	1	2		25
4.	5	4	3	4		1	2	1	1	1	2	1	25
5.	6	4	3	4		1	2	1	1	1	2	1	26
Celkem	34	15	9	20	6	2	4	5	6	5	10	2	118

Disponibilní hodiny: 1 –polský jazyk,1 přírodověda

PJ	polský jazyk
ČJ	český jazyk
AJ	anglický jazyk
M	matematika
Prv	prvouka
Př	přírodověda
VI	vlastivěda
HV	hudební výchova
VV	výtvarná výchova
PV	pracovní výchova
TV	tělesná výchova
Inf	informatika

6. Úpravy ŠVP

- Učební dokument z roku 2007 byl postupně doplňován podle potřeb školy a zkušeností, jež ukázala pedagogická praxe.

- Průběžně byla dopracována a upravena aktuální a důležitá témata, která ŠVP již víceméně obsahuje. Účelem úprav bylo na daná témata více upozornit a zdůraznit jejich důležitost v dnešní době, jsou to např. sexuální a rodinná výchova, finanční gramotnost, korupce, etická výchova, dopravní výchova, obrana vlasti, ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

Stejně tak i některé očekávané výstupy a učivo byly upraveny nebo změněny.

- Mezi hlavní změny, ke kterým dochází od 1. září 2013, patří úprava vzdělávacího oboru Matematika – základy učiva o zlomcích a desetinných číslech jsou přesunuty z 2. na 1. stupeň ZŠ do 4. a 5. ročníku.

Od školního roku 2013/2014 je obor Další cizí jazyk přesunut z „Doplňujících vzdělávacích oborů“ do vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“.

ŠVP je porovnáván se Standardy MŠMT - od 1. 9. 2013 Matematika, Český jazyk, Cizí jazyky, od 1. 9. 2014 Ostatní vzdělávací obory.

Od školního roku 2016/17 je posílána časová dotace pro výuku Aj a zapracovány změny související s inkluzí.

- Na základě Opatření MŠMT, kterým se mění RVP ZV (opatření nabývá účinnosti dnem 1. září 2021) dochází k úpravám některých výstupů (popř. učiva) ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Umění a kultura.

Šest klíčových kompetencí bylo rozšířeno o sedmou – digitální technologie.

Školy poskytující základní vzdělávání zahájí vzdělávání podle školního vzdělávacího programu vytvořeného podle RVP ZV vydaného tímto opatřením nejpozději od 1. září 2023 ve všech ročnících prvního stupně, od 1. září 2024 ve všech ročnících druhého stupně.

Od školního roku 2021/22 je postupně od 4. ročníku zaváděn povinný vzdělávací obor – Informatika (vzdělávací oblast Matematika a její aplikace), sloužící k rozvoji digitální gramotnosti a inforatického myšlení.

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním *vzdělávacím oborem* nebo více obsahově blízkými *vzdělávacími obory*:

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (*Matematika a její aplikace*)
- **Informatika** (Informatika)
- **Člověk a jeho svět** (Člověk a jeho svět)
- **Člověk a společnost** (Dějepis, Výchova k občanství)
- **Člověk a příroda** (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce** (*Člověk a svět práce*)

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny **Charakteristikou vzdělávací oblasti**, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti v základním vzdělávání a charakterizuje vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Dále je v této části naznačena návaznost mezi vzdělávacím obsahem 1. stupně a 2. stupně základního vzdělávání.

Na charakteristiku navazuje **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**. Tato část vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího obsahu veden, aby postupně dosahoval klíčových kompetencí.

Praktické propojení vzdělávacího obsahu s klíčovými kompetencemi je dáno tím, že si škola na základě cílového zaměření vzdělávací oblasti stanovuje v ŠVP výchovné a vzdělávací strategie vyučovacích předmětů – viz schéma 2.

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů (včetně doplňujících vzdělávacích oborů¹) je tvořen očekávanými výstupy a učivem. V rámci 1. stupně je vzdělávací obsah dále členěn na 1. období (1. až 3. ročník) a 2. období (4. až 5. ročník). Toto rozdělení má školám usnadnit distribuci vzdělávacího obsahu do jednotlivých ročníků.

Očekávané výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené, využitelné v běžném životě a ověřitelné. Vymezují předpokládanou způsobilost žáků využívat osvojené učivo v praktických situacích a v běžném životě na konci 5. a 9. ročníku.

Pro usnadnění identifikace jsou očekávané výstupy označeny kódy, které obsahují zkratku vzdělávacího oboru, označení ročníku, číselné označení tematického okruhu a číslo určující pořadí očekávaného výstupu v daném tematickém okruhu nebo v rámci vzdělávacího oboru.

Očekávané výstupy RVP ZV na konci 5. ročníku (2. období) a 9. ročníku stanovují **závaznou úroveň** pro formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP, která musí být na konci 1. stupně a 2. stupně základní školy dodržena. Očekávané výstupy na konci 3. ročníku (1. období) stanovují jen **orientační (nezávaznou) úroveň** a při formulování výstupů v učebních osnovách v ŠVP mají pomoci (na 1. stupni) stanovit vzdělávací cestu vedoucí k naplnění očekávaných výstupů na konci 5. ročníku.

Minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření jsou upravené očekávané výstupy, které jsou obvykle na nižší úrovni než odpovídající očekávané výstupy daného vzdělávacího oboru.

Tyto výstupy uvedené jsou vodítkem pro případné úpravy výstupů uvedených v ŠVP do individuálního vzdělávacího plánu (IVP) pro žáka na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Výstupy představují cílovou úroveň, kterou lze s využitím podpůrných opatření případně překročit.

V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření od třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Výstupy, upravené v IVP žáků s lehkým mentálním postižením na základě minimální doporučené úrovně v rámci podpůrných opatření, jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

Pro jednoznačnou identifikaci je většina výstupů minimální doporučené úrovně označena písmenem „p“ a kódem obsahově odpovídajícího očekávaného výstupu. Pokud není v daném tematickém okruhu žádný přímo související očekávaný výstup, výstupy minimální doporučené úrovně nejsou kódem označeny a představují vhodné specifické znalosti a dovednosti dosažitelné i při případné úpravě výstupů. Očekávané výstupy, pro které není uveden výstup v minimální doporučené úrovni, mohou být při případných úpravách výstupů v individuálním vzdělávacím plánu (IVP) bez náhrady vypuštěny. Pokud je výstup v minimální doporučené úrovni totožný s očekávaným výstupem, tak je označen shodným kódem bez přidaného písmena „p“.

Učivo je v RVP ZV strukturováno do jednotlivých tematických okruhů (témat, činností) a je chápáno jako *prostředek k dosažení očekávaných výstupů*. Pro svoji informativní a formativní funkci tvoří nezbytnou součást vzdělávacího obsahu. Učivo vymezené v RVP ZV je **doporučeno** školám k distribuci a k dalšímu rozpracování do jednotlivých ročníků nebo delších časových úseků. Na úrovni ŠVP se učivo stává závazným.

Standardy podrobněji vymezují obsah očekávaných výstupů. Jsou určeny na pomoc školské praxi a jejich smyslem je účinně napomáhat dosahování stanovených cílů. Do RVP ZV jsou vloženy jako příloha *Standardy pro základní vzdělávání*.

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů škola rozčlení v ŠVP do *vyučovacích předmětů* a rozpracuje, případně doplní v *učebních osnovách* tak, aby bylo zaručeno *směřování k rozvoji klíčových kompetencí*. Na základě učebních osnov v ŠVP sestavuje škola IVP.

¹ Doplňující vzdělávací obory jsou obory, které doplňují a rozšiřují vzdělávací obsah základního vzdělávání.

Z jednoho vzdělávacího oboru může být vytvořen jeden vyučovací předmět nebo více vyučovacích předmětů, případně může vyučovací předmět vzniknout integrací vzdělávacího obsahu více vzdělávacích oborů (integrováný vyučovací předmět). RVP ZV umožňuje *propojení (integraci)* vzdělávacího obsahu na úrovni témat, tematických okruhů, případně vzdělávacích oborů. Integrace vzdělávacího obsahu musí respektovat logiku výstavby jednotlivých vzdělávacích oborů. Základní podmínkou funkční integrace je kvalifikovaný učitel.

Záměrem je to, aby učitelé při tvorbě ŠVP vzájemně *spolupracovali, propojovali* vhodná témata společná jednotlivým vzdělávacím oborům a *posilovali nadpředmětový přístup ke vzdělávání*.

5. Učební osnovy pro 1. – 3. ročník ZV .

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Tvořivá škola realizuje požadavky na základní vzdělávání prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a vytváří pro školní praxi dílčí celky – **vyučovací předměty**.

Oblast:

1. Jazyk a jazyková komunikace

2. Matematika a její aplikace

2.1. Informatika

3. Člověk a jeho svět

4. Umění a kultura

5. Člověk a zdraví

6. Člověk a svět práce

Předmět:

– český jazyk

- polský jazyk

– cizí jazyk

– matematika

– v 1. – 3. ročníku

(není samostatným předmětem)

– v 1. – 3. ročníku - prvouka

– hudební výchova

– výtvarná výchova

– tělesná výchova

– praktické činnosti

Hlavní cíle 1. období

Cílem prvního období základního vzdělávání je naučit žáky: **základům čtení, psaní, počítání a prvního cizího jazyku**. Vyučování má ve všech předmětech **činnostní charakter**.

Při vytváření dovedností a návyků v 1. – 3. ročníku se požaduje, aby žáci chápali účel a smysl každé své činnosti, aby o činnostech hovořili a měli pro ně dostatečný časový prostor. V souladu s charakterem myšlení žáků je těžiště vyučování **v přímém poznávání skutečností kolem nás**.

K výuce v tomto období patří i vyučovací předměty s výchovným zaměřením, tj. **hudební, výtvarná, tělesná výchova a pracovní činnosti**. V programu jsou uplatňovány též: **dramatická výchova, výchova ke zdraví a informační a komunikační technologie**, ale netvoří samostatné předměty.

Charakteristické pro toto období je **prolínání učiva** mezi všemi vyučovacími předměty.

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk polský jazyk, a ve 3. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu anglický jazyk.

Polský jazyk

Podstava programova dla nauczania języka polskiego w szkołach na terenie Czech

Wstęp

Prezentowana podstawa nauczania stanowi pomoc dla nauczycieli, którzy uczą języka polskiego w szkołach na terenie Czech i są oddaleni od dyskusji na temat nauczania tego przedmiotu w Polsce. Ustrój szkolnictwa czeskiego, zasadniczo odmienny od polskiego, narzuca określone wymagania, którym autorki prezentowanego programu chciały sprostać. A zatem, kształcenie w zakresie nauczania Polaków ich ojczystego języka, podzielone jest na trzy etapy, podobnie jak całe kształcenie w Republice Czeskiej.

I - kształcenie w klasach I – V;

II – kształcenie w klasach VI – IX;

III – kształcenie w klasach I – IV gimnazjum.

Pierwszy etap nastawiony jest na wykształcenie podstawowych umiejętności w zakresie mówienia, pisanie i czytania. Układ w zapisie programu podporządkowany jest zatem tym podstawowym sprawnościom. Zapisy łączą kształcenie językowe i literackie. Od klasy VI, a zatem od początku drugiego etapu kształcenia, funkcję prymarną przejmuje wiedza o języku, którego pełna świadomość pozwala na swobodne komunikowanie się we wszystkich sytuacjach i korzystanie zarówno z literatury, jak i innych tekstów kultury.

Zapisy programowe uporządkowane są zatem nieco inaczej niż na wstępnym etapie kształcenia. Wyodrębniono bowiem treści nauczania w zakresie wiedzy o języku i ta część zatytułowana jest **Język w procesie nauczania**. W obszarze osiągnięć pozostawiono słuchanie, mówienie i pisanie, sugerując, że są to osiągnięcia zdobywane w procesie nauczania języka.

Na bazie wiedzy o języku zbudowany jest program nauczania literackiego, część zatytułowana **Literatura w procesie nauczania** wyodrębnia treści i osiągnięcia w tym zakresie, podporządkowując je także umiejętnościom sprawnego mówienia, czytania i pisanie o tekstach literackich i innych tekstach kultury.

W kolejnych klasach wyodrębnione są terminy i pojęcia, które na poszczególnych etapach kształcenia wchodzi w zakres świadomości ucznia, pozwalają mu na swobodne komunikowanie się i świadczą o przyroście jego wiedzy i umiejętności. Powtarzalność wielu pojęć w kolejnych klasach stanowi sugestię, że uczeń poznaje je stopniowo, najpierw intuicyjnie rozumie, by następnie zacząć się nimi posługiwać, a w końcu próbuje definiować. Niepodważalną zatem zasadę w nauczaniu stanowi przechodzenie **od intuicji do definicji**, nigdy odwrotnie. W ten sposób realizowana jest zasada zintegrowanego programu kształcenia i wychowania. W procesie realizacji celów zintegrowanego programu kształcenia i wychowania wyeksponowana została znana i zalecana od dawna w pedagogice zasada, która

orzeka o tym, że wychowanie i kształcenie są skuteczne wówczas, gdy oddziałujemy na ucznia pośrednio, to jest w toku wspólnie wykonywanych zadań. Celem jest więc wprowadzanie ucznia w wiedzę naukową w toku działania, a nie przez percepcję gotowych informacji i pamięciowego przyswajania terminów. Stąd też w zintegrowanym programie kształcenia i wychowania uczniowie poznają zjawiska bez ich uprzedniego definiowania. Eliminuje się do minimum werbalizm i towarzyszący mu zwykle encyklopedyzm. Powtarzanie się pojęć w poszczególnych klasach, ich utrwalanie oraz rozrastanie, zapewnia ciągłość procesu dydaktycznego.

Realizacja zintegrowanego programu kształcenia i wychowania wymaga integralnego podejścia do metod i technik nauczania, które wyrażają ideę łącznego postrzegania zarówno treści nauczania, jak i sposobów ich realizacji. Na przykład *ilustracja* może być doskonałym środkiem przekazu i gromadzenia informacji, nośnikiem narracji w opowiadaniu, propozycją zadania tekstowego, pomocą w poznawaniu litery, poprawnej gramatycznie postaci wyrazu, czy też inspiracją do przekładu intersemiotycznego. Podobne możliwości dają poznawane przez dzieci przedmioty i fakty z otaczającego je środowiska naturalnego i społecznego.

Najistotniejszym zaleceniem metodycznym na każdym etapie zintegrowanego nauczania jest postulat pełnego uznania dominującej roli czynności dziecka, jego wielostronnej aktywności.

Trzeci etap kształcenia obejmuje cztery klasy gimnazjum, w którym zamienione są relacje między procesem poznawania literatury i doskonalenia świadomości językowej. Założenie jest następujące: Uczeń w ciągu dziewięciu lat nauki w szkole podstawowej poznał język i zasady nim rządzące, w szkole średniej większą uwagę poświęca się kształceniu literackiemu, które wymaga pełnej sprawności językowej uczniów. Kształcenie w zakresie wiedzy o języku jest oczywiście kontynuowane, ale proporcje w porównaniu ze szkołą podstawową zostały odwrócone, co zaświadcza także zapis w programie.

W każdej klasie szkoły podstawowej i średniej przewidziana jest określona liczba tekstów literackich, które uczeń powinien na danym etapie przeczytać. Utwory stanowią propozycję dla nauczyciela i uczniów, z której dokonują oni wyboru.

W najstarszych klasach szkoły podstawowej (VII, VIII, i IX) zaproponowano po kilka kręgów problemowych, wokół których zgromadzono propozycje lektur. W szkole średniej układ lektur jest chronologiczny z (od antyku po współczesność). Jednocześnie w każdej klasie przy prezentacji utworów powstałych w odległych epokach literackich, sugerowane są wybrane utwory z literatury współczesnej, które podejmują rodzaj dialogu z tradycją przeszłości.

	Treści	Osiągnięcia	Terminy
Kl. I	<p>Czytanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenia w analizie i syntezie wzrokowo-słuchowej wyrazów, -ćwiczenia w czytaniu sylab, wyrazów, zdań, -ćwiczenia w czytaniu cichym i głośnym, -opowiadanie treści utworów, -wyszukiwanie w tekście odpowiednich fragmentów, -zdarzenia i postaci występujące w utworze (formułowanie pytań). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przeprowadzi analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów, -tworzy i czyta sylaby, -czyta głośno i poprawnie tekst drukowany i pisany, -wymienia zdarzenia i postaci występujące w utworze, -formułuje pytania i odpowiedzi na podstawie tekstu, -opowiada wybrane fragmenty treści. 	<ul style="list-style-type: none"> -sylaba, -wyraz, -zdanie.
	<p>Mówienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenia wymowy samogłosek i spółgłosek, grup spółgłoskowych w wyrazach, -prowadzenie rozmów w parach i w grupach na temat przeżyć i doświadczeń wynikających z naturalnych potrzeb i zainteresowań, -odgrywanie prostych scenek dramatycznych z życia rodziny, klasy, opowiadanie treści ilustracji i historyjek obrazkowych, -ustne opisywanie przedmiotów: piórnika, szalika lub swojej zguby, -ustne opisy ulubionych zwierząt. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -poprawnie wypowiada głoski, -wymawia wyrazy z prawidłowym akcentem, -stosuje w mowie elementy techniki języka mówionego; pauzy, tempa, siły głosu i odpowiedniej intonacji, -tworzy proste dialogi do konkretnych sytuacji, -zadaje pytania i udziela na nie odpowiedzi, -prowadzi rozmowy w grupach, -stosuje w rozmowie zwroty grzecznościowe; przedstawić się, podziękować, przeprosić, -głośno i starannie wypowiada swoje myśli w formie kilkudzaniowej wypowiedzi, -przy pomocy nauczyciela opowiada treść obrazka, -wykonuje oraz rozumie polecenia, -buduje zdania opisujące przedmioty z otoczenia, -pyta, odpowiada i formułuje zdania rozkazujące. 	<ul style="list-style-type: none"> -głoska, -samogłoska, -spółgłoska, -sylaba, -dykcja i intonacja.
	<p>Pisanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenia w cięciu, wycinaniu z papieru, kreśleniu znaków literopodobnych, -ćwiczenia w przepisywaniu, pisanium z pamięci, -pisanie listu do kolegi, do autora ulubionej książki, do bohatera lektury itp. -pisanie życzeń dla mamy, babci, taty z okazji ich świąt, -organizowanie działalności manipulacyjno-umysłowej z materiałem językowym, -ćwiczenia wyzwalające aktywność dziecka w posługiwaniu się materiałem językowym, -porządkowanie alfabetyczne wyrazów, -wykorzystanie na zajęciach metod działania językowego: analizowanie trudności ortograficznych, wyjaśnianie pisowni, pamięciowe ćwiczenie zapisu wyrazów, praca ze słownikiem ortograficznym, gry i zabawy dydaktyczne, -tworzenie ilustrowanego słownika ortograficznego i korzystanie z niego (wizualizacja trudnych słów). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -sprawnie lepi, wycina z papieru, kreśli znaki literopodobne, -pisze litery i wyrazy z zachowaniem połączeń i właściwych kształtów oraz równomiernego ich położenia i jednolitego pochylenia, -utrzymuje pismo w liniaturze, -pisze pismem czytelnym i płynnym, -przepisuje pod kierunkiem nauczyciela wyrazy, zdania i krótkie teksty z tablicy i podręcznika, -pisze wyrazy z pamięci, -podpisuje obrazek i ilustracje pełnym zdaniem, -zbiorowo, pod kierunkiem nauczyciela, redaguje 4-5 zdań na tematy bliskie dzieciom, -zbiorowo redaguje list i adresuje go, -zbiorowo pisze proste życzenia, -rozdziela samogłoski i spółgłoski w piśmie, -zapisywać głoski z użyciem dwuznaków i znaków diakrytycznych (ż, ź, dz, dź, dż, ą, ę), -pisze wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w różnych pozycjach, -wymienia kolejne litery w alfabecie, -wskazuje nazwy rzeczy (rzeczowniki), nazwy czynności (czasowniki), -odróżnia liczbę mnogą od pojedynczej (bez używania pojęć), -rozpoczyna zdanie wielką literą, -buduje zdania oznajmujące, pytające i wykrzyknikowe, -stosuje wielką literę w nazwach własnych, adresie, korespondencji, -stosuje w zdaniu przecinek przy wyliczaniu, -pisze poprawnie częściej spotykane wyrazy z „ó”, „rz” wymiennym i niewymiennym, -pisze poprawnie kilka najprostszych wyrazów z 	<ul style="list-style-type: none"> -głoska, -samogłoska, -spółgłoska, -sylaba, -alfabet, -litera, -zdanie, -zdanie oznajmujące, pytające, rozkazujące, -rzeczownik, -czasownik, -liczba pojedyncza i mnoga, -słownik ortograficzny, -ilustrowany słownik ortograficzny, -list, -życzenia.

	„h”, „ż”, -tworzy ilustrowany słownik ortograficzny i korzysta z niego.	
Słuchanie: -słuchanie i rozumienie tekstów wzorcowo czytanych przez nauczyciela i uczniów, -słuchanie i rozumienie nagrań baśni, bajek, utworów poetyckich i innych tekstów literackich, -słuchanie audycji radiowych, -odróżnianie i reagowanie na sygnały alarmowe w szkole oraz najbliższym środowisku pozaszkolnym, np. w ruchu ulicznym.	Uczeń: -skupia się na słuchaniu, -słucha ze zrozumieniem opowiadań, pytań, poleceń, krótkich instrukcji oraz wypowiedzi nauczyciela i uczniów; -rozpoznaje i reaguje na różnego rodzaju sygnały alarmowe.	

	Treści	Osiągnięcia	Terminy
KL.II	Czytanie: -słuchanie (konkursy) pięknego czytania, - inscenizacje, improwizacje treści, -wygłaszanie z pamięci dialogów, -wchodzenie w role wyodrębnianych w utworze postaci, -ilustracje do treści, rysunki postaci, -wykonanie scenografii do przedstawianego utworu, -zbiorowe pisanie scenariuszy baśni, -zajęcia uczące korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej, -prezentacja ulubionych książek, -prowadzenie, uzupełnianie zeszytu lektur.	Uczeń: -czyta głośno, płynnie z uwzględnieniem znaków przestankowych, -odróżnia tekst narracji od partii dialogowych, -czyta teksty z podziałem na role, -po wcześniejszym ukierunkowaniu czyta teksty po cichu ze zrozumieniem, -wymienia postacie występujące w utworze, -ocenia postępowanie bohaterów, -chronologicznie układa wydarzenia w utworze, -opowiada wydarzenia zgodnie z ustaloną wcześniej ich kolejnością, -rozróżnia nastrój utworu jako humorystyczny, poważny, żartobliwy, -układa pytania do treści, -bierze aktywny udział w przedstawianiu treści utworów, -pod kierunkiem nauczyciela czyta książki i czasopisma, korzysta ze zbiorów biblioteki.	-tak jak w kl. I, -wyrazy bliskoznaczne i wyrazy przeciwstawne, -dialog, -scenografia, -scenariusz, -nastrój.
	Mówienie: -rozmowy z dziećmi w kręgu, w grupie, -scenki życia klasy ożywione dialogami, -zabawy: wsłuchaj się w ciszę i powiedz, co słyszysz w swoim otoczeniu, -opowiadanie historyjek obrazkowych, -opowiadanie kolejności własnego działania, dalszych losów bohaterów, itp., -opisywanie wyglądu przedmiotu zaginionego.	Uczeń: -układa dialogi do konkretnych sytuacji, -prowadzi dialog z kolegą w grupie, -redaguje zwięzłe pytania i odpowiedzi, -buduje wypowiedzi wyrażające określoną intencję, np. zapytaj o..., złóż życzenia..., -jasno, wyraźnie i starannie wypowiada się na temat doświadczeń, lektury, filmów, przedstawiń, -buduje kilkudzaniową wypowiedź, -opowiada wydarzenia z życia, z lektury, -buduje zdania opisujące przedmioty.	-tak jak w kl. I, -dialog, -opowiadanie, -opis.
	Pisanie: -okazjonalne, kilkuminutowe ćwiczenia w płynnym i czytelnym pisaniu, -przepisywanie tekstu logicznymi częściami, -pisanie wyrazów i krótkich zdań (natychmiast po wypowiedzeniu), -ćwiczenia w pisaniu z pamięci i ze słuchu, -zbiorowe pisanie informacji na różne tematy, np. ogłoszenia, zaproszenia, -pisanie różnorodnych opisów, np. maskotki, zwierzątka, -pisanie opowiadań, -odszukiwanie przedmiotów po ich opisie, -pisanie listów, życzeń,	Uczeń: -poprawnie pisze i łączy litery, -bezbłędnie przepisuje tekst, zachowując właściwe połączenia i odległości między wyrazami, -poprawnie pisze z pamięci, -pisze ze słuchu w zakresie poznanych reguł ortograficznych, -pisze pod kierunkiem nauczyciela dłuższe wypowiedzi zaczerpnięte z życia, -po uprzednim przygotowaniu pisze krótkie opowiadania, -wyodrębnia główne cechy przedmiotów i opisuje je, -stosuje zasady pisania listów, życzeń, ogłoszeń i zaproszeń, -rozróżnia głoski, litery, samogłoski, spółgłoski,	-tak jak w kl. I, -rzeczownik, -czasownik, -ogłoszenie, -zaproszenie, -list, -życzenia, -opis, -opowiadanie, -zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, -spółgłoski miękkie, skróty.

	<p>-ćwiczenia typu: powiedz, co robią dzieci na lekcji, na przerwie, -uzupełnienie zdań czasownikami, rzeczownikami w odpowiedniej formie, -rozpoznawanie w tekście i tworzenie zdań oznajmujących, pytających, rozkazujących, -zabawy mające na celu rozwijanie zdań, -sprawdzanie dokładności zapisu ze wzorem, -porównanie zapisu ze słownikiem ortograficznym, -wypisywanie z tekstu wyrazów z określonymi trudnościami, -dyktanda wprowadzające, utrwalające, sprawdzające, -tworzenie słowniczków trudnych wyrazów (obrazkowe słowniki ortograficzne).</p>	<p>-poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, -wskazuje rzeczowniki i czasowniki w zdaniu, -rozdziela liczbę rzeczowników i czasowników, -używa zdań oznajmujących, pytających, rozkazujących w wypowiedziach, -rozwija zdania, -pisze poprawnie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w różnych pozycjach, -stosuje wielką literę w imionach, nazwiskach, nazwach miast, ulic, rzek, w tytułach, w korespondencji, -pisze poprawnie opracowane wyrazy z „ó”, „rz” wymiennym, niewymiennym, -pisze wyrazy z „ą”, „ę” w różnych pozycjach, -pisze wyrazy z „rz” po spółgłoskach i zakończeniach –„arz”, –„erz”, -pisze poprawnie najczęściej spotykane wyrazy z „h”, „ż”, -pisze najczęściej spotykane skróty;</p>	
	<p>Słuchanie: -tak jak w klasie I, -słuchanie innych osób, -w trakcie wykonywania zadań, słuchanie instrukcji, poleceń wypowiedzianych przez nauczyciela.</p>	<p>Uczeń potrafi: -tak jak w klasie I, -stawia pytania dotyczące słuchanych wypowiedzi, -słucha innych, formułuje i wypowiada zdania pytające, oznajmujące, -w trakcie wykonywanych czynności, słucha wypowiedzi innych osób;</p>	

	Treści	Osiągnięcia	Terminy
KL.III	<p>Czytanie: -konkursy wyrazistego czytania, -czytanie dialogów, wcielanie się w rolę, -inscenizowane tekstu połączone z odczytaniem lub recytacją kwestii dialogowych, -czytanie ciche i głośne utworów poetyckich, -ocena sposobu czytania, -rozmowy, wywiady z bohaterami, konferencja prasowa, -pisanie scenariuszy przedstawień, -przedstawienie przeżyć bohaterów, ruchem, gestem – etiudy pantomimiczne, -rzeźby wybranych postaci, -tworzenie żywych obrazów, -lekcje w bibliotece szkolnej, -prezentowanie przez uczniów ulubionych książek.</p>	<p>Uczeń: -czyta płynnie i wyraziście, modulując głosem przeżycia bohaterów, -odczytuje i rozumie instrukcje, polecenia, przepisy, reklamy itp., -wyszukuje wskazywane fragmenty tekstu, -wyodrębnia wydarzenia w utworze zgodnie z ich chronologią, -wskazuje postaci główne, drugoplanowe, -odtwarza treść utworu po samodzielnym cichym czytaniu, -samodzielnie czyta z podziałem na role, -określa nastrój utworu, -wyszukuje fragmenty opisów, dialogów, opowiadań, -czyta samodzielnie i dla przyjemności książki i czasopisma, -korzysta ze zbiorów biblioteki szkolnej, -wypowiada swoje zdanie o przeczytanej książce.</p>	<p>-tak jak w kl. I i II, -przepis, -reklama, -postacie główne, -postacie drugoplanowe, -wywiad, -konferencja prasowa, recytacja.</p>
	<p>Mówienie: -rozmowy prowadzone w grupach, -dyskusje na temat postępowania bohaterów, -wypowiedzi wykorzystujące typową formułę: „czuję się..., gdy..., ponieważ...”, -odgrywanie scenek, np. kolega popsuł ci zabawkę, podczas rozmowy nikt nie zwraca na ciebie uwagi, -zabawy: powiedz o tym, co słyszałeś, o czym rozmawiali dwaj koledzy, -porządkowanie nazw uczuć wg ich nasilenia.</p>	<p>Uczeń: -w rozwiniętej, uporządkowanej, wielozdaniowej wypowiedzi wyraża swoje przeżycia, -słucha cudzych wypowiedzi i właściwie na nie reaguje, -samodzielnie opowiada fabułę wydarzenia, w którym uczestniczył, -opisuje wygląd osób i dostrzega ich istotne cechy, -prowadzi dialogi i doбира aдекватne słowa do wypowiedzi, -samodzielnie formułuje pytania do postawionego problemu, -przestrzega zasad kulturalnej rozmowy.</p>	<p>-tak jak w kl. I i II, -rozmowa, -dyskusja.</p>

<p>Pisanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenie techniki pisania, wyrabianie szybkości rytmu pisania, -łączenie ćwiczeń graficznych z innymi ćwiczeniami językowymi, -samokontrola, samoocena pisma, -ćwiczenia w przepisywaniu, pisaniu z pamięci i ze słuchu, -redagowanie dialogów i wplatanie ich w opowiadanie, -pisanie opowiadań, ogłoszeń, instrukcji, przepisów itp., -zabawy sytuacyjne: opisz, jak wygląda twój płaszcz itp., -pisanie listów, kartek z pozdrowieniami, -odszukiwanie w tekście zdań, które zawierają informację, pytanie, rozkaz, polecenie, -wskazywanie w tekście rzeczowników, czasowników, przymiotników, -grupowanie wyrazów wg części mowy, -analizowanie trudności ortograficznych, -pamięciowe ćwiczenia zapisu wyrazów, -praca ze słownikiem ortograficznym, -gry i zabawy dydaktyczne, ułatwiające zapamiętanie prawidłowej pisowni wyrazów, -konkursy ortograficzne, -tzw. dyktanda twórcze (indywidualne redagowanie tekstów dyktand na określonej trudności). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pisze czytelnie, płynnie i estetycznie, w szybszym tempie, -pisze pismem zindywidualizowanym, -bezbłędnie pisze z pamięci, -pisze z zachowaniem poznanych reguł ortograficznych, -uczeń z pomocą nauczyciela układa plan wydarzeń a na jego podstawie opowiadanie, -pisze krótkie opowiadania na tematy z życia, -opisuje przedmiot, osobę, sytuację, -samodzielnie próbuje redagować życzenia z różnych okazji, -próbuje samodzielnie pisać list, adresować go, -wskazuje w zdaniu rzeczowniki i próbuje określić ich liczbę: pojedynczą i mnogą, -używa w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych poprawnych form gramatycznych rzeczowników (bez nazywania), -wskazuje w zdaniu czasowniki i określa ich liczbę, -odróżnia przymiotniki, -wskazuje przymiotniki jako określenia rzeczowników, -próbuje przekształcać zdania pojedyncze w złożone, -stosuje poznane zasady ortografii, -pisze poprawnie wyrazy z utratą dźwięczności, -pisze poprawnie wyrazy z „rz”, „ó” wymiennym, niewymiennym, -stosuje reguły pisania „nie” z czasownikiem, -stosuje znane, opracowane na lekcjach skróty, -posługuje się słownikiem ortograficznym. 	<ul style="list-style-type: none"> -tak jak w kl. I i II, -rzeczownik, -czasownik, -przymiotnik, -ogłoszenie, -zaproszenie, -list, -życzenia, -opis, -opowiadanie, -zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, -spółgłoski miękkie, -skróty, -liczba pojedyncza i mnoga, -pozdrowienia, -przepis, -instrukcja, -informacja, -kartka.
<p>Sluchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -tak jak w klasie I i II, -słuchanie różnego typu tekstów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -tak jak w klasie I i II, -formułuje i zadaje pytania celem uzyskania informacji na temat słuchanych tekstów (dopytywanie), -wyodrębnia główne elementy słuchanych wypowiedzi. 	

Český jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozumět spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- vyjadřovat srozumitelně, zejména mluvenou řečí, myšlenky, psanou formou se vyjadřovat jen v jednoduchých větách
- číst správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- znát příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- číst s porozuměním jednoduché naučné texty, pokusit se vyjádřit jejich myšlenky
- vnímat krásu a bohatost mateřského jazyka
- při výuce českému jazyku je třeba stále pamatovat na to, že se v tomto období vytváří vztah žáků k literatuře a jejich zájem o četbu, tedy že začíná výchova budoucích čtenářů
- svou schopnost vyjadřovat se umět uplatnit i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech

B) Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou;
- čtením a literární výchovou;
- psaním;
- jazykovou výchovou.

Komunikace v českém jazyce se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

V komunikační výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku. Při prvním písemném vyjadřování se požaduje používat krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili, nebo co dobře znají.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období využíváme:

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, přečteném textu, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek (v čítankách 2. a 3. r. jsou připraveny náměty, které žáky vždy zaujmou), využívá se mezipředmětových vztahů
- jednoduchých popisů z písanek, hlavně z prvoučného učiva, k psaní podobných textů

- možnost zpracovávat „první knihy“ např.: o květinách, o ptácích aj. v co nejjednodušší podobě, volně doplněné ilustracemi, výstřižky apod., využíváme i dětských knih a encyklopedií

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti:

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání;
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

Při výuce čtení v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení se využívá v prvé době při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřují svoji životní zkušenost, obohacují svůj citový život. Dobrá četba zušlechťuje city, ovlivňuje duševní život dětí a povzbuzuje jejich vůli.

Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení, ústní vyjadřování.

V čítankách určených k činnostnímu učení čtení je věnována dostatečná pozornost volbě příjemných textů, délkou i obsahem přiměřených mladšímu školnímu věku. Také mezipředmětovým vztahům a volbě témat pro samostatnou práci žáků je zde věnována pozornost.

V literární výchově seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při výuce psaní v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Písanky připravené pro toto období se zaměřují na psaní s porozuměním.

V jazykové výchově v 1. období základního vzdělávání se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj jejich slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve se seznamují s konkrétními jazykovými jevy, pozorují je, hovoří o nich. Tak dochází k mnoha elementárním zobecněním a procvičování poznávaných jazykových a pravopisných jevů. Pozornost je věnována výcviku v pravopise lexikálním.

Ústní i písemné vyjadřování se při činnostní výuce rozvíjí pokud možno v souvislosti s poznáváním skutečností, které děti obklopují. Žáci zpočátku při samostatném vyjadřování reagují na otázky a pokyny učitele, později vytvářejí krátké souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou

prostupnost a propojenost těchto složek českého jazyka. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpestřit *dramatickou výchovou*.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Pomocí dramatické výchovy se žáci učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými, vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme tak snadno ve výuce prvky etické výchovy.

Práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

Při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zohledňuje doporučení školního psychologa (např. odhlíží od úpravy písemných projevů nebo od úrovně čtenářských dovedností), poskytuje dostatečný časový prostor pro vypracování zadaných úkolů, na 1. stupni využívá speciálních metod (např. náprava výslovnosti, čtecí okénko, uvolňovací cviky, jazykolamy), na 2. stupni zařazuje doplňovací cvičení sloužící k procvičení a ověření osvojených znalostí, zejména pravopisných.

Nadaným žákům učitel zadává náročné problémové úkoly vyžadující promyšlení, vede je k práci s různými materiály a k samostatnému vyhledávání informací, motivuje je k účasti v soutěžích, olympiádách apod., vede je k pomoci těm žákům, kteří probírané učivo hůře zvládají.

Integrace průřezových témat

Do výuky předmětu jsou začleněna všechna průřezová témata:

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV) – využití sociálních dovedností při každodenní verbální komunikaci a při jednání v různých životních situacích, prohlubování vztahu mezi verbální a neverbální složkou komunikace
2. Výchova demokratického občana (VDO) – uplatňování názorů žáků při diskusích, rozvíjení schopnosti kritického myšlení, vytváření vztahu k sobě samému i k ostatním lidem
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) – porozumění jazykovým a kulturním odlišnostem mezi národy a významu evropského kulturního i historického dědictví
4. Multikulturní výchova (MKV) – seznamování s rozmanitostí různých kultur, tradic a hodnot prostřednictvím literárních děl českých a světových autorů
5. Environmentální výchova (EV) – uvědomování si přírodního a sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vznik uměleckých textů, rozvíjení estetického citění a emocionální stránky osobnosti žáků
6. Mediální výchova (MV) – vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídajících výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Klíčové kompetence

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje práci se slovníky a jazykovými příručkami - vyhledává s žáky informace v literatuře, na internetu apod. - motivuje žáky k vlastnímu výběru četby a k jejímu zpracování do čtenářského deníku - vede žáky k samostatnému zpracování odborných textů či výkladu učitele formou výpisků apod.
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - zadává problémové úkoly a motivuje žáky k jejich samostatnému řešení - předkládá vhodné texty k rozboru a kritickému posouzení - vede žáky k porovnávání, třídění a zobecňování jazykových jevů - klade důraz na zdůvodňování gramatických jevů - řídí diskusi nad uměleckými texty či slohovými pracemi, např. o vhodném užití slohových prostředků
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - zadává mluvnická cvičení a slohové práce na dané téma - vede žáky k vyjádření názorů podložených vhodnými argumenty - diskutuje s žáky o určitém problému, o přečteném textu apod. - v řízených rozhovorech vede k aktivnímu naslouchání a respektování pravidel dialogu - motivuje žáky k vyjadřování subjektivních pocitů a nálad - zařazuje reprodukci přečteného textu, souvislé vyprávění příběhu, prezentaci samostatných prací
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje práci ve skupině, klade důraz na efektivní organizaci práce, vzájemnou ohleduplnost a spolupráci - uplatňuje individuální přístup, posiluje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj - podporuje u žáků vzájemné hodnocení vlastních prací (slohových)
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - navštěvuje s žáky kulturní zařízení – divadla, kina, knihovny - zapojuje žáky do literárních a recitačních soutěží - posiluje pozitivní vztah k jazyku, literatuře a kultuře vůbec, vede žáky k hodnocení knih, filmů, divadelních představení
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k pravidelné domácí přípravě na výuku - zadává a kontroluje samostatné práce - prostřednictvím vybraných ukázek z četby rozvíjí u žáků úctu k práci - klade důraz na přehledné vedení zápisů v sešitech
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> • - digitální zařízení využívá při učení

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících: 2.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Jazyková výchova			
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje a píše psací malá a velká písmena – opisuje a přepisuje text, píše podle diktátu – rozpozná a tvoří druhy vět podle postoje mluvčího - oznamovací, rozkazovací, tázací a práci, v mluveném projevu používá správnou intonaci k jejich odlišení – uspořádá věty v textu podle časové posloupnosti a významu – uspořádá slova ve větě, správně umístí znaménka na konci vět – určuje slova významově nadřazená, podřazená, souřadná, slova opačného významu – rozlišuje krátké a dlouhé samohlásky, dvojhlásky, rozdělí slovo na slabiky, doplní do slova chybějící slabiku, určí počet slabik ve slově – rozlišuje hlásku a písmeno, graficky znázorní stavbu slova, rozpozná slabikotvorné r,l, dělí souhlásky na tvrdé, měkké a obojetné – píše správně a odůvodňuje psaní ú,ů uvnitř a na začátku slov – bezchybně píše a odůvodňuje psaní i,y po tvrdých a měkkých souhláskách – správně používá písmenko ě ve slabikách dě, tě, ně a skupinách bě, pě, vě, mě v kořenech slov, rozlišuje počet hlásek a písmen 	<ul style="list-style-type: none"> - Opis, přepis - Druhy vět - Pořádek vět v textu - Pořádek slov ve větě - Význam slov - Sluchové rozlišení hlásek - Slovo, slabika - Rozpočítadla, básničky - Hláska, písmeno, rozdělení hlásek, slabikotvorné souhlásky, grafické znázornění slova - Pravopis ú, ů - Pravopis i,y po tvrdých a měkkých souhláskách - Pravopis skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - Výslovnost a psaní souhlásek na konci a uvnitř slov (spodoba znělosti) - Slovní druhy (podstatná a přídavná jména, slovesa, příslovce, předložky, spojky) - Jména vlastní a obecná - Abeceda 	<p>OSV/Komunikace (technika řeči)</p> <p>MKV/Lidské vztahy (tolerance, empatie) <i>Hudební výchova/takt</i> MKV/Kulturní diference (vlastní kulturní zakotvení)</p> <p>OSV/Poznávání lidí</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – zdůvodňuje psaní párových souhlásek uvnitř a na konci slov – porovnává a třídí slova vyjadřující děj, věc, okolnost, vlastnost – rozpozná vlastní jména osob a zvířat a píše je s velkým písmenem na začátku – řadí slova podle abecedy, vyhledává ve slovníku, encyklopedii 			
Komunikační a slohová výchova			
<ul style="list-style-type: none"> – pozorně čte kratší jednoduché texty – v rozhovoru naváže kontakt s partnerem, zahájí i ukončí dialog, střídá se v roli mluvčího – osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev, při řeči správně dýchá a vyslovuje – čitelně a přehledně píše krátká sdělení, dodržuje správnou formální úpravu – kontroluje po sobě napsaný text, najde případné chyby a opraví je 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozorné a plynulé čtení - Komunikace – pozdrav, oslovení, omluva - Techniky mluveného projevu - Písemný projev – adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin 	<p>VMEGS/Evropa a svět nás zajímá OSV/Komunikace (různé situace) <i>EtV/Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe i druhých</i></p> <p><i>Prvouka/péče o zdraví</i></p>	Etická výchova
Literární výchova			
<ul style="list-style-type: none"> – reaguje na přečtený text, pomocí návodných otázek vyjádří své pocity – vyjadřuje city v jednoduchých situacích – na základě četby nebo poslechu porovnává texty prozaické a veršované 	<ul style="list-style-type: none"> - Zážitkové čtení - Poslech literárních textů - Literární žánry – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, 	<p>EV/Vztah člověka k prostředí <i>Prvouka/tradice</i> <i>EtV/Komunikace citů</i></p>	Etická výchova

– přednáší z paměti jednoduché veršované texty	povídka - Přednes		
--	----------------------	--	--

3. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Jazyková výchova			
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – třídí slova podle významu na slova nadřazená a podřazená – rozpozná slova protikladná, slova podobného významu, spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená – rozliší tvar slova a slovo příbuzné – vyhledá kořen slova – rozdělí slovo na konci řádku, rozlišuje párové souhlásky a odůvodní jejich užití na konci a uvnitř slov – pracuje s vyjmenovanými slovy po obojetných souhláskách, uvede jejich význam, používá vyjmenovaná slova a slova příbuzná v praxi při psaní i-y v základech slov – používá abecedu k správnému řazení slov, vyhledává podle abecedy v telefonním seznamu, slovníku – rozliší slova ohebná a neohebná, slova v základním tvaru přiřadí ke slovnímu druhu – v mluveném projevu užívá slova ve správném tvaru, určuje mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves – časuje jednoduché slovesné tvary – rozliší větu jednoduchou a souvětí, rozloží souvětí na jednotlivé věty, používá vhodné spojovací výrazy při tvorbě souvětí – správně používá interpunkci při psaní jednoduchých souvětí – zapíše vzorec souvětí, podle vzorce tvoří další souvětí – najde a vyznačí základní skladební dvojici, ptá se jedním členem na druhý 	<ul style="list-style-type: none"> - Nauka o slově, slovní význam Stavba slova - kořen - Hláskosloví – slabika, hláska, písmeno, spodoba, párové souhlásky - Vyjmenovaná slova a slova příbuzná, psaní i-y po obojetných souhláskách - Abeceda - Tvarosloví – slovní druhy - Tvarosloví – mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves - Věta jednoduchá a souvětí, stavba souvětí - Základní skladební dvojice 	<i>Cizí jazyk/abeceda - rozdíly</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje jména obecná a vlastní, jméno a příjmení ve jménech osob, správně píše velká písmena v jednoduchých názvech měst 	<ul style="list-style-type: none"> - Velká písmena, pravopis jmen vlastních a obecných 		

Komunikační a slohová výchova			
<ul style="list-style-type: none"> – čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas – orientuje se v textu, pracuje podle učebnice, vymýšlí otázky podle odpovědí, vyhledává slova, kterým nerozumí, a slova klíčová – soustředěně a pozorně naslouchá, vhodně reaguje otázkami, pořídí krátký záznam vyprávění – podle obrázků sestaví osnovu vyprávění, na jejím základě tvoří krátký mluvený nebo psaný projev – ovládá základní komunikační pravidla, zdvořile vystupuje, správně dýchá a vyslovuje, chyby ve výslovnosti opravuje – podle předlohy popíše zvíře, jednoduchý pracovní postup – vyplní jednoduchou poštovní poukázku, sestaví krátký telegram, napíše pozvánku 	<ul style="list-style-type: none"> - Hlasité a tiché čtení, čtení vyhledávací, klíčová slova - Čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací - Vyprávění a poslech - Práce s textem – osnova vyprávění - Mluvený projev – pozdrav, oslovení, omluva, prosba - Popis - Písemný projev: adresa, pozvánka, tiskopisy, telegram 	<p><i>Cizí jazyk/orientace v textu</i></p> <p>VDO/Občan, občanská společnost a stát (vzájemná komunikace a spolupráce)</p>	
Literární výchova			
<ul style="list-style-type: none"> – vyjádří své dojmy z četby a zaznamená je výtvarně – podle svých schopností s porozuměním čte, reprodukuje a dramatizuje vhodné literární texty – orientuje se v základních literárních pojmech – vytváří vlastní rýmy – dokončuje pohádku podle vlastní fantazie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zážitkové čtení, tvořivé činnosti s literárním textem - Základní literární pojmy - pohádka, báseň, hádanka, rozpočítadlo, verš, rým 	<p><i>Výtvarná výchova/výtvarné ztvárnění dojmu</i></p> <p>VMEGS/Objevujeme Evropu a svět (lidová slovesnost, zvyky, tradice)</p>	

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJL-3-1-01 *plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
- ČJL-3-1-02 *porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
- ČJL-3-1-03 *respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
- ČJL-3-1-04 *pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
- ČJL-3-1-05 *v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
- ČJL-3-1-06 *volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
- ČJL-3-1-07 *na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
- ČJL-3-1-08 *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- ČJL-3-1-09 *píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
- ČJL-3-1-10 *píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
- ČJL-3-1-11 *seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-1-01p *čte s porozuměním jednoduché texty*
- ČJL-3-1-02p *rozumí pokynům přiměřené složitosti*
- ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p *dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání*
- ČJL-3-1-08 *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- ČJL-3-1-09p *píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen*
- ČJL-3-1-09p *spojuje písmena a slabiky*
- ČJL-3-1-09p *převádí slova z mluvené do psané podoby*
- ČJL-3-1-09p *dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost*
- ČJL-3-1-10p *opisuje a přepisuje krátké věty*

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJL-3-2-01** rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- ČJL-3-2-02** porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- ČJL-3-2-03** porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- ČJL-3-2-04** rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- ČJL-3-2-05** užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- ČJL-3-2-06** spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- ČJL-3-2-07** rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- ČJL-3-2-08** odůvodňuje a píše správně: *i/y* po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; *dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě* – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-2-01p** rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- ČJL-3-2-01p** rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- ČJL-3-2-01p** tvoří slabiky
- ČJL-3-2-01p** rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- ČJL-3-2-08p** píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJL-3-3-01** čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- ČJL-3-3-02** vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- ČJL-3-3-03** rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- ČJL-3-3-04** pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-3-01p** pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- ČJL-3-3-02p** reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací

- při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Anglický jazyk ve 3. ročníku

Integrace průřezových témat

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- formuje studijní dovednosti
- rozvíjí dovednosti pro verbální i neverbální sdělování
- zaměřuje se na vedení dialogu a na komunikaci v různých situacích

2. Výchova demokratického občana (VDO)

- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života

4. Multikulturní výchova (MKV)

- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, sociálních a náboženských skupin
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie

5. Environmentální výchova (EV)

- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí

6. Mediální výchova (MV)

- přispívá ke schopnosti úspěšně samostatně se zapojit do mediální komunikace
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění

Klíčové kompetence

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky ke spolupráci při plnění úkolů, vybízí je k aktivitě a vhodně je motivuje - vede žáky ke správnému řešení úkolů i cestou využívání případných chyb, kterých se žáci dopouštějí - pomáhá žákům s výběrem vhodných pomůcek a publikací - má stále na zřeteli individuální vztah žáka k učení a využívá vhodných povzbuzujících hodnocení - zadává úkoly, které vyžadují samostatné vyhledávání informací z různých zdrojů - vede žáky k pochopení informací tak, aby je dokázali efektivně využívat v procesu učení i v praktickém životě - umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce (např. nástěnky, prezentace) - vyžaduje dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínech - připomíná užívané termíny, znaky a symboly, které žáci znají z jiných předmětů - propojuje konkrétní situace z běžného života s poznatky z různých vzdělávacích oblastí - vede žáky k sebehodnocení - zařazuje metody, při kterých žáci docházejí k řešením a závěrům - umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory - umožňuje žákům zhodnotit úspěšnost dosaženého cíle
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - společně s žáky formuluje cíl činnosti, vyhodnotí činnost - zadává úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů - umožňuje diferencované výkony podle individuálních schopností žáků - důsledně vyžaduje dodržování pravidel - umožňuje žákům pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení - vůči každému žákovi projevuje očekávání úspěchu - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok - ve výuce reflektuje společenské i přírodní dění

	<ul style="list-style-type: none"> - důsledně rozlišuje procesy učení a hodnocení - zadává úkoly, při nichž žáci spolupracují a vzájemně hledají cestu ke správnému řešení
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - dává prostor pro logické vyústění písemného i mluveného projevu - volí správná slovní spojení - vybízí žáky, aby vhodně komunikovali - ve vybraných situacích žakovské odpovědi nekomentuje, posouzení nechá na žácích samotných - drží se tématu - nabádá k formulaci a zpřesňování myšlenek - používá spisovného jazyka - ve vhodných situacích navazuje neformální atmosféru - udržuje oční kontakt - nechá žáka domluvit - kladením vhodných dotazů pozitivním způsobem usměrňuje dialog - vybízí k parafrázi a provádí shrnutí - zařazuje zadání, kterými diagnostikuje, jak žáci text pochopili - zařazuje aplikační úlohy - volbou vhodných forem a metod práce umožňuje rozšíření slovní zásoby žáků - věnuje pozornost nonverbální komunikaci - respektuje individualitu žáků v komunikaci se spolužáky a schopnost veřejně vystupovat - ukazuje výhody a nevýhody využití moderních technologií - vytváří modelové situace - zdůrazňuje důležitost osobního kontaktu - dbá na vhodnou volbu způsobu komunikace - upřesňuje svá tvrzení, když vidí, že nebyl pochopen - upozorňuje žáky na chyby v komunikaci
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k samostatné práci ve skupině - sleduje atmosféru v týmu, ukazuje směr, jak být pozitivně prospěšným členem skupiny

	<ul style="list-style-type: none"> - pěstuje u žáků kvalitní interpersonální vztahy - pochvalou podporuje žáka k vytváření kladného sebehodnocení a sebeúcty, zajímá se o názory, náměty a zkušenosti žáků, sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k respektování názoru druhých lidí - odmítá projevy xenofobie, rasismu a nacionalismu - netoleruje agresivní, hrubé a vulgární projevy - monitoruje chování žáků, jejich vztah k pořádku, majetku a včas přijímá účinná opatření - vede žáka ke správnému chápání principu zdravého životního stylu - motivuje žáky a aktivně vede k ochraně životního prostředí, sám jde příkladem - zprostředkuje a nabízí žákům dostupný materiál ke globálním problémům Země - zadává žákům samostatné práce k problémům životního prostředí
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - umožňuje žákům zhodnotit jejich schopnosti a výsledky vlastní práce i práce druhých - vede žáky k pečlivosti a důkladnosti při práci - vytváří vztah k ochraně kulturních a společenských hodnot - seznamuje žáky s bezpečnostním řádem odborných pracoven - dodržuje základní hygienické a bezpečnostní předpisy při jednotlivých činnostech - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok - předkládá ve výuce v dostatečném počtu studijní materiály a zdroje (i případné kompenzační pomůcky)
• K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít - vyhledává, kriticky posuzuje informace a digitální obsah, volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus anglického jazyka
- poznávat a prakticky používat základní pravidla výslovnosti
- činnostní formou naučit žáky základní slovní zásobu z jim blízkých oblastí (činnosti s obrázky nebo předměty)
- činnostní formou výuky naučit žáky jednoduchá základní pravidla gramatiky a základní zdvořilostní fráze
- základní fráze a obraty procvičovat s pomocí CD a manuálních činností zahrnutých v pracovním sešitě
- s pomocí obrázků nebo předmětů vytvářet a obměňovat první krátké rozhovory
- rozumět jednoduchým pokynům v anglickém jazyce a reagovat na ně
- vést žáky k získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené jednoduché texty v anglickém jazyce
- získávat první poznatky o zemích, kde se mluví anglicky
- postupně začít chápat význam znalosti angličtiny pro život
- aktivní účastí žáka na výuce anglického jazyka ho vést ke schopnosti jednoduše komunikovat s využitím prvních poznaných slov a frází

Při činnostním vyučování anglickému jazyku ve 3. ročníku vyučujeme:

- a) komunikační dovednosti (schopnost domluvit se v angličtině)
- b) slovní zásobu, čtení a porozumění řeči psané; porozumění řeči mluvené,
- c) mluvnici a pravopis;
- d) dramatickou výchovu
- e) základní poznatky o anglicky mluvících zemích

B) Charakteristika výuky:

Výuka anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně k věku dítěte.

V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek.

Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmů dětí tohoto věku. Slova jsou vázána do vzájemných souvislostí. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi s konkrétním předmětem, obrázkem – s tzv. názorem, a to v každé hodině. To je základem k tomu, aby se anglickému jazyku učil každý žák s chutí a věřil, že bude mít úspěch.

Využíváme zvukových nahrávek, anglických říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

C) Obsah učiva:3. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mluvenou a psanou podobu slov - představí sebe, členy rodiny a svého přítele - rozumí jednoduchým pokynům při práci ve třídě, správně reaguje - pozdraví a odpoví na pozdrav - osvojí si základní slovní zásobu - rozpozná známá slova a slovní spojení -s nápovědou porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení 	<p>Pronunciation Introductions English alphabet Classroom language and greetings At school Colours Numbers Plurals Toys Food Rooms and furniture People Clothes Parts of body</p>	<p>OSV/Mezilidské vztahy(péče o dobré vztahy) <i>Matematika/početni úkony</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy - pochopí smysl a obsah krátké nahrávky či promluvy učitele, s dostatkem času pro porozumění - na základě poslechu krátkého textu splní úkol (zakroužkuje správnou variantu, spojí, vybarví...) - odpoví na jednoduchou otázku s použitím probíraných gramatických struktur a typových vět - na základě četby jednoduchého textu splní zadaný úkol (určí pravdivé a nepravdivé tvrzení...) - čte krátké příběhy a rozumí jejich smyslu - doplní vhodné slovo do strukturovaného textu 	<p>Gramatické struktury a typové věty v rámci probíraných lekcí (It is / It isn't a ... I like... / I don't like... I've got ... / I haven't got...etc.)</p>		

- napíše jednoduchý dopis			
- popíše základní zvyky a tradice anglicky mluvících zemí s použitím jednoduchým slov, která popisují vánoční a velikonoční tradice	Christmas Easter Halloween		
- vyjádří polohu předmětu pomocí předložek	Prepositions		
- v jednoduchém rozhovoru odpovídá na otázky - vyplní formulář týkající se jeho základních osobních údajů	What's your name? How are you? What's this? How old are you? Personal factfiles	<i>Prvouka/věk</i>	

D) Praktické dovednosti:

- žák pozdraví při setkání a loučení
- požádá o něco a poděkuje, umí specifikovat určitý počet
- jednoduše objedná nejběžnější jídlo a pití v restauraci
- naváže konverzaci s novým kamarádem – cizincem, představí se a zeptá se na jméno, zeptá se na věk a řekne svůj, řekne, co má a co nemá rád
- čte s porozuměním jednoduchý text
- rozumí jednoduchému pokynu a dovede ho splnit
- získá jazykovou zručnost pro schopnost obměny jednoduché informace

- slovní zásoba se pohybuje v rozsahu 70 slov, z nichž 20% tvoří základní kameny anglické gramatiky
- paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině

Děti získají skutečný základ pro další studium anglického jazyka v těchto oblastech:

- Oblast **fonetiky**: rozlišují anglické hlásky od českých a umí je vyslovit.
- Oblast **slovní zásoby**: barvy, čísla, běžné hračky a zvířata, osoby, příbuzenské vztahy, jídlo, pojmy: ten, nějaký, malý, velký, starý, ano, ne, Mr., Ms.
- Oblast **mluvnice**: člen určitý a neurčitý, jednotné a množné číslo podstatných jmen, užívání sloves v přítomném čase prostém, slovesa mít, mít rád, být, užívání sloves v přítomném čase průběhovém (kladné věty), zájmena osobní - podměty a jejich použití ve větě, některá zájmena přivlastňovací, předložkové vazby s „on, in, under“.

Poznámka:

Vzhledem k tomu, že anglickému jazyku je ve 3. ročníku věnováno dostatečné množství hodin, je možné naučit všemu základnímu učivu žáky ve škole. Domácí příprava potom slouží pouze k upevnování dobře naučených obrátů.

Očekávané výstupy - 1. období

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- CJ-3-1-01** rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- CJ-3-1-02** zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- CJ-3-1-03** rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- CJ-3-1-04** rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- CJ-3-1-05** přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- CJ-3-1-06** píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu:

Matematika

Integrace průřezových témat

Ve výuce matematiky jsou zařazena všechna průřezová témata, zvláště pak osobnostní a sociální výchova a mediální výchova. U žáků se rozvíjí schopnost poznání, získávají poznatky pro celý život. Při výuce matematiky jsou důležité zpětné vazby, což vede k posilování seberegulace žáků. Důležitou stránkou osobnosti je kreativita, která přispívá ke zdárnému řešení problémových a projektových úloh a při geometrických konstrukcích. Při práci ve skupinách se rozvíjí mezilidské vztahy. Nutnost shrnout své poznatky a sdělit je ostatním vede k rozvíjení tvorby mediálního sdělení.

Klíčové kompetence:

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none">– vede žáky ke spolupráci– využívá případných chyb k upřesnění řešení– má na zřeteli individuální vztah žáka k učení a vhodně ho povzbuzuje– připomíná užívané termíny, znaky a symboly– umožňuje žákům pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost řešení– sleduje úspěšnost jednotlivých žáků– vede žáky k sebehodnocení
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">– zadává problémové úlohy– zadává úlohy, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů– vyžaduje dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu– navrhuje různá hlediska pro řešení problému

	<ul style="list-style-type: none"> – vybízí k vyhledávání problémů, které se řeší stejným způsobem
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> – volí správná slovní spojení – nabádá k formulaci a zpřesňování myšlenek – zařazuje aplikační úlohy – upřesňuje svá tvrzení, když vidí, že nebyl pochopen
K.sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> – vede žáky k samostatné práci ve skupině – sleduje atmosféru v týmu – pochvalou podporuje žáka k vytváření kladného sebehodnocení
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> – vede žáky k respektování názoru druhých – v hodnocení žáka uplatňuje především pozitivní motivaci
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> – vede žáky k pečlivosti a důslednosti – naučí žáky používat vhodné pomůcky
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> – ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení, při práci – vyhledává, kriticky posuzuje informace a digitální obsah, volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu – předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka;
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům;
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí činností, kterými se žáci učí poznávat a nalézat situace, které dokážou matematicky popsat;
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich;
- prostor pro aktivní projev žáka – vymyšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků;
- grafické projevy žáka – od kresleného obrázkového názoru k náčrtům;
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití.

B) Charakteristika výuky:

Matematické vzdělávání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, slovně i písemně vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy**:

a) Číslo a proměnná:

V tomto tematickém okruhu si žáci postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení). Přitom se dbá na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací);
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném);
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

b) Závislosti a vztahy:

Žáci si v tomto tematickém okruhu na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Pomocí svých činností postupně pochopí, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst, pokles. Na poznání a pochopení závislostí navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy.

c) Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci se v tomto tematickém okruhu učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary. Geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je. Učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky. Učí se základy grafického projevu v geometrii.

d) Slovní úlohy:

Jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky. Při nich je třeba uplatňovat uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení. Učí se řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď.

Matematika svým charakterem vyžaduje **činnostní pojetí**.

Do první třídy přicházejí děti s nestálou a rozptýlenou pozorností, mnozí neumějí naslouchat. Hodiny matematiky dávají prostor k tomu, aby se žáci učili pozorně naslouchat slovům učitele. Pojmy čísel první desítky a početní výkony s nimi prováděné se vyvozují *zásadně pomocí žakovských pomůcek* a to hlavně konkrétních věcí a dále pomocí zástupného názoru a obrázků. Vždy ve spojení s manipulací každého žáka s uvedenými pomůckami. Tyto činnosti pomáhají lehce podchytit pozornost žáků. To také napomáhá tomu, že lze brzy individuálně pracovat s celým žakovským kolektivem, docílit pozornosti všech žáků. Pomůcky v rukou žáků a činnosti s nimi umožňují učiteli okamžitou zpětnou vazbu a možnost reagovat na úroveň zvládnutí učiva žáky.

Velmi dobrým prostředkem k rozvoji pozornosti i k projevu míry pochopení probíraného matematického učiva jsou *hovory žáků k činnostem*, při kterých početně vyjadřují své zkušenosti. Rozvíjí se přitom schopnost žáka vyjadřovat své myšlenky, posiluje se sebedůvěra žáka v jeho schopnosti.

Výchova pozornosti a sebedůvěry je úzce spjata s výchovou smyslu pro zodpovědnost, nyní za vlastní práci ve škole a za její výsledky, později pak za práci prováděnou v zaměstnání. Smysl pro odpovědnost za vlastní práci je úspěšně vytvářen, je-li žák brzy veden k samokontrolě. Tomu je v materiálech připravených pro činnostní výuku věnováno hodně prostoru.

Velký význam v matematice má *aktivita žáků*. Činnostní formy učení dávají dostatek možností k jejímu neustálému podněcování.

Činnostní učení matematice není založeno na výsledcích, které se objeví hned po jedné hodině činností zařazených do výuky náhodně, odděleně. *Toto učení naopak vyžaduje aplikaci činností do celého souboru hodin*. Uvědomujeme si, že ani jeden návyk se nemůže vytvořit jen v jedné hodině. Ani jeden matematický pojem nemůže být utvrzen během jedné vyučovací hodiny. Je nutné v řadě po sobě následujících vyučovacích hodin nechat daný pojem postupně objevit a přijmout všemi žáky, poznané učivo krátce v každé hodině procvičovat a nechat ho obohacovat novými žakovskými nápady a zjištěními. Každá vyučovací hodina, která je zařazena do určitého systému činností, svým dílem přispívá k vytvoření a upevnění vykládaného pojmu. Každá vyučovací hodina také individuálně přibližuje žákovi určité nové vědomosti. Proto musí každý žák dostat dostatečný prostor k pochopení učiva a k dovednosti o něm hovořit.

V systému vyučovacích hodin činnostního učení matematice vyplývá nové učivo z předcházejícího a zároveň je základem a oporou pro učivo následující. Za tohoto předpokladu se často stává, že žáci nové učivo objeví sami a často jim ani nepřipadá nové. K tomu učitel žákům dopomáhá určitým upozorněním, otázkou nebo doporučením, co pozorovat. *Žákům je třeba dát dostatečný prostor na objev poznávaného jevu i na jeho zvládnutí a procvičení*.

K osvojení si nového učiva a ke zkonkrétnění vytvářených pojmů vedeme žáky především prostřednictvím individuálních činností se zvolenými konkrétními pomůckami. Velkou mírou přitom napomáháme rozvoji správného uvažování žáků.

Řešení slovních úloh formou individuálních činností spolu se slovním vyjádřováním úloh a odpovědí žáky, můžeme hodnotit jako *nejmocnější prostředek rozvoje chápavosti dětí*. Při tomto učení dovedeme postupně všechny žáky k tomu, že se dovedou o učeném jevu vyjadřovat v matematice jasně, souvisle a přesvědčivě.

Činnostní učení matematice, je prakticky ověřený nástroj, pomocí něhož učitel snadno upoutává pozornost žáků, probouzí jejich představivost a postupně uvádí do pohybu myšlení každého žáka.

Při řešení slovních úloh je žák jejich tvůrcem, vynálezcem i řešitelem. Úsilí, které při tom žáci vynakládají, působí příznivě na jejich rozumový vývoj. Rozvíjena je přitom i samostatnost žáka a jeho tvořivost.

Podmínky pro dosažení dovednosti žáka správně řešit slovní úlohy jsou:

- provádění různých praktických činností, které znázorňují určitou úlohu
- pokus o samostatné vyhledávání cesty řešení žákem a o vyjádření odpovědí náležející k dané úloze
- samostatné vymýšlení a formulování úloh podobných úlohám právě řešeným
- vymýšlení úloh příbuzných (s blízkým praktickým obsahem) žáky a předkládání obdobných úloh k řešení učitelem

- řešení obtížnějších úloh až po dokonalém zvládnutí úloh jednoduchých

Při řešení slovních úloh se ukazuje, že někteří žáci teprve po řešení úloh ze života tak, jak ho znají, začínají chápat smysl, cíl a význam řešení slovních úloh.

Učebnice a pracovní sešity, které jsou připravené k činnostnímu učení matematice, předkládají mnoho slovních úloh ze života, čímž jsou také dětem blízké a jasné. Metodické postupy v nich zvolené nejsou jednotvárné, upoutávají žáky, budí jejich zájem, mobilizují jejich pozornost.

Dosažení dobrých výsledků v hodinách matematiky vyžaduje:

- naučit žáky pozorně vnímat, co říká a dělá učitel a co odpovídají spolužáci
- učit žáky soustředit se na své činnosti, hovořit o nich, reagovat na upozornění učitele, vnímat práci a vyjadřování spolužáků
- pravidelným zařazováním činností do výuky dosáhnout při nich zručnosti žáků
- používat činnostních metod k dosažení aktivity žáků a jejich spoluúčasti při učení
- individuální účast každého na řešení a pozorování předloženého problému
- poskytnout každému žákovi dostatečný prostor k tomu, aby měl možnost vniknout do podstaty problému, o kterém se hovoří ve vyučování
 - porozumět učební látce
- pestré změny forem práce v průběhu roku, rozmanitost používaných pomůcek a tím dosažení zajímavosti výuky
- každodenní činnosti žáků a každodenní zpětnou vazbu mezi učitelem a žáky, to pak pomáhá učiteli vnímat a rozvíjet osobnost každého z nich
- aby vyučování matematice mělo nejen vzdělávací, ale i výchovný charakter, neboť tam kde tomu tak není, nebývá ani dobrý prospěch
- do vyučování často zařazovat úlohy, v nichž se odráží život obklopující dítě, to co dítě vidí, v čem má přímou účast, to potom snadno zařazuje do svých početních úvah a myšlenek
- časté sestavování úloh ze života samotnými žáky, neboť tvorba úloh, otázek a odpovědí napomáhá dobrému zvládnutí učiva, obměny slovních úloh
- propojování výuky matematiky s ostatními předměty, zvláště s prvoukou

Při vyučování matematice v prvním období základního vzdělávání při probírání určitého učiva:

- seznámíme žáky s prvním pojetím daného problému a motivujeme je
- užitím názorných pomůcek a konkretizací vedeme žáky postupně k pochopení problému, který je dán novou učební látkou
- provádíme třídění a srovnávání naučených vědomostí s vědomostmi již osvojenými
- provádíme cvičení s praktickým užitím získaných vědomostí
- necháváme žáky samostatně vymýšlet slovní úlohy, které vycházejí z jejich zkušeností
- provádíme cvičení k zautomatizování určité početní operace
- necháváme žáky při praktických činnostech objevovat potřebu nového početního výkonu

- látku pro počítání z paměti volíme tak, aby přispívala k dosažení dobrého zvládnutí probíraného učiva

V prvním období základního vzdělávání necháváme žáky pod vedením učitele matematické poznatky objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje.

Zdůrazňujeme potřebu *častého zařazování počítání z paměti*, a to po celé první období základního vzdělávání. Při počítání s malými čísly by nikdy nemělo být počítání z paměti nahrazováno písemných počítáním.

Po celé první období se v matematice kladou *základy počítání z paměti*. Žáci se učí způsoby pamětného sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 100 i do 1000. Řešení slovních úloh z paměti je třeba vždy spojovat s žakovým vysvětlením, jak k výsledku dospěl. V průběhu 1. – 3. ročníku je třeba, aby každý žák vyřešil mnoho jednoduchých slovních úloh. To není možné realizovat tehdy, pokud bychom měli zároveň vyžadovat klasické zápisy každé úlohy. Při řešení slovních úloh z paměti může žák používat konkrétní názor, náčrt, náčrt a jiné svoje zobrazení a z něho formulovat výsledek a vysvětlit, jak k němu dospěl. U celé řady slovních úloh řešených činnostně z paměti mohou žáci objevit několik způsobů řešení úlohy. Zájem žáků o počítání z paměti se dobře probouzí vhodnou motivací, spojováním řešení slovních úloh s individuálními činnostmi, častým vymýšlením slovních úloh žáky samotnými, a poznáním, že je v jejich schopnostech úlohy řešit.

C) Obsah učiva

1. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<u>Žák podle svých schopností:</u> <ul style="list-style-type: none"> – spočítá prvky daného souboru do 20 (včetně) – vytvoří soubor s počtem prvků do 20 – porovná velikosti souborů – přečte čísla od 0 do 20 – zapíše čísla od 0 do 20 – označí daný soubor prvků číslicí odpovídající počtu prvků souboru – porovnává velikosti čísel od 0 do 20 – zapíše vztah rovnosti (nerovnosti) – sčítá a odčítá v oboru přirozených čísel od 0 do 20 – řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání, odčítání – řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahům 	<p>Číslo a početní operace Počet prvků v souboru</p> <p>Čtení a psaní čísel</p> <p>Početní operace s čísly</p>	<p>OSV/Rozvoj schopnosti poznávání (cvičení smyslového vnímání)</p> <p><i>Čtení/řikadla</i></p>	

o n více (méně)			
<ul style="list-style-type: none"> – používá slova vpravo, vlevo, před, za k lokalizaci daného tělesa – přemísťuje se podle pokynů (vlevo, vpravo, před, za) po třídě – rozezná a pojmenuje trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh – najde ve svém okolí předměty těchto tvarů – rozezná a pojmenuje některá tělesa – hledá ve svém okolí tělesa těchto tvarů 	<p>Geometrie v rovině a prostoru Orientace v prostoru</p> <p>Rovinné útvary</p> <p>Tělesa</p>	<p>OSV/Kooperace a kompetice (rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci)</p> <p><i>Tělesná výchova/orientace</i></p> <p><i>Výtvarná výchova/geometrické vztahy</i></p>	Dětské skládky a stavebnice.

2.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – správně přečte všechna čísla od 0 do 100 – opíše a podle diktátu zapíše libovolné dvojciferné číslo – určí počet jednotek a desítek v daném čísle – znázorní čísla na číselné ose – najde číslo, které je mezi, před a za libovolným číslem – porovná velikosti čísel – zaokrouhlí libovolné číslo na desítky – rozloží dvojciferné číslo na desítky a jednotky – z paměti sečte a odečte čísla od 0 do 100 – zapisuje čísla správně pod sebe – písemně sečte a odečte čísla do 100 – nahrazuje násobení postupným sčítáním – používá závorky – násobení znázorní ve čtvercové síti 10x10 	<p>Obor přirozených čísel od 0 do 100 Zápis a čtení čísel</p> <p>Porovnávání čísel</p> <p>Sčítání a odčítání</p> <p>Malá násobilka</p>	<p>OSV/Rozvoj schopnosti poznání <i>Čtení/artikulace</i></p> <p><i>Tělesná výchova/orientace</i> <i>Český jazyk/pojmy</i></p>	

<ul style="list-style-type: none"> – používá tabulku násobků k násobení a dělení – řeší slovní úlohy s využitím všech získaných dovedností – tvoří slovní úlohy tak, aby je uměl vyřešit 		<p><i>Český jazyk/rozvíjení slovní zásoby</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> – rozliší bod, přímku a úsečku – vymodeluje bod, přímku, úsečku – narýsuje bod, přímku a úsečku – vyznačí na přímce bod, úsečku – správně popíše bod, přímku a úsečku – najde vzájemnou polohu dvou přímek pomocí manipulace s modelem – aplikuje pojmy rovnoběžné a různoběžné přímky – na obrázku najde dvojice rovnoběžných a různoběžných přímek – pojmenuje a zapíše délkové jednotky – vyjádří délku v různých jednotkách – změří délku úsečky a zapíše (v cm, mm) – narýsuje úsečku dané délky – ve čtvercové síti narýsuje lomenou čáru, zjistí její délku měřením – ve čtvercové síti narýsuje čtverec, obdélník, změří a zapíše délky jejich stran – objeví vlastnost délek stran čtverce – popisuje známá tělesa (krychle, kvádr) pomocí délek jejich hran – najde rozdíl mezi krychlí a kvádrem – pozná válec, kužel a jehlan 	<p>Geometrie v rovině a prostoru Bod, přímku, úsečka</p> <p>Vzájemná poloha dvou přímek</p> <p>Délka úsečky, jednotky délky</p> <p>Rovinné útvary</p> <p>Tělesa</p>	<p>OSV/Kooperace (skupinová práce)</p> <p><i>Výtvarná výchova/prostorové vnímání</i></p>	

3.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
----------------	-------	---------------------------	----------

<ul style="list-style-type: none"> – přesvědčí se o správnosti výsledku zkouškou – řeší slovní úlohy se dvěma početními operacemi – k zápisu řešení používá závorky – řeší úlohy, které mají více než jedno řešení – tvoří sám úlohy na základě svých zkušeností z běžného života 			
<ul style="list-style-type: none"> – rozliší, narýsuje a popíše přímku, polopřímku, úsečku – k dané polopřímce narýsuje polopřímku opačnou – odhadne délku úsečky a ověří svůj odhad měřením – vyjádří délku úsečky v různých jednotkách – vzájemně převádí jednotky délky – porovná délky dvou úseček početně i graficky – najde a označí průsečík různoběžek – pojmenuje jednotlivé mnohoúhelníky – u čtverce a obdélníku rozliší a ukáže sousední strany, protější strany – porovná délku a určí vzájemnou polohu sousedních (protějších) stran – narýsuje libovolný mnohoúhelník ve čtvercové síti – určí obvod mnohoúhelníku (početně i graficky) – pracuje se vzorcem pro obvod trojúhelníku – k výsledku vždy doplní jednotku – vlastními slovy vysvětlí rozdíl mezi 	<p>Geometrie v rovině a v prostoru Přímka, polopřímka, úsečka</p> <p>Mnohoúhelníky</p> <p>Kruh, kružnice</p>	<p>OSV/Osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznání, cvičení dovedností zapamatování)</p> <p><i>Výtvarná výchova/kružnice v kresbě</i></p>	

<p>kruhem a kružnicí</p> <ul style="list-style-type: none"> – ukáže na obrázku poloměr a střed kružnice (kruhu) – narýsuje a popíše kružnici s daným poloměrem – vymodeluje kvádr a krychli – ukáže na modelu vrcholy, hrany a stěny tělesa – změří délky hran – určí, kolik je hodin – zapíše uvedený čas 	<p>Tělesa</p> <p>Jednotky času</p>	<p><i>Pracovní činnosti/skládání</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> – v jednoduchých situacích určí příčinu a následek – popíše, jak změna jedné veličiny ovlivní druhou – doplní číselnou řadu 	<p>Vztahy a závislosti</p>		

D) Očekávané výstupy na konci 1. období výuky matematice:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků

M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti

M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose

M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20

M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100

M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat

- M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20*
M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
umí rozklad čísel v oboru do 20

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času*
M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek*
M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci*
M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit*
M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují
M-3-3-02p používá pravítko

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu prvouka.

Prvouka

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- učit žáky pozorovat přírodní jevy a orientovat se v prostoru a čase
- na základě činností a pozorování vytvářet nové představy o jednoduchých, chápání žáků dostupných ale podstatných věcech a jevech, které je obklopují doma, ve škole, v obci
- vést žáky k tomu, aby předměty a jevy pojmenovávali a vyjadřovali o nich své myšlenky, soudy, názory
- učit žáky, aby na základě svých vlastních zkušeností docházeli k jednoduchým pojmům a objevování souvislostí
- vytvářet u žáků pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i k přírodě a rozvíjet pozitivní vlastnosti žáků
- dát žákům základní poučení o lidském těle a ochraně zdraví
- naučit žáky cílevědomému osvojování základních hygienických návyků a návyků kulturních

B) Charakteristika výuky:

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusování, při zacházení s různými nástroji a předměty. Činnostní vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, tj. výtvarně i písemně.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atp.

V prvouce se věnujeme:

- poznávání věcí – jejich vlastností a zařazujeme je do přírodního a společenského dění
- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů
- základům jazykového vyjadřování – využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky,...)
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti,...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce

- technické výchově (spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi)
- pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou)
- zdravotní výchově a znalosti lidského těla, režimu dne
- mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)

Integrace průřezových témat

Do výuky předmětu Prvouka na 1. stupni jsou začleněna všechna průřezová témata, především:

- Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování
- sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje tělo, moje psychika, moje vztahy k druhým lidem
- psychohygiena: sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, hledání pomoci při potížích

2. Výchova demokratického občana

- občanská společnost a škola: demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole

3. Multikulturní výchova

- kulturní diference: respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců)
- lidské vztahy: důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických vztazích, uplatňování principu slušného chování

4. Environmentální výchova

- ekosystémy: město, vesnice, les, pole, vodní zdroje
- základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, přírodní zdroje
- lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, odpady, ochrana přírody a kulturních památek, změny v krajině dříve a dnes

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k poznání všeho, co je zajímavá - pomáhá s orientací ve světě informací - pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených a zadaných kritérií - motivuje žáky k celoživotnímu učení.
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům - umožňuje žákům pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi.
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, bezproblémové komunikaci - podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů - vede žáky k vzájemnému naslouchání a pomoci

K. sociální a personální	- učí žáky respektovat názory druhých - učí je věcně argumentovat - vede žáky k vzájemnému oceňování svých názorů a přínosů
K. občanské	- utváří u žáků ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům - motivuje žáky k hledání možnosti ochrany přírody - vede žáky k respektování pravidel
K. pracovní	vede žáky k utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti - vede žáky k pečlivosti a důkladnosti při práci - vytváří vztah k ochraně kulturních a společenských hodnot - uvede příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí - vede žáky k jejich uplatnění v praktickém životě
K. digitální	- používá podle svých schopností digitální zařízení, využívá je při učení - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Etická výchova (EtV)

- zvládá prosociální chování: dělení se, zájem o spolužáky

Dopravní výchova

- v běžných činnostech školy uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici
- bezpečně překoná silnici
- v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem
- rozezná a používá bezpečnou cestu do školy

Ochrana člověka za běžných rizik mimořádných událostí (ochrana obyvatelstva)

- jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- rozezná v nejbližším okolí možná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času;
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše prostředí třídy - zvládne sebeobsluhu - připraví se do školy - ukáže, jak se orientuje se ve škole - řekne správně své jméno - zvládá prosociální chování: dělení se, zájem o spolužáky - rozliší druhy ovoce a zeleniny - uvede znaky podzimu - seznamuje se s životem některých rostlin a zvířat na podzim - řekne svoji adresu - pojmenuje členy rodiny a zná jejich zaměstnání - ke svým spolužákům se chová tolerantně, s pochopením - zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, vyjádření soucitu - zvládá chování v různých situacích, uvědomuje si riziková místa a situace - porovná změny v přírodě - pomáhá zvířatům v zimě - vyjádří vlastními slovy prožitky vánoční atmosféry, pečuje o zimní přírodu - určí části dne 	<p><u>Jsem školák</u> Kdo jsem? (Ochrana člověka)</p> <p><u>Podzim</u></p> <p><u>Moje rodina</u> - Kde bydlím? (Ochrana člověka)</p> <p><u>Zima</u></p> <p><u>Naše zdraví</u></p> <p><u>Jaro</u></p> <p><u>Práce a volný čas – Neztratím se</u></p>	<p><u>OSV/Poznávání lidí (vzájemné poznávání ve skupině)</u> OSV/Mezilidské vztahy (vztahy nejen v kolektivu)</p> <p>EtV/interpersonální a sociální empatie <i>Výtvarná výchova/ovoce, zelenina</i> OSV/Rozvoj schopností poznání (druhy ovoce a zeleniny)</p> <p><u>OSV/Sebepoznání a sebepojetí (já a moje rodina)</u></p>	<p>Etická výchova</p> <p>Etická výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zvládne osobní hygienu - dbá o své zdraví – otužuje se - poznává části těla - vysvětlí pojem správná výživa - všímá si změn v přírodě - pojmenuje druhy některých ptáků a zvířat - zjistí velikonoční zvyk - pojmenuje mláďata některých živočichů - zjistí zaměstnání rodičů, zapíše adresu školy - pomáhá doma, všímá si okolí - vyhledá pracovní i volné dny mluví o svém volném čase - seznamuje se s ochranou a bezpečností v době volna - všímá si dalších změn v přírodě - vysvětlí své chování v přírodě - vysvětlí význam kázně v mimořádných situacích v běžných činnostech školy - uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici, bezpečně překoná silnici - rozlišuje bezpečná a nebezpečná místa pro hru - v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem - rozezná a používá bezpečnou cestu do školy 	<p>(Ochrana člověka)</p> <p><u>Domov</u></p> <p><u>Léto – Co se ještě může stát?</u> (Ochrana člověka)</p> <p><u>Dopravní výchova – Chodec</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Silniční provoz</i> - Kdo je účastník silničního provozu - Pojmy v silničním provozu <p><i>II. Chodník</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Na chodníku (základní pravidla) <p><i>III. Silnice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Na silnici (co se děje, chůze po silnici, reflexní doplňky) <p><i>IV. Místo pro hru</i></p> <p><i>V. Přecházení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bez přechodu, po přechodu <p><i>VI. Cestování autem</i></p> <p><u>Ochrana člověka za běžných rizik mimořádných událostí</u></p>	<p><u>MKV/Kulturní diference (zvyky a tradice)</u> <i>Pracovní činnosti/kraslice</i></p> <p>EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí (odpady a zacházení s odpady)</p> <p>OSV/Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje</p>	<p>a mimořádných událostí</p> <p>Etická výchova</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných</p>
--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - chápe konkrétní nebezpečí spojená s riziky běžného života (doprava, chemické látky v domácnosti, elektrický proud, sport a zájmová činnost), s ohněm, s mimořádnou událostí - přivolá pomoc (některým z osvojených způsobů) - v případě potřeby použije linku tísňového volání; ovládá základní způsoby komunikace s operátory (přiměřeně k věku) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sebeochrana, pomoc a prevence rizik - Důležitá telefonní čísla tísňového volání a blízkých osob, adresa bydliště - Kdy a jak přivolat pomoc, koho požádat o pomoc, jak se chránit a jak předcházet úrazům, otravám a jiným ohrožením (vazba na řešené běžné rizikové situace v různém ročním období, prostředí, při různých činnostech) - Doma – neznámý člověk (telefon, zvonek u dveří, internet), zbraně, alkohol, vhodné i nevhodné dotyky – jejich hranice, komunikace a pomoc rodičů, učitelů - Bezpečný odchod z domova – klíče, výtah - Venku – volba správné cesty do školy, nebezpečná místa v okolí domu a školy, chování při setkání s cizím člověkem, jak se chovat, když zabloudím v cizím prostředí nebo městě - Správné vedení – vysvětlení pojmů a významu – kamarád, blízká osoba, cizí osoba, trápení, smutek, pomoc, příklady ze života - Záchranáři, uniformy, činnosti - Co se se mnou může dít, když se bojím nebo si nevím rady, jak to mohu zvládnout a co mám dělat; <p><i>II. Požáry</i></p>		<p>událostí</p>
---	---	--	-----------------

	<ul style="list-style-type: none"> - Oheň – požár - Prevence vzniku požáru doma, příčiny vzniku požáru doma - Největší rizika požáru - Ochrana při požáru a přivolání pomoci - Pravidlo: zastav se – lehni si – kutálej se 		
--	---	--	--

2. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše cestu do školy - orientuje se ve škole a jejím okolí - odhadne nebezpečná místa - orientuje se v okolí bydliště - rozlišuje rodinné vztahy, vypráví o rodině - popíše své povinnosti v rodině, kapesné - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy - uvědomuje si nejen svá práva, ale též své povinnosti - <i>osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci</i> - <i>podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných</i> 	<p><u>Škola – okolí, prostředí</u> V přírodě bezpečně. V přírodě pozor! (Ochrana člověka)</p> <p><u>Domov</u></p>	<p><u>VDO/Občanská společnost a škola</u> <u>(škola jako model partnerství)</u> <i>Tělesná výchova/orientace v prostoru, dopravní kázeň</i> MKV/Lidské vztahy (integrace jedince v rodinných vztazích)</p> <p><i>EtV/Mezilidské vztahy a komunikace</i> <i>EtV/Interpersonální a sociální empatie</i> <i>Hudební výchova/písně o matce</i> <i>Český jazyk/citová výchova</i> <u>OSV/Psychohygiena (volný čas)</u></p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Finanční gramotnost</p> <p>Etická výchova</p>

<p><i>a splnitelných pravidel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pozoruje změny v přírodě - vyhledá zástupce domácích zvířat, vysvětlí rozdíly, určí jejich potřeby - určí čas (celá, čtvrt, půl, třičtvrtě) - rozliší nemoc, úraz - dodržuje pokyny a zásady lékařů - uplatňuje základní návyky osobní hygieny - zachovává režim dne - jmenuje zástupce některých rostlinných druhů, vysvětlí rozdíly mezi nimi - vyjmenuje některé jarní rostliny - správně používá pravidla chování na stezkách pro chodce (při akcích školy) - rozeznává vybrané značky pro chodce - bezpečně překoná silnici se světelnými signály - rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru - v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje pravidla správného cestování dopravními prostředky - rozezná a používá bezpečnou cestu do školy, zvládá modelové situace “sám domů” 	<p><u>Živočichové</u></p> <p><u>Orientace v čase</u></p> <p><u>Péče o zdraví, zdravá výživa</u> Nebezpečí doma i venku (Ochrana člověka)</p> <p><u>Rostliny</u></p> <p><u>Obec a místní krajina</u></p> <p><u>Dopravní výchova- Chodec</u> Na silnici bezpečně, na silnici pozor! (Ochrana člověka) I. <i>Silniční provoz</i> Vztahy mezi účastníky silničního provozu II. <i>Chodník a stezka pro chodce</i> Na chodníku a stezkách (základní pravidla, správné chování, vztahy mezi účastníky na stezkách) Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu, Chodník uzavřen) III. <i>Silnice</i> Na silnici (základní pravidla chůze po silnici, reflexní doplňky) Krajnice a její nástrahy IV. <i>Místo pro hru</i></p>	<p><u>OSV/Seberegulace a sebeorganizace (režim dne)</u> <i>Český jazyk/sloh – vlastní zvířátko</i></p> <p><i>Matematika/odhad</i></p> <p><i>Tělesná výchova/péče o tělo</i> OSV/Rozvoj schopností poznání <i>Výtvarná výchova/kresba, malba</i> <i>Český jazyk/četba – úryvky o přírodě</i></p> <p><i>Tělesná výchova/orientace</i></p> <p>OSV/Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje</p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>
---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - porovnává a rozlišuje typy krajů a chráněných oblastí - chrání zvířata a rostliny - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - rozlišuje lidskou činnost - vysvětlí potřebu a význam různých povolání 	<p>Kde si hrát Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana - přilba a chrániče) <i>V. Přecházení</i> Přecházení silnice bez přechodu Přecházení silnice po přechodu <i>VI. Cestování</i> Jízda autem (pravidla bezpečné jízdy – autosedačka a zádržné systémy, výstup a nástup) Cesta dopravními prostředky (základní pravidla cestování, nástup a výstup, chování za jízdy) Vztahy mezi cestujícími v autě <i>Prolínající téma - cesta do školy</i> Cesta do školy (pravidla bezpečné cesty do školy)</p> <p style="text-align: center;"><u>Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</u></p> <p style="text-align: center;"><u>Současnost a minulost v našem životě</u></p> <p><u>Ochrana člověka za mimořádných událostí</u></p>	<p>EV/Ekosystémy (město a vesnice) EV/Vztah člověka a prostředí (chráněné oblasti) <i>Hudební výchova/národní písně a tanečky</i> <i>Český jazyk/lidová poezie</i></p>	<p>Ochrana člověka za</p>
---	--	--	---------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - odhadne riziko/nebezpečnou situaci - dodržuje zásady bezpečného chování v běžných životních situacích tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho fyzického i duševního zdraví a zdraví jiných 	<p><i>I. První pomoc</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajištění pomoci při různých rizikových situacích voláním na tísňovou linku nebo oslovením dospělé osoby, nácvik komunikace - Základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních <p><i>II. Péče o zdraví a prevence rizik</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních - Bezpečné chování v různých životních situacích, v různém prostředí a při různých činnostech <p><i>III. Požáry a jejich rizika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Základní označování nebezpečných látek - Základní bezpečnostní a výstražné tabulky, zejména nebezpečí úrazu elektrickým proudem, požáru, výbuchu, ozáření, poleptání (kyselinou, louhem, příčiny a prevence vzniku požáru mimo domov - Správné chování při požáru, přivolání pomoci, ohlášení <p><i>IV. Osobní bezpečí a podpora a ochrana duševního a fyzického zdraví</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Správné vedení – vysvětlení významu pojmů: lhostejnost, 		<p>běžných rizik a mimořádných událostí</p>
--	--	--	---

	<p>přátelství, rozdíly, žalování, pomoc, strach, zbabělost apod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Příklady ze života - Jak se umět vypořádat se strachem, který doprovází nebezpečnou situaci 		
--	---	--	--

3.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - určí základní světové strany - ukáže hlavní zeměpisné dominanty v krajině - určí svoje stanoviště podle terénních tvarů či staveb - pracuje s kompasem, buzolou - uvede způsob působení lidí na krajinu (srovná přírodní a umělé prvky) a působení krajiny na člověka - rozliší barvy na mapě - orientuje se na mapě - ukáže sousední státy - vysvětlí polohu svého bydliště - pozná a vybere státní znak, hymnu, vlajku - vysvětlí pojem nadmořská výška, úpatí, úbočí, obzor - rozliší průmyslovou a zemědělskou krajinu - interpretuje některé báje a pověsti - srovnává minulost se současností - ukáže historické budovy <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v čase, porovná arabské a římské číslice 	<p><u>Místo, kde žijeme</u> <u>Krajina kolem nás</u> Kde právě jsem? (Ochrana člověka)</p> <p><u>Typy krajin u nás</u></p> <p><u>Naše vlast</u> Jak je to daleko, vysoko, hluboko (Ochrana člověka) <u>Mapy obecně zeměpisné a tematické</u> <u>Naše obec a náš kraj</u></p> <p><u>Lidé a čas</u> Kolik je hodin? (Ochrana člověka)</p> <p><u>Lidé kolem nás</u></p>	<p><i>Matematika/geometrie</i> <i>Výtvarná výchova/krajinomalba</i></p> <p>EV/Vztah člověka k prostředí (příroda a kultura obce) <i>Český jazyk/vlastenectví</i></p> <p><i>Pracovní činnosti/modelování</i></p> <p><i>Matematika/měření, odhad</i></p> <p><i>Matematika/vyjádření části</i></p> <p><i>EtV/Důstojnost lidské osoby.</i></p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Etická výchova</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří podle zkušeností vztahy mezi lidmi - vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole - <i>osvojí základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým</i> - <i>reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc</i> - orientuje se v základních formách vlastnictví - orientuje se v problematice peněz a cen - rozpozná chování a jednání, která porušují základní lidská práva - orientuje se ve světě techniky - pozoruje, popisuje, provádí jednoduché pokusy - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - zjistí vlastnosti látek, třídí je a porovnává - vysvětlí význam vzduchu, vody, ohně - popíše koloběh vody v přírodě - pojmenuje některé hospodářsky významné horniny a nerosty - vytváří portfolia listů, travin, porovnává je s encyklopedií - vysvětlí rozdíl: dřevina, bylina, houba, ptáci, savci, plazi - ukáže stavbu těla rostlin a živočichů - vysvětlí význam přírody pro člověka a nutnost ochrany přírody - určí roční období, střídání dne a noci, sluneční soustavu 	<p><u>Právo a spravedlnost</u></p> <p><u>Rozmanitost přírody</u> (Lidé a technika, Věci kolem nás) Havárie s únikem nebezpečných látek</p> <p><u>Látky a jejich vlastnosti</u> Odhadujeme a měříme (Ochrana člověka) <u>Nerosty, horniny, půda</u></p> <p><u>Rostliny, houby, živočichové</u></p> <p><u>Vesmír a Země</u></p>	<p>Pozitivní hodnocení sebe i druhých EtV/Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.</p> <p>EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí (doprava a životní prostředí)</p> <p><i>Matematika/ geometrie</i> EV/Základní podmínky života (význam pro život na Zemi)</p> <p><i>Výtvarná činnost/kresba podle vzoru</i> <i>Pracovní činnosti/modelování</i></p> <p><i>Matematika/kruh, kružnice</i></p> <p>OSV/Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo) <i>Tělesná výchova/hygienické</i></p>	<p>Finanční gramotnost</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik</p>
---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - určí základní části lidského těla - rozezná nejdůležitější vnitřní orgány - objasní vývoj jedince, rozdíly mezi mužem a ženou - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - vysvětlí pojem duševní a intimní hygiena - uplatňuje správné způsoby chování v situacích ohrožující zdraví - zdůvodní vznik krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužití) - chová se tolerantně ke svým spolužákům - vyhledá linky tísňového volání - odhadne vzdálenost v závislosti na čase, který je potřeba k jejímu překonání - reaguje v roli chodce na ostatní účastníky - používá reflexní doplňky a zná jejich dopad - v modelových situacích využívá osvojená pravidla chování na stezkách pro chodce, v obytné zóně - rozeznává vybrané značky - bezpečně překonává silnici se světelnými signály, přejde mezi zaparkovanými vozy a silnici s více jízdními pruhy - ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce a využívá je - v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje bezpečné chování v dopravních 	<p><u>Člověk a jeho zdraví</u> Základy sexuální výchovy</p> <p><u>Péče o zdraví a zdravá výživa</u></p> <p><u>Návykové látky a zdraví</u></p> <p><u>Osobní bezpečí</u> Procházka po světě čísel. (Ochrana zdraví)</p> <p><u>Dopravní výchova - Chodec</u> <i>I. Na chodníku</i> <i>Pravidla chůze po chodníku</i> <i>Kdo je chodec (brusle, koloběžka)</i> <i>Nebezpečí a nebezpečné chování (vztahy mezi účastníky na stezkách)</i> <i>Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen)</i> <i>II. Silnice</i> <i>Pravidla chůze po silnici (pravidla pro jednotlivce, skupiny, Vidět a být viděn – reflexní doplňky)</i></p>	<p><i>návyky</i> <i>Český jazyk/denní režim</i></p> <p>MKV/Princip sociálního smíru a solidarity (odpovědnost každého jedince) <i>Český jazyk/dramatizace</i></p> <p>OSV/Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje</p>	<p>a mimořádných událostí Rodinná a sexuální výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>
--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - na konkrétních příkladech rozpozná mimořádnou událost, varování před nebezpečím - rozpozná rozdíl mezi signály (varovný signál, požární poplach, zkouška sirén) - zná čísla na tísňovou linku, domů, do školy - v případě požáru, mimořádné události i jiných rizikových situací běžného života se chová účelně - hledá pomoc u důvěryhodné dospělé osoby 	<p>(povodně, vichřice, požáry, laviny, únik nebezpečných látek)</p> <ul style="list-style-type: none"> - varování před nebezpečím (konkretizace různých způsobů varování, varovný signál „Všeobecná výstraha“) - zásady volání na tísňové linky (co zajišťují, kdy volat, rizika a dopady bezdůvodného volání na tísňové linky) <p><i>II. Požáry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - příčiny a prevence vzniku - modelové situace způsobů chování při požárech (ochrana a evakuace) - nebezpečí zábavní pyrotechniky <p><i>III. Péče o zdraví a prevence rizik</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel - nebezpečí za tmy, chování při setkání s cizím člověkem - citlivé a věku odpovídající vysvětlení podstaty rizikového chování (v souvislosti se šikanou, drogami, fyzickým a duševním násilím, agresivitou), jejich možných dopadů na zdraví (fyzické i duševní), pomoc v nouzi, příklady ze života 		událostí
--	--	--	----------

	- co mi může pomoci, když jsem v mimořádné situaci - brutalita v médiích		
--	---	--	--

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy

ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy

ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování

ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu

ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase

ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností

ČJS-3-3-02p, ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02 roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat

ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami

ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

- ČJS-3-5-02** *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- ČJS-3-5-03** *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- ČJS-3-5-04** *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-3-5-01p** *uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění*
- ČJS-3-5-01p** *pojmenuje hlavní části lidského těla*
- ČJS-3-5-02p** *rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných*
- ČJS-3-5-02p** *uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu*
- ČJS-3-5-03p** *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- ČJS-3-5-04** *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Výuka prvouky v 1. období ve spojení s ostatními předměty uplatňuje v rozsahu přiměřeném chápání žáků tohoto věku prvky enviromentální výchovy. Žáky učíme citlivému přístupu k přírodě, lásce k okolní krajině, k obci, její minulosti a přítomnosti.

Žákům dáváme příležitost k tomu, aby si uvědomili propojenost vztahů mezi člověkem a přírodou a možnost člověka přírodu ovlivňovat. Učíme je rozlišovat pozitivní způsoby působení člověka v přírodě od způsobů negativních. Žáci poznávají význam a úkol jednotlivých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Necháme je objevovat možnosti ke zlepšování okolního prostředí a péči o něj. Dáváme jim prostor pro nápady co dělat teď, aby i v budoucnosti bylo na Zemi zdravé životní prostředí. Vytváříme první předpoklady k tomu, aby žáci získávali dobrou hodnotovou orientaci v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské společnosti.

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 3. r. ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: hudební výchova a výtvarná výchova.

Hudební výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové i umělé dětské písně v hlasovém rozsahu přiměřeném žákům mladšího školního věku
- nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- rozvíjet hudební sluch a paměť na melodii i slova
- učit rozlišovat a udržovat určitý rytmus
- rozvíjet hudebnost zařazováním poslechu lidových písní i poslechu hodnotné vážné hudby vhodné pro tento věk a vést žáky k zájmu o hudbu
- poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

B) Charakteristika výuky:

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby. Těžištěm hudebně-výchovné práce je zpěv. Láska k hudbě se nejspíše probouzí zpěvem, neboť při něm je žák aktivní a tvořivý. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je třeba střídát činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu.

Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku. V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně, dětmi oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů (tyčinky, bubínek, tamburína, činely apod.) ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb.

Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech než Hv. Proto výuku hudební výchovy vedeme tak, aby se stala pro žáky příjemnou a oblíbenou. K dobrému rozvíjení pěveckých dovedností žáků v tomto období velmi dobře napomáhá každodenní zpěv zařazovaný v průběhu vyučování jako doplněk učiva nebo jako příjemná relaxační chvíle.

Ve zpěvu i poslechu je nezbytné se vracet k probraným písním a skladbám. Jen tak žák může dobře zvládnout melodii a slova písně, zapamatovat si hudební skladbu. Stále zdokonalovanou reprodukcí písní a opakovaným poslechem se prohlubuje vztah žáků k hudebním dílům i intenzita jejich estetického prožitku. Při výuce hudební výchovy je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj, doporučovat zájmovou činnost. Zpěvem, poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby.

Práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky a dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hudební výchova je předmět, který nabízí širokou škálu možností v práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Naší hlavní snahou je využití všech osobnostních schopností s přihlédnutím k jednotlivým problémům žáka. Rozvíjení slovní zásoby, hudebního sluchu, citění rytmu, tanečních i paměťových schopností, aplikujeme tak, aby žák využil všech svých předpokladů a schopností. Při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami přihlížíme k jednotlivým výjimečnostem. Hodnotíme hlavně snahu a chuť k práci. V žádném případě nenutíme žáky, aby se veřejně prezentovali, jestliže podléhají stresu. V hodinách používáme nejrůznější názorné pomůcky a hudební nástroje, v hudební nauce volíme formu výuky například doplňovaček, křížovek a jiných kreativních forem. Každý má možnost uplatnit své schopnosti v rámci svých možností. Výuka směřuje k tomu, aby žáci získali kladný vztah k hudební výchově, ke zpěvu i k všeobecným historickým kořenům. Žáci jsou hodnoceni průběžně, hlavně povzbuzováním a pochvalou za odvedenou práci a jsou stimulováni k individuální i kolektivní práci. K tomu využíváme všech čtyř oblastí hudební výchovy.

Nadaným dětem vytváříme takové podmínky, aby nadále rozvíjely a uplatňovaly své schopnosti. V případech výjimečného nadání nebo zájmu nabízíme individuální přístup k jednotlivcům i přípravu na vystoupení nebo soutěže. Umožňujeme, aby své schopnosti a nadání uplatnily před třídou, nebo se prezentovaly na různých vystoupeních, jako je školní akademie či jiné produkce.

Integrace průřezových témat

Hudební výchovou prolínají různá průřezová témata. Nejčastěji je zastoupena osobnostní a sociální výchova. V oblasti umění a kultury se týká společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytných národních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání. Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění k odlišným kulturám. Mediální výchova přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Kompetence	Učitel
K. k učení	- podněcuje žáky k zájmu o hudební dění

	<ul style="list-style-type: none"> - nabízí žákům přehled v oblasti umění, umožňuje prožitky v tomto oboru - rozvíjí u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva - využívá vhodné pomůcky a zdroje pro motivaci žáka a probuzení jeho zájmu o předmět
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - poskytuje žákům možnost estetických prožitků v takovém množství, aby mohli srovnávat a porovnávat věci z různých úhlů pohledu
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - volí správná slovní spojení, vyjadřuje se přesně a srozumitelně - vybízí žáky k patřičné komunikaci - jednotlivé hudební projevy nekomentuje, posouzení nechá na žácích samotných - drží se tématu - vysvětluje rozdíl mezi verbální a nonverbální komunikací - udržuje neustále kontakt s žáky - aktivizuje duševní i tělesnou stránku žákovy osobnosti - střídáním jednotlivých hudebních aktivit udržuje soustředění žáků - ukazuje výhody a nevýhody využití moderních hudebních technologií, stylů a žánrů - podporuje schopnost veřejně vystupovat
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětluje žákům zásady chování na kulturních akcích - předává zkušenosti druhých lidí pro žákovo vlastní zdokonalování - respektuje individualitu žáků v komunikaci se spolužáky - podněcuje jejich zájem ve vztahu k hudbě s ohledem na rodinné zázemí - podporuje sebedůvěru žáků
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje se školním řádem - bere ohled na integrované žáky, ale také na žáky s národnostní

	<p>a kulturní odlišností</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá jejich přirozeného temperamentu - motivuje k poznávání odlišné kultury
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - vychází z reálných možností žáků ve vztahu k hudbě - obohacuje výuku o návštěvy kulturních akcí
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít - získává, vyhledává, kriticky posuzuje informace, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví

C) Obsah učiva předmětu hudební výchova v jednotlivých ročnících:

S hudbou se dítě setkává od malička. Proto v počátcích výuky Hv budeme vycházet ze znalosti jednoduchých lidových písní, které obvykle žáci znají ze zpěvu v rodinách, ze zpěvu podle dětských knížek a ze zpívání v mateřských školkách a dětmi oblíbených hudebních nahrávek.

1.-3.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
----------------	-------	---------------------------	----------

Žák podle svých schopností

- zpívá dle dispozic intonačně čistě a rytmicky správně
- správně hospodaří s dechem při zpěvu
- určí náladu písně
- dodržuje zásady hlasové hygieny
- podle svých dispozic zpívá kánon

- taktuje ve dvoudobém a třídobém taktu
- vybaví si grafický záznam některých hudebních termínů
- zaznamenává rytmické schéma jednoduché skladby – předehtu... a taktuje dvoudobý a třídobý takt
- identifikuje některé hudební nástroje, přiřazuje obrazový materiál
- pracuje nejméně s deseti písněmi
- reprodukuje texty písní z paměti
- melodizuje jednoduchá říkadla

- reaguje pohybem na znějící hudbu
- ovládá základní prvky „hry na tělo“
- disponuje nejméně dvěma pohybovými hrami

Vokální činnosti

- hudební hádanky, nácviky písní, popěvky
- práce s písní, zpěv s obměnami
- ozvěna, rozezpívání, obrázky
- orientuje se ve stupnici Cdur

Instrumentální činnosti

- seznámení s pojmy hudební nauky
- živé ukázky, hudební hádanky
- poznává notovou osnovu a houslový klíč, zapisuje notu celou do notové osnovy

Hudebně-pohybové činnosti

- orientace v prostoru,

OSV/Rozvoj schopností poznávání
(cvičení pozornosti a soustředění)
Český jazyk/mluvený projev

OSV/Komunikace (řeč těla)
Tělesná výchova/tance

<ul style="list-style-type: none"> - využívá tanečních kroků k pohybové improvizaci - rytmizuje písně ve dvoučtvrtovém a tříčtvrtovém taktu - vyjmenuje některé hudební skladatele a jejich skladby - orientuje se v notovém záznamu písně - určí vzestupnou a sestupnou melodii 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech české státní hymny - rozeznává zvuk – tón, řeč – zpěv, tón dlouhý – krátký, hluboko – vysoko, silně – slabě, pomalu – rychle, vesele – smutně, hlas mužský, ženský, dětský 	<p>OSV/Kreativita (rozvoj citlivosti)</p> <p>MKV/Multikulturalita (prostředek vzájemného obohacování)</p>	
---	--	--	--

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

Očekávané výstupy – 1. období

žák

HV-3-1-01 zpívá v jednohlase

HV-3-1-02 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty

HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty

HV-3-1-02p hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu

HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny

HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku

- *pozorně vnímá jednoduché skladby*

Výtvarná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- četbou, vyprávěním příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi
- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak

- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou
 - podílet se na výzdobě třídy, školy; učit se prezentovat své práce
 - příležitostně navštěvovat výstavy dětských výtvarných prací a výstavy výtvarných umělců v regionu

B) Charakteristika výuky:

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

Děti se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku. Výtvarný projev předškolního věku je především rázu schematického. Děti svým kresbám rozumí, dospělí většinou nedovedou do jejich světa vstupovat. Není však vhodné myšlenkový svět dětí narušovat předkreslováním a vedením k napodobování. Je naopak potřebné dát dítěti svobodu a do jeho kreseb nezasahovat.

V 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. V tomto období je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka:

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách ...) se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho cítění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blízce s výukou prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Učitelům se přímo nabízí možnost k mezipředmětovým vztahům a využití výtvarných činností žáků v různých malých projektech. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života z prostředí obce i školy.

Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo v tomto období chybět ani výtvarné zpracování určitého konkrétního tématu (kresbou, malbou), které v některých pojetích pohledu na výtvarnou výchovu v tomto školním věku bývá poněkud zatlačováno do pozadí pro svou údajnou nevhodnost, obtížnost či přílišnou konkrétnost. Ale i tato oblast má v tomto období své místo a opodstatnění.

Takové výtvarné práce mohou být dvojího druhu:

- na základě vlastní představy dítěte
- podle skutečnosti

Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém životě. Motivací k těmto kresbám může být prožitek z her, ze čteného textu, z osobního prožitku, z vycházky apod.

Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Každý sleduje zpočátku něco jiného, někoho zaujme barva, jiného zaujmou detaily, někdo dovede zachytit linie pozorovaných věcí, někdo zase zachytí jejich funkci. Žák se postupně učí výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu. Proto již v tomto období můžeme začít i s kreslením věcí podle skutečnosti. Žáci samozřejmě nedokáží hned dokonale zachytit pozorovanou skutečnost. Spokojujeme se proto zejména s vystižením toho charakteru předmětu, který pozorujeme. Tyto kresby velmi vhodně využíváme nejen při výuce prvouky, ale i v hodinách matematiky, čtení a psaní. Mnohý žák se v mladším školním věku snáze vyjadřuje kresbou než slovy. Kresbou může např. snadno vyjadřovat porozumění čtené větě nebo čtenému příběhu, porozumění funkci pozorované věci (např. mlýnek, struhadlo). Tím výtvarná výchova přesahuje rámec předmětu jako takového.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustracemi.

K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby obce, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získáváme spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbíráme materiály pro další práci.

Na vytváření žákovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemalý vliv má i rozvoj techniky – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků (pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Pak je třeba také taková témata do hodin výtvarné výchovy zařazovat a pomoci tak dětem přemíru podnětů zpracovávat, uvědomovat si jejich hodnotu, zaujímat k nim nějaké postoje, vnímat pozitivní i negativní.

Některé činnosti mohou dětem ukázat, jak lze tuto moderní techniku vhodně využít (počítačová grafika, internet, televizní motivační či vzdělávací pořady, reklama, plakáty, kreslená animace, loutky ...).

Učitel, který dovede dětskou duši naladit k výtvarnému projevu, bývá často odměněn bohatstvím dětských nápadů.

Pro výuku výtvarné výchovy je třeba mít dostatečné množství pomůcek a poučit žáky, jak se s nimi zachází. Kromě základních pomůcek pro výtvarné činnosti, které má každý žák svoje vlastní, je třeba mít soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky. Výtvarná výchova nevede samoučelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů.

Práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky a dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vzdělávací předmět Výtvarná výchova svým nonverbálním charakterem umožňuje právě dětem se speciálními vzdělávacími potřebami prožitek úspěšnosti. Tvůrčí činnosti založené na experimentování vedou žáky k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

U žáků mimořádně nadaných rozšířit v celém spektru základní učivo do hloubky, podněcovat je k poznávání širší škály výtvarných technik doplněním vzdělávacího obsahu, zadávat jim speciální úkoly v oblasti vlastní tvorby, prezentace umění a aktuálního dění ve společnosti v oblasti výtvarného umění, podpořit mimoškolní **aktivity, například výtvarné obory ZUŠ.**

Integrace průřezových témat

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV):

- Osobnostní rozvoj (kreativita)

- Sociální rozvoj (komunikace)
- Morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)

2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):

- Evropa a svět nás zajímá (artefakty, zvyky, tradice)
- Jsme Evropané (zdroje evropské civilizace)

3. Multikulturní výchova (MKV):

- Kulturní diferenciací (poznávání vlastního kulturního zakotvení)

4. Environmentální výchova (EV):

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana životního prostředí a kulturních památek)

5. Mediální výchova (MV):

- Tvorba mediálního sdělení (uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací – školní časopis, prezentace pro televizi, internet, zohlednění

technologických možností a jejich omezení)

Klíčové kompetence

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none">- vyučuje prostřednictvím vlastní tvorby žáků, opírá se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy dětí, rozvíjí jejich tvůrčí potenciál a utváří s nimi hierarchii hodnot- vede žáky k plánování, organizování a vyhodnocování jejich výtvarné činnosti- dává možnost pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry- nabízí podněty k využití poznatků a zkušeností v praxi
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none">- učí žáky naslouchat druhým, vnímat jejich výtvarné projevy, obhájit svoje pojetí- vede k chápání umění jako specifického způsobu poznání a svěbytného prostředku komunikace- podněcuje k tolerantnosti k různorodým kulturním hodnotám minulosti a současnosti, ke kulturním projevům různých národů a národností opřenou o poznání těchto hodnot
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">- podporuje a citlivě oceňuje netradiční (originální) řešení- volí se žáky vhodné prostředky k danému záměru- na modelových příkladech učí žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none">- vede žáky k vyváženému hodnocení vlastní práce i tvorby ostatních- podněcuje k tvořivému přístupu k životu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů, k obohacování emocionální složky vnímání života- vede žáky ke vzájemné spolupráci a pomoci, podložené výměnou zkušeností, při zachování si vědomí vlastní

	jedinečnosti
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - netoleruje projevům xenofobie a rasismu - vede k sebeúctě a úctě k dílu druhých - podněcuje k aktivní ochraně zdraví a ochraně životního prostředí - uplatňuje prvky pozitivní motivace - využívá uměleckou tvorbu jako způsob vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům, vztahům ve společnosti - považuje žáka ve vyučovacím procesu za partnera
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k vyváženému hodnocení kvality provedené práce společně s dětmi hledá případnou nápravu - dodržuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci, zvláště volbou správných pracovních postupů a dodržováním technologií i pracovní ukázněností - volí formy seznamování s různými výtvarnými profesemi a výtvarnými obory v systému českého školství, zvláště u talentovaných žáků
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení samostatně rozhoduje, které technologie použít - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat

C) Obsah učiva Výtvarné výchovy v jednotlivých ročnících:1.-3 ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<u>Žák podle svých schopností</u> <ul style="list-style-type: none"> - pracuje s barvou různé konzistence, rozeznává studené a teplé barvy, osvojuje si dovednost míchat barvy 	<ul style="list-style-type: none"> - Námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí (malba, kresba) 	OSV/ Kreativita (schopnost vidět věci jinak)	

<ul style="list-style-type: none"> - poznává různé materiály (přírodní i umělé) - seznamuje se s různými způsoby jejich zpracování (různými technikami) - komponuje jednoduché tvary, vnímá neuspořádaní či záměrné rozmístování či řazení - osvojuje si možnosti námětového plošného i lineárního vyjádření, pokouší se volně pracovat s linkou, tvarem, obrysem - pokouší se dotvářet výtvarné práce písemným projevem 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznávání základních barev a jejich různé užívání - Kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii dítěte – kreslení podle představ - Kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda –kreslení podle skutečnosti, jehož hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy - Výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte (otisk, frotáž) - Vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních - Hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v dětech rozličné představy - Hra s linií, vedení linie v různých materiálech - Jednoduché dekorativní 	<p><i>Literární výchova</i></p> <p><i>Prvouka</i></p> <p>OSV/Kreativita (originalita)</p> <p>OSV/Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání)</p> <p><i>Matematika, geometrie</i> OSV/Komunikace (řeč předmětů a prostředí)</p> <p>EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí (význam ochrany přírody)</p> <p><i>Geometrie</i></p>	
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - experimentuje s různými materiály k vytváření prostorových prací - rozpoznává a pojmenovává barvy a jejich odstíny - podílí se na dotváření prostředí, ve kterém žije, které ho obklopuje, vystavuje své práce, připravuje výtvarnou výzdobu prostředí třídy a školy - pozoruje okolí školy, detaily obce, staveb, předmětů - experimentuje s různými materiály k vytváření prostorových prací - osvojuje si dovednost práce s různými nástroji - poznává výtvarná vyjádření významných malířů (zejména ilustrátorů dětských knih, regionálních umělců), aj. výtvarných umělců 	<p>kreslení, otisky přírodních prvků na papír a do plastických materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plastická a prostorová tvorba, spontánní hry s různými materiály (koláž) - Prostorové hry se stavebnicovými prvky - Jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě - Seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born 	<p>VMEGS/Objevujeme Evropu a svět (lidová slovesnost)</p> <p><i>Český jazyk a literární výchova</i></p>	
--	--	---	--

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

Očekávané výstupy – 1. období

žák

VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ

VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace

VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje

VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností

VV-3-1-05 *na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VV-3-1-01p až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu

VV-3-1-01p rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdílet svým spolužákům

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 3. ročníku prostřednictvím tělesné výchovy (samostatný předmět),

Tělesná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- rozvoj smyslu pro účelný a krásný pohyb
- získat návyky správného držení těla, nacvičovat základní cviky k získání těchto návyků
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybů
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- vštípit dětem radostný pocit z pohybu
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělo- cvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na náradí...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní , gestikulační ...)
- naučit žáky připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti ...)
- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti je vhodné zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor,pohov...)

- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého načiní, využití různých druhů náradí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)
- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcviček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostí správného rozcvičení, využívat veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení, strečink, ...)
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky (lidové písničky)
- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- zvládat průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládat techniky házení, chytání, přihrávání
- seznamovat žáky s nácvikem jednoduchých základů miniher
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese
- dle možnosti zařadit zimní sportování (bobování, sáňkování, lyžování, bruslení)
- vštípit základy plaveckých dovedností
- nesoustředit se jen na hodiny Tv, ale začleňovat do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvílky, cviky ve třídě na správné držení těla)

B) Charakteristika výuky:

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu ...).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radostného pocitu z pohybu u dětí se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je HRA a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tv se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Správně řízená výuka tělesné výchovy vyžaduje, aby učitel:

- kladl na žáky tělovýchovné požadavky, které jsou přiměřené jejich tělesné a pohybové vyspělosti
- dbal rozdílu mezi chlapci a děvčaty
- volil program s ohledem na roční období a materiálně technické vybavení školy
- dbal bezpečnosti žáků a vedl žáky k nacvičování vhodné a správné dopomoci a záchrany při cvičení
- účelně zaměstnával co nejvíce žáků vhodnými bezpečnými úkoly ke cvičení ve družstvech

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy. Vyučovací hodiny tělesné výchovy se nespojují do dvouhodin, rovnoměrně se rozkládají do týdenního rozvrhu.

Zařazování kurzu plavání – dle podmínek školy.

Tělovýchovné chvílky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvílky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Hygienické požadavky pro Výuku Tv

Cvičební prostory – tělocvičny je třeba udržovat v čistotě a jejich vybavení vždy před užitím kontrolovat. Teplota vzduchu v tělocvičně by měla být přiměřená, neměla by být nižší než 16 °C.

Na vyučovací hodiny Tv se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel.

Pro zvýšení odolnosti organismu se doporučuje, aby výuka Tv probíhala často na hřišti nebo v terénu. Chceme prospět zdraví žáků, a proto realizujeme mimoškolní tělovýchovné aktivity žáků ve spolupráci s rodiči, sportovními oddíly aj.:

- kroužky
- nepovinné předměty

Cílem této spolupráce je dosáhnout, aby většina žáků měla alespoň 4 x za týden hodinu Tv. Realizace tohoto záměru je možná proto, že spolupracujeme s tělovýchovnými oddíly (2 hod. školní Tv, 2 hod. mimoškolní Tv) – dle podmínek školy.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv

Vyrovnávací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na náradí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.).

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování v 1. – 3. r., zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin Tv, ale též do hodin hudební výchovy i českého a anglického jazyka. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků. Cvičení zařazujeme jako rytmizaci jednoduchých a dětem známých pohybů podle hudebního doprovodu, v 1. a 2. ročníku cvičíme i podle říkanek a písní.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

Práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky a dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami

- Při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zohledňuje dle doporučení školního psychologa a lékaře jeho zapojení ve vyučovací hodině. Nejdůležitějším hlediskem je individuální přístup k takovému žákovi a zohledňování jeho pocitů.

- Nadaným žákům učitel poskytuje možnost většího vytížení a soustřeďuje se na poskytnutí různých individuálních přístupů. Motivuje žáka k účasti v soutěžích a turnajích.

Integrace průřezových témat

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání-cvičení pozornosti a soustředění
- sebepoznání a sebepojetí-já jako zdroj informací o sobě, moje tělo a moje psychika
- psychohygiena-cvičení sebekontroly, sebeovládání(regulace listního prožívání i jednání), organizace vlastního času, stanovování vlastních cílů a kroků k jejich dosažení

Sociální rozvoj

- poznávání lidí-vzájemné poznávání se ve skupině

- mezilidské vztahy-empatie, respektování, podpora, pomoc
- komunikace v různých situacích
- kooperace a kompetice-seberegulace při nesouhlasu, odstoupení od vlastního nápadu

Morální rozvoj

- řešení problému a rozhodovací dovednosti
- hodnoty, postoje , praktická etika-vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnosti, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

2. Výchova demokratického občana (VDO)

Občanská společnost a škola-demokratická atmosféra (při hrách)

3. Multikulturní výchova (MKV)

Kulturní diference

- jedinečnost člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky

Lidské vztahy

- udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- uplatňování principu slušného chování

4. Environmentální výchova (EV)

Vztah člověka k prostředí-náš životní styl, prostředí a zdraví

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky ke spolupráci při plnění úkolů, vybízí je k aktivitě a vhodně je motivuje - využívá vhodných povzbuzujících hodnocení - připomíná užívané termíny, znaky a symboly - propojuje konkrétní situace z běžného života s poznatky z různých vzdělávacích oblastí - umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory - ukazuje žákům, jak mají formulovat své hypotézy a jak mají ověřovat jejich pravdivost pokusem či pozorováním - umožňuje žákům zhodnotit úspěšnost dosaženého cíle - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků, oceňuje jejich pokrok podle individuálních schopností - vede žáky k sebehodnocení

K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - společně s žáky formuluje cíl činnosti a vyhodnotí činnost - umožňuje diferencované výkony podle individuálních schopností žáků - pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení - důsledně vyžaduje dodržování pravidel - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok - vede žáky k hodnocení vlastních strategií - vůči každému žákovi projevuje očekávání úspěchu
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - ve vhodných situacích navazuje neformální atmosféru - důsledně vyžaduje dodržování předem domluvených pravidel - upřesňuje svá tvrzení, když vidí, že nebyl pochopen
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří podmínky pro nabývání pozitivních osobnostních rysů, efektivních sociálních dovedností a morálně hodnotných postojů - sleduje atmosféru v týmu, ukazuje směr, jak být pozitivně prospěšným členem skupiny - pěstuje u žáků kvalitní interpersonální vztahy - pochvalou podporuje žáka k vytváření kladného sebehodnocení
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k respektování názorů druhých - vede je k rozumnému ocenění partnera - odmítá projevy xenofobie, rasismu a nacionalismu - - netoleruje hrubé, agresivní a vulgární chování - využívá vzniklých situací k uplatnění výchovných opatření - v hodnocení žáka uplatňuje především pozitivní motivaci - vede žáka ke správnému chápání principu zdravého

	<p>životního stylu</p> <ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k rychlému a uvážlivému rozhodování při ochraně zdraví a záchraně lidského života - vybízí k zapojení do sportovních a kulturních akcí - organizuje pro žáky akce se sportovním a ekologickým zaměřením
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - umožňuje žákům zhodnotit jejich schopnosti a výsledky - seznámí žáky s bezpečnostními předpisy odborných učeben a dbá na jejich dodržování - seznámí žáky s bezpečnostními pravidly mimo školu, v průběhu prázdnin, při přesunech na různé akce, na ŠVP, LVK a kurzu plavání - používá vhodné pomůcky a nářadí - dodržuje základní hygienické předpisy při jednotlivých činnostech - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok - umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení - získává, vyhledává, kriticky posuzuje informace, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:1-3-ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje základní pravidla chování při TV a sportu a řídí se jimi (za pomoci učitele) - reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele - správně se rozhýbává před cvičením - samostatně se převlékne do cvičebního úboru a osvěží se po cvičení - zdůvodní přirozený pohyb jako samozřejmost, jako součást každodenního života - vysvětlí potřebu radostného přijetí pravidelného pohybového režimu 	<p><u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vhodné množství pohybu a jeho rozložení v režimu dne - příležitosti pro TV a sport ve škole a mimo školu - pravidelné mytí po pohybových aktivitách - bezpečný pohyb a bezpečné chování ve známých prostorech <p><u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - správné držení těla při práci vsedě, ve stoje, při zvedání břemen - význam soustředění při cvičení, prožívání cviků - cvičení vyrovnávací – korektivní (podle úrovně oslabení nebo ohrožení jednotlivých žáků) - cvičení motivační, tvořivá, napodobivá aj. - cvičení pro každý den 	<p>EV/Vztah člověka k prostředí <i>Prvouka/člověk - pán tvorstva</i> <i>Ochrana zdraví</i></p> <p>OSV/Seberegulace a sebeorganizace (cvičení sebekontroly) OSV/Komunikace (řeč těla) <i>Hudební výchova/hudebně pohybová činnost</i></p>	<p>Člověk a jeho vnitřní ústrojí (důležitost pohybových aktivit pro ochranu zdraví člověka)</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje zásady správného sezení, držení těla ve stoji, dýchání - koncentruje se na prováděný pohyb tak, aby vyloučil možné zranění - pro zlepšování svých výkonů zapojí vůli - zhodnotí výsledky svého úsilí - využívá základní druhy gymnastického cvičení ke správnému držení těla, ovlivňování pohyblivosti, obratnosti a síly - při cvičení používá správné termíny osvojovaných cviků a gymnastického nářadí a náčiní - provádí průpravná cvičení pro kotoul vpřed a vzad - provede kotoul a zařadí ho do gymnastické sestavy - provádí průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z trampolínky - provádí výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem 	<p style="text-align: center;">(podle věku žáků)</p> <p>Gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu - názvy používaného nářadí a náčiní - vhodné oblečení pro gymnastiku - základní bezpečnostní pravidla při gymnastickém cvičení - soustředění na cvičení - kotoul vpřed a vzad - trampolínka - kladinka <p>Rytmická gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy spojené s hudebním a rytmičtým doprovodem, osvojovanými prvky a používaným náčiním - zásady bezpečnosti při gymnastických činnostech s hudbou a při tanci 	<p>OSV/Psychohygienu</p> <p>OSV/Seberegulace a sebeorganizace</p> <p><i>Hudební výchova/rytmizace říkadel</i></p> <p>OSV/Rozvoj individuálních dovedností</p>	<p>Rytmizace říkadel (správné dýchání, správné držení těla, chůze, pochod)</p>
--	---	--	--

<p>z trampolínky</p> <ul style="list-style-type: none"> - provádí chůzi s dopomocí - aktivně používá osvojené pojmy - pod vedením učitele používá pro cvičení náčiní a odpovídající velikosti a hmotnosti - řídí se zásadami bezpečnosti - podpoří názor zajímavosti cvičení s hudebním doprovodem - snaží se o dodržování estetického držení těla - vyjadřuje jednoduchou melodii, rytmus a hlasitost doprovodu pohybem - tančí 2-3 základní tanečky založené na taneční chůzi a běhu - aktivním během, skokem, hodem při zachování bezpečnosti pozitivně ovlivňuje svůj organismus - reaguje na pokyny související s během a hodem - provádí průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti, běžecké vytrvalosti, odrazové síly 	<ul style="list-style-type: none"> - soustředění na hudební a rytmický doprovod, vnímání a prožívání rytmu, tempa a melodie - základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, běh, poskoky, obraty, pohyby různých částí těla) - rytmizovaný pohyb - nápodoba pohybem - tvořivé vyjádření rytmu a melodie pohybem <p>Atletika</p> <ul style="list-style-type: none"> - zjednodušené startovní povely a signály <p><u>Běh:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rychlý běh na 20 – 60 metrů - základy nízkého a polovysokého startu <p><u>Hod:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hod míčkem z místa, hod z chůze <p>Pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry pro osvojování různých způsobů lokomoce pro manipulaci s náčiním, pro 	<p>OSV/Kreativita <i>Hudební výchova/hudební doprovod</i></p> <p><i>Český jazyk/rytmus</i></p> <p>OSV/Rozhodovací dovednosti EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody při masových sportovních akcích)</p> <p><i>Prvouka/životní prostředí</i></p>	<p>Kočka leze dírou (cvičení s obručí, využití žebřin...)</p> <p>Prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu</p> <p>Užití školního hřiště a přilehlého parku Santoška. Česká republika –</p>
---	---	--	--

žák

TV-3-1-01 *spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*

TV-3-1-02 *zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení*

TV-3-1-03 *spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích*

TV-3-1-04 *uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy*

TV-3-1-05 *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

TV-3-1-01p *zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost*

TV-3-1-04p *dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách*

TV-3-1-05p *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti*

- *projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám*

- *zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů*

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA (prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV; ZdrTV jako ucelený systém je nabízena žákům III. (II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách – viz charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a poznámky k rámcovému učebnímu plánu)

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ZTV-3-1-01 *uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy*

ZTV-3-1-02 *zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ZTV-3-1-01 *uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy*

ZTV-3-1-02 *zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením*

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je v 1. - 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu:

Praktické činnosti

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály základní pracovní dovednosti a návyky
- prostřednictvím pracovních praktických činností žáků napomáhat rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšíření jejich obzoru
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracování materiálů a všimnout si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- prostřednictvím praktických činností s různým materiálem a nástroji pomáhat zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učit žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- dát prostor žakovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti

B) Charakteristika výuky:

Při praktických činnostech není v tomto období vhodné dělit děti na děvčata a chlapce. Vhodné je práci individualizovat nebo pracovat ve skupinách a přitom dbát důsledně na bezpečnost žáků. Praktické činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí.

Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat. Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení.

V průběhu praktických činností v 1. – 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat - dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost obrazotvornost a vytváří smysl pro estetické cítění.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle jejich vlastních představ. Modelování lze vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace.

Nezanedbatelný je přínos vyučovacích předmětů pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při praktických činnostech se žáci učí:

- organizovat své pracovní prostředí a vlastní činnosti – rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- pracovní kázi – být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru
- uvědomovat si význam vlastní činnosti a práce
- umět o své činnosti povědět druhým

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět praktické činnosti by měl být v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky které potřebují k výuce v rámci dalších vyučovacích předmětů.

V tematických celcích převládá široké spektrum praktických činností kterými se mohou žáci v průběhu vyučování zabývat. Je zcela na vyučujícím učiteli a jeho pedagogických záměrech, jak tematické celky do výuky zařadí, zda se bude k některým okruhům v průběhu roku vracet, jak na ně bude v následujícím ročníku navazovat.

Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů, např. prvoukou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem.

Praktické činnosti jsou v 1. období základního vzdělávání základem všech tematických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

Práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a s mimořádně nadanými žáky

Ve vyučovacích hodinách najdou uplatnění žáci, kteří mají často problémy v jiných předmětech. Žáci s nižšími intelektovými předpoklady zde nacházejí možnost k uvědomění si sebe sama a svých hodnot i pro budoucí život, pro pochopení životních priorit a nasměrování se pro budoucí povolání.

Nadaní žáci jsou motivováni k chuti rozšířit si svoje dovednosti a schopnosti získané ve škole či samostudiem, jsou aktivně zapojováni do rukodělných soutěží podílí se např. na výzdobě školy.

Integrace průřezových témat

Průřezová témata tvoří neoddělitelnou součást všech částí vyučovacího předmětu pracovní činnosti.

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV) reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické dovednosti.

- Vede žáky k cvičení smyslového vnímání a řešení problémů vyplývajících z různých pracovních činností.
- V oblasti sebepoznání a sebepojetí zjišťuje souvislosti mezi vlastním tělem a psychikou, ale také si prohlubuje vztahy k druhým lidem (práce ve skupině).
- Při práci reguluje svoji vůli a sebeovládání, učí se organizuje svůj čas, plánuje a stanovuje si cíle.
- Cvičí svoji kreativitu a tvořivost nejen v mezilidských vztazích, ale také při práci.
- Žáci se naučí vnímat spolupráci, pomoc druhému a smírné řešení konfliktů jako životní potřebu.
- Zdokonalují dovednosti týkající se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.
- Okruhy: Rozvoj schopností poznávání (smyslové vnímání, pozornost a soustředění)
Sebepoznání a sebepojetí (řešení problémů, postoje, hodnoty)
Seberegulace a sebeorganizace (sebeovládání, plánování)
Psychohygiena (hledání pomoci)
Kreativita (originalita, pružnost, citlivost, dotahování nápadů do reality)
Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy ve skupině, respektování, podpora)
Komunikace (otevřená a pozitivní komunikace)
Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci)
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (problémy v seberegulaci)
Hodnoty, postoje, praktická etika (povědomí o kvalitách odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti, respektování)

2. Výchova demokratického občana (VDO) je zaměřena na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáka - budoucího občana - v životě demokratické společnosti.

- Vede žáky k modelu otevřeného partnerství a atmosféry při práci ve skupinách, třídách, ale i ve škole.
- Ukazuje žákovi cestu k odpovědnému členovi společnosti.
- Okruhy: Občanská společnost a škola (model otevřeného partnerství)
Občan, občanská společnost a stát (úloha občana, jeho práva a povinnosti)

vychází z aktuální situace ve škole, reflektuje současnou situaci ve společnosti.

- Ukazuje žákovi jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti.
- Vede k udržování tolerantních vztahů a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi,

3. Multikulturní výchova (MKV)

k uplatňování principů slušného chování.

- Upozorňuje na důležitost integrace jedince do rodinných, vrstevnických a profesních vztahů.
- Okruhy: Kulturní diference (jedinečnost člověka)

Lidské vztahy (vztahy bez předsudků, integrace jedince)

4. Environmentální výchova (EV) umožňuje celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

- Prohlubuje znalosti o základních podmínkách života a jejich ochraně.
- Seznamuje s programy zaměřenými na vytváření ekologického vědomí veřejnosti.
- Vede žáky k poznání životního stylu, ekologických problémů současnosti a znalosti prostředí a ochrany zdraví.

- Okruhy: Ekosystémy (změny okolní krajiny vlivem člověka, lidské sídlo, kulturní krajina)

Základní podmínky života (jejich ochrana)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody a změny v krajině – krajina dříve a dnes)

Vztah člověka k prostředí (odpady, vlivy na prostředí, rozmanitost vlivů prostředí na zdraví)

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky ke spolupráci při plnění úkolů, vybízí je k aktivitě a vhodně je motivuje - umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce <p>(nástěnky, prezentace)</p> <ul style="list-style-type: none"> - propojuje konkrétní situace z běžného života s poznatky z různých vzdělávacích oblastí - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků, oceňuje jejich pokrok podle individuálních schopností
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - společně s žáky formuluje cíl činnosti a výsledek činnosti vyhodnotí - zadává problémové úlohy - vede žáky k plánování úkolů a postupů - pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

	<ul style="list-style-type: none"> - umožňuje žákům prezentovat výsledky své práce - umožňuje diskusi k prezentovaným výsledkům - vyžaduje dokončování práce v dohodnuté kvalitě a termínech - zařazuje metody, při kterých žáci docházejí k řešení a závěrům - vytváří vhodnou atmosféru - zajímá se o názory, náměty a zkušenosti žáků - zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - ve vhodných situacích navazuje neformální atmosféru - dbá na vhodnou volbu a způsobů komunikace - ověřuje si, zda chápe názor, sdělení správně
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k samostatné práci - sleduje atmosféru v týmu, ukazuje směr, jak být pozitivně prospěšným členem skupiny - pěstuje u žáků kvalitní interpersonální vztahy - pochvalou podporuje žáka k vytváření kladného sebehodnocení
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k respektování názoru druhých - netoleruje agresivní, hrubé a vulgární projevy - využívá vzniklých problémových situací k uplatnění výchovných opatření - v hodnocení žáka uplatňuje především pozitivní hodnocení - monitoruje chování žáků, jejich vztah k pořádku, majetku a včas přijímá účinná opatření - vede žáka ke správnému chápání principu zdravého životního stylu - vede žáka k rychlému a uvážlivému rozhodování při ochraně zdraví či záchraně lidského života - motivuje žáky a aktivně vede k ochraně životního prostředí, sám jde příkladem
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - umožňuje žákům zhodnotit jejich schopnosti a výsledky vlastní práce i práce druhých - vede žáky k pečlivosti a důkladnosti při práci - seznámí žáky s bezpečnostním řádem odborných učeben a dbá na jejich dodržování - naučí žáky ovládat základní pracovní postupy, používat vhodné pomůcky a nástroje, dodržovat základní hygienické a bezpečnostní předpisy při jednotlivých

	<p>činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí a vede žáky k jejich uplatnění v praktickém životě - sleduje úspěšnost jednotlivých žáků a jejich pokrok - vyžaduje dokončování práce v dohodnuté kvalitě a termínech - důsledně vyžaduje dodržování dohodnutých pravidel - umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení - získává, vyhledává, kriticky posuzuje informace, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:1-3 ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybere vhodný materiál, pomůcky a nástroje, připraví si pracovní místo (s pomocí učitele) - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce - využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů 	<p>Práce s drobným materiálem</p> <ul style="list-style-type: none"> - stříhání, ohýbání, spojování, navlékání, svazováním slepování - seznamování se s materiálem: tvar, barva, povrch, tvrdost 	<p>OSV/Řešení problémů a rozhodovací dovednost</p> <p>EtV/Kreativita a iniciativa. Řešení</p>	<p>Etická výchova</p>

<ul style="list-style-type: none"> - volí vhodný materiál pro zvolenou praktickou činnost, hospodárně s materiálem zachází - naplánuje praktickou činnost adekvátně svému věku - vybírá vhodné pracovní nástroje a pomůcky, zachází s nimi, udržuje je a ukládá je - provádí přiměřené základní praktické činnosti s drobným materiálem, papírem a kartonem, modelovací hmotou, textilem, 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamování se základními nástroji a pomůckami, s jejich účelem, způsobem použití - vytváření návyků organizace a plánování práce - osvojování základů bezpečnosti a hygieny práce - hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání, ohýbání, sušení, vaření, dělení na části - ovládání a používání pracovních nástrojů, pomůcek: způsob použití, vhodný výběr materiálů a nástrojů překládání, skládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování - vystřihování jednoduchých symetrických tvarů z přeloženého papíru, obkreslování podle šablony, jednoduché kartonážní práce, skládanky, vystřihovánky - odměřování a navlečení nitě, uzlík - sešívání předním a zadním stehem v jednoduchý šev - jednoduchý výrobek z textilu, drobná oprava oděvu (poutko, knoflík) - textilní materiály: nitě, bavlnky, šňůrky, příze, plst', 	<p><i>problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí</i></p> <p>OSV/Rozvoj schopností poznávání OSV/Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV/Kreativita <i>Matematika/celek-část</i></p>	
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché montážní a demontážní práce se stavebnicemi, ovládá jednoduché pracovní postupy - poznává pěstitelský materiál, nářadí a pomůcky a správně s nimi pracuje - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, provádí pozorování a pokusy v koutku přírody, na školním pozemky apod. - používá pěstitelský materiál, nástroje a pomůcky - provádí jednoduché pěstitelské činnosti a pokusy v koutku přírody 	<p style="text-align: center;">Konstrukční činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestavování modelů podle předlohy i podle představy z jednoduchých stavebnic - práce se stavebnicemi - montáž, demontáž a údržba některých jednoduchých předmětů <p style="text-align: center;">Pěstitelské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - pěstování některých plodin (hrách, fazole) - jednoduché pokusy a pozorování (klíčivost, růst rostlin) - ošetřování pokojových rostlin, zalévání, kypření, hnojení, rozmnožování, hydroponie - ověřování podmínek života rostlin, klíčivost a růst rostlin - exkurze do zahradnictví, vycházky do sadu, na pole 	<p style="text-align: center;"><i>Prvouka/rostlinstvo</i></p> <p style="text-align: center;">EV/Vztah člověka k prostředí</p>	
---	--	---	--

Praktické dovednosti:

Na konci 1. období žák:

- rozlišuje běžně užívané druhy papíru, dovede papír přeložit, vyrobit skládáním jednoduchý výrobek, odtrhnout naznačenou část, přestříhnout, vystříhnout nakreslený tvar, čistě slepit (použít vhodné lepidlo), nalepit vystřižené tvary
- dovede z drobného materiálu vyrobit jednoduchý praktický výrobek, k práci volí vhodné nástroje a bezpečně s nimi zachází
- rozlišuje běžné pracovní nástroje (nůžky, nůž, jehla, kleště, šroubovák, kladívko) a bezpečně s nimi zachází
- dovede pracovat s některou ze stavebnic a vytvořit několik výrobků podle předlohy i podle své představy

- při práci s modelovací hmotou dokáže vytvořit několik výrobků a dovede o nich hovořit; získal základní hygienické návyky při práci s těmito materiály
- dokáže navléknou nit, zkusí přišít knoflík, dovede sešít dva kusy látky k sobě
- při praktických činnostech si dovede věci urovnat, udržuje pořádek na svém místě, stará se o své pomůcky, má je připravené na vyučování

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

3. Učební osnovy pro 4. - 5. ročník základního vzdělávání

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Tvořivá škola realizuje požadavky na základní vzdělávání žáků ve 2. období prostřednictvím vzdělávacích oblastí a pro školní praxi určuje vyučovacích předměty.

Učební plán pro 2. vzdělávací období (4. a 5. ročník):

Oblast:	Vyučovací předmět / počet vyučovacích hodin
1. Jazyk a jazyková komunikace	- český jazyk - cizí jazyk
2. Matematika a její aplikace	- matematika
2.1 Informatika	- informatika
3. Člověk a jeho svět	- přírodověda - vlastivěda
4. Umění a kultura	- hudební výchova - výtvarná výchova
5. Člověk a zdraví	- tělesná výchova
6. Člověk a svět práce	- praktické činnosti

Hlavní cíle 2. období

Vyučování má ve všech předmětech činnostní charakter. Je nutné dodržovat návaznost na dovednosti a vědomosti získané žáky v 1. vzdělávacím období. Učivo, které je uvedeno pod orientačními očekávanými výstupy, je třeba průběžně upevňovat; ostatní učivo, které bylo s žáky v 1. období probráno, je nutné opětovně činnostně předložit a dostatečně procvičit.

Ve 2. období uplatňujeme ve větší míře aktivní zapojování žáků do výuky, sebekontrolu a sebehodnocení žáků. Žáky vedeme k objevování souvislostí mezi látkou naučenou a látkou aktuálně probíranou. Důraz klademe na propojování učební látky jednotlivých vyučovacích předmětů mezi sebou a na zautomatizování základních vědomostí, a to zejména v matematice a českém jazyce. Žáky učíme nedostatky nejen odhalovat, ale ukazujeme jim, jak lze zjištěné nedostatky postupně odstraňovat. Žákům dáváme prostor k samostatným úvahám a dodáváme důvěru k dosažení dobrých výsledků.

Cílem tohoto období základního vzdělávání je připravit žáky k snadnému přechodu na 2. stupeň.

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČESKÝ JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů
polský jazyk ,český jazyk a anglický jazyk

Polský jazyk

	Treści	Osiągnięcia	Terminy
KL.4	<p>Czytanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -głośne, -wyraźne, -z podziałem na role, -samodzielne czytanie w domu, -czytanie informacyjne, -czytanie głośne ze zrozumieniem, -czytanie ciche ze zrozumieniem, -nazywanie cech -uzasadnianie opinii, -rozumienie instrukcji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -czyta płynnie -rozumie czytany tekst, -streszcza go, -wydziela czytane role. 	<ul style="list-style-type: none"> -kropka, przecinek, pauza, wykrzyknik, znak zapytania, dwukropek, -stresz-czenie, -rola, -opinia, -instrukcja.
	<p>Mówienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -grzeczne przedstawianie się, -poprawna wymowa, -porządkowanie wyrazów wg kolejności alfabetycznej, uwzględniając kolejne litery, -różnica między głoską a literą (rozdzielanie akustyczne), -podział wyrazu na sylaby, -stosowanie słownictwa oceniającego, -stosowanie formuł grzecznościowych, -nazywanie cech osobowych, -opowiadanie odtwórcze i twórcze, -opis postaci, -porównanie obrazu poetyckiego z ilustracją, -wypowiadanie się na podstawie wyobraźni i fantazji, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -poprawnie mówi, -poprawnie artykułuje głoski w wypowiedzi ustnej, w czasie czytania i recytacji (dykcja, intonacja, pauzowanie i tempo), -porządkuje wyrazy wg kolejności alfabetycznej, uwzględniając kolejne litery, prawidłowo dzieli wyraz na sylaby, -stosuje właściwe słownictwo w zależności od sytuacji, -opowiada zdarzenia z życia i z przeczytanego tekstu, -opisuje postaci, -wyróżnia wyrazy bliskoznaczne. 	<ul style="list-style-type: none"> -sylaba, -samo-głoska, -spółgłoska, -alfabet, -głoska a litera, -opis, -opowiada-nie -wyrazy bliskoznaczne, -opis postaci, -opowiada-nie, -fantazja, -ilustracja, -dykcja.

<p>-streszczenie, -wyrażanie emocji.</p>		
<p>Pisanie: -układanie podziękowania, -pisanie zapytania, prośby, przeprosin, -opisu przedmiotu, -opisu postaci, -układanie samodzielnych baśni, -pisanie życzeń świątecznych i okolicznościowych, -pisanie listu, uwzględniając właściwą formę graficzną (zapis daty, miejscowości; stosowanie akapitów), ortograficzną (zapis form grzecznościowych) i interpunkcję -pisanie instrukcji, -zapisywanie rozmowy telefonicznej, -wyrażanie opinii z uzasadnieniem, -sporządzanie opisu, przepisu, uwzględniając wyrazy (głównie przymiotniki) określające cechy: wielkość, barwę, kształt, ogólne wrażenie, -układanie opowiadania, dialogu, listu, -formułowanie wypowiedzi jednozdaniowych i wielozdaniowych, -dostrzeganie związków wyrazowych w zdaniu, -sens i znaczenie wyrazów, -czasownik, -rzeczownik, -przymiotnik, -przysłówek, -przyimek, -liczba, rodzaj, przypadek, osoba, czas, -stosowanie poznanych reguł ortograficznych, -pisownia „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem.</p>	<p>Uczeń: -pisze list, -pisze opowiadanie, -pisze podziękowanie, zapytanie, prośbę, przeprosiny, -pisze życzenia, -pisze instrukcję, -opisuje postać i przedmiot, -dostrzega podmiot i orzeczenie oraz grupę podmiotu i orzeczenia, -tworzy dialogi, posługując się zdaniami oznajmującymi, pytającymi i rozkazującymi, -rozpoznaje i rozwija zdania pojedyncze, -zapisuje dialogi (rozmowę telefoniczną), zachowując właściwą formę graficzną, ortograficzną i interpunkcję, -wskazuje podobieństwa i różnice między wyrazami, -odróżnia części mowy odmienne i nieodmienne, -poprawnie określa odmienne części mowy, -poprawnie pisze „nie” z poznanymi częściami mowy, -utrwała reguły ortograficzne.</p>	<p>-list, -opowiadanie, -opis postaci i przedmiotu, -podziękowanie, zapytanie, prośba, przeprosiny, -życzenia świąteczne i okolicznościowe, -instrukcja i przepis, -podmiot, orzeczenie oraz grupa podmiotu i grupa orzeczenia, -wyrazy bliskoznaczne i wyrazy przeciwstawne, -zdanie oznajmujące pytające, rozkazujące, -czasownik, -rzeczownik, -przymiotnik, -przysłówek, -przyimek, -liczba, rodzaj, przypadek, osoba, czas, -akapit.</p>
<p>Sluchanie: -tekstów językowych, audycji radiowych, wzorowych recytacji, słuchanie muzyki jako ilustracji do własnych tekstów.</p>	<p>Uczeń: - skupia się na słuchaniu.</p>	<p>-recytacja.</p>
<p>Odbiór dzieła literackiego: -fikcja i rzeczywistość (zmyślenie i prawda), -wyodrębnianie cech baśni, -prawdopodobne i nieprawdopodobne wydarzenia i postaci, -opis postaci w tekście, -ocena postaci, -wyróżnianie składników świata przedstawionego: bohater, narrator, postać literacka, -wskazanie cech wiersza: wersy, strofy, rym, rytm, -adresat i nadawca wiersza, -wyjaśnianie sensu wiersza, -zaznaczanie wybranych treści w tekście literackim, -wybór fragmentów, -głosowa interpretacja wiersza,</p>	<p>Uczeń: -rozpoznaje bez definiowania: baśń, wiersz, bohatera literackiego, -ocenia postaci, -odróżnia zdarzenia zmyśnione i prawdziwe, prawdopodobne i nieprawdopodobne.</p>	<p>-wydarzenia zmyśnione i prawdopodobne), -wydarzenia nieprawdopodobne, -baśń, wiersz, -postać w tekście, -bohater, narrator, postać literacka, -nadawca, adresat, -epitet przymiotnikowy, -porównanie przenośnia, -rytm i rytm, zwrotka, refren, wyraz dźwięko-</p>

	-odkrywanie sensów dosłownych i przerośnych, -odróżnianie prozy i poezji.		naśladowczy -proza i poezja.
--	--	--	---------------------------------

KL.5	<p>Czytanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -doskonalenie umiejętności z kl. IV plus czytanie i słuchanie tekstów językowych i odczytywanie innych przekazów językowych, -czytanie zbiorowe tekstów prozatorskich, -czytanie informacji w czasopismach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -czyta głośno w sposób ułatwiający zrozumienie, -czyta cicho pod kątem zrozumienia problemu, -odnajduje w tekście argumenty, -wskazuje bohaterów. 	<ul style="list-style-type: none"> -tak jak w kl. IV, -argument. -intonacja, rym i rytm,
	<p>Mówienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prowadzenie rozmowy w zespole, -formułowanie wielozdaniowych wypowiedzi, np. dialogu, opowiadania, opisu. -tworzenie opowiadania, -relacjonowanie zdarzeń, -argumentowanie na podstawie tekstu, -dzielenie się opiniami, -odnajdywanie w tekście odpowiedzi na stawiane pytania, -rozdzielenie spółgłosek dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe, - akcent wyrazowy i zdaniowy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wygłasza tekst ze świadomością rytmu i rytmu, -wskazuje bohaterów pierwszo- i drugoplanowych, -opowiada zdarzenia, -wypowiada się na określony temat, używając rzeczowych argumentów, -wypowiada się: żywo, barwnie, pamiętając o chronologii wydarzeń, stosując właściwe formy gramatyczne i poprawną wymowę, - poprawnie artykułuje głoski i akcentuje. 	<ul style="list-style-type: none"> -wypowiedzenia: oznajmujące, pytające, rozkazujące, -spółgłoski: dźwięczne, bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe, -akcent wyrazowy i zdaniowy, -role pierwszo- i drugoplanowe.
	<p>Pisanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -redakcja: zaproszenia, zawiadomienia, ogłoszenia, opisu, - notatka i plan wydarzeń -doskonalenie form wypowiedzi jednozdaniowych i wielozdaniowych, -dostrzeganie różnicy między pisownią a wymową spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, - spójnik, -liczebnik, -cząstki fleksyjne: temat i końcówka (poprawny zapis ortograficzny), -odmienne i nieodmienne części mowy, -kategorie rzeczowników: własne i pospolite, osobowe i nieosobowe, żywotne i nieżywotne, -bezokolicznik i osobowe formy czasownika, -tryby czasownika (poprawny zapis ortograficzny), -zdanie i równoważnik zdania, -zdanie złożone, -zasady interpunkcyjne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje elementy świata przedstawionego, -pisze zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, opis, -formułuje i przekształca punkty planu, -redaguje notatkę -dostrzega różnice w zapisie spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, -właściwie posługuje się kategoriami rzeczowników, -wskazuje temat i końcówkę, -właściwie stosuje pisownię –ę, -em, -ą, -om w końcówkach fleksyjnych wyrazów, -odróżnia bezokolicznik od formy osobowej czasownika, -rozpoznaje formy trybu oznajmującego, przypuszczającego, rozkazującego, -poprawnie stosuje zapis cząstki „by”, -przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie, -buduje zdania złożone, -poprawnie stosuje spójniki w zdaniu, -stosuje zasady interpunkcyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> -zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, opis, plan wydarzeń, notatka. -spółgłoski: dźwięczne, bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe, -spójnik, -liczebnik, -cząstki fleksyjne: temat i końcówka, -odmienne i nieodmienne części mowy, -kategorie rzeczowników: własne i pospolite, osobowe i nieosobowe, żywotne i nieżywotne, -bezokolicznik,

		-tryb przypuszczający, rozkazujący i oznajmujący, -zdanie i równoważnik zdania, -zdanie złożone.
--	--	---

<p>Odbiór dzieła literackiego: -pojęcie: nadawca, odbiorca, autor, akcja, czas i miejsce zdarzeń, rytm, wers, całość treściowa, legenda, mit, opowieść biblijna, powieść, poezja, obraz malarski, -literatura a film.</p>	<p>Uczeń: -rozpoznaje legendę, mit, opowieść biblijną, -wskazuje różnice między utworem literackim i filmem, -dostrzega cechy obrazu.</p>	<p>-nadawca, odbiorca, -autor, akcja, -czas i miejsce zdarzeń, rytm, wers, całość treściowa, -legenda, mit, opowieść biblijna, powieść, -poezja.</p>
--	---	---

Słowniki dla klas I – V (1 okres)

1. **Katarzyna Mosiolek – Kłosińska i Anna Ciesielska: *W kilku słowach. Słownik frazeologiczny języka polskiego*, Warszawa.**
2. **Jerzy Podracki: *Słowniczek interpunkcyjny dla najmłodszych z zasadami przestankowania*, Warszawa.**
3. **Edward Polański: *Słownika ortograficznego dla najmłodszych Profesora Edwarda Polańskiego*, Warszawa.**
4. **Maria Krajewska: *Mój pierwszy prawdziwy słownik*, Warszawa.**

Český jazyk

Co by měl žák na začátku 4. ročníku v českém jazyce umět:

Komunikační a slohová výchova

- číst plynule, s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty
- rozumět přiměřeně krátkému čtenému sdělení a umět ho reprodukovat
- respektovat základní komunikační pravidla v rozhovoru
- dbát na pečlivou výslovnost, opravovat svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- tvořit krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků
- psát správné tvary písmen a číslic, umět kontrolovat vlastní jednoduchý písemný projev
- psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- umět seřadit dle dějové posloupnosti ilustrace a vyprávět podle nich jednoduchý příběh
- stručně popsat jednoduchý děj nebo předmět, krátce vyprávět vlastní zážitek

Jazyková výchova

- porovnávat významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledávat v textu slova příbuzná
- rozlišovat slovní druhy v základním tvaru
- užívat v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojovat věty vhodnými spojkami do jednoduchých souvětí
- rozlišovat druhy vět podle postoje mluvčího (oznamovací, tázací, rozkazovací, přací), psát správně znaménka za větami, k vytvoření vět volit vhodné jazykové i zvukové prostředky
- osvojit si pravopis
 - slov s tvrdými a měkkými slabikami
 - slov se slabikami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě

- slov se souhláskami uprostřed a na konci (znělé, neznělé)
 - předložkových výrazů
 - i, í / y, ý po obojetných souhláskách uvnitř slov - pravopis vyjmenovaných slov (jen nejběžnější slova příbuzná)
- rozlišovat věty v psaném projevu, psát velké písmeno na začátku věty, větu ukončit
- v typických případech psát velká písmena u vlastních jmen osob, zvířat a místních názvů

Literární výchova

- přednášet z paměti ve vhodném frázování a tempu báseň i část jednoduchého prozaického textu
- rozlišovat vyjadřování v próze a ve verších, odlišovat pohádku od ostatních vyprávění
- dokázat z jednoduchých textů vybrat informaci, kterou považuje za důležitou, říct ji ostatním
- pracovat tvořivě s literárním textem, podle svých schopností jednoduše reprodukovat krátký přečtený text, popřípadě ho doplnit vhodnou ilustrací

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- naučit se správně, plynule, hbitě a výrazně číst
- rozumět přiměřeně dlouhému a srozumitelnému textu čtenému nahlas i potichu
- postupně rozšiřovat slovní zásobu
- správně se vyjadřovat spisovným jazykem v řeči i v psaném projevu
- osvojit si základy pravopisu určeného pro toto období
- ve výuce podporovat samostatnost žáků, vést je k uvažování, nechávat probírané jevy pozorovat, třídit, srovnávat, zdůvodňovat a užívat v různých obměnách
- dát žákům časový prostor pro uplatnění jejich zájmů, dosavadních vědomostí a zkušeností, podporovat tvořivou práci žáků
- vést žáky k používání různých přehledů, grafických znázornění, náčrtových schémat, které jim pomůže abstraktní učivo zkonkretizovat, zjednodušit, usnadnit jeho pochopení
- postupně vytvářet návyk vlastní kontroly ukončené práce, uvažovat nad chybami
- průběžně klást důraz na komunikaci mezi žáky, využívání probíraných jevů v jednoduchých mluvních cvičeních
- soustavnými i příležitostnými cviky vypěstovat jazykový cit žáka, tak aby se dovedl vyjádřit prostě, stručně a jasně slovem i písmem
- dbát, aby se ve školních projevech žáků nevyskytovala hrubá a hanlivá slova, ani slova z dětské hantýrky, nahrazovat je tvary správnými

- vést je k zájmu o četbu naučnou i o četbu, která by byla blízká jejich citovým prožitkům, dále jim ukázat, jak zaznamenávat, co přečetli i dojmy z četby
- dbát na mezipředmětové vztahy
- u naučných textů, které by měly být vždy přiměřené věku žáků, učit žáky vyjádřit hlavní myšlenku nebo poznatek

B) Charakteristika výuky českého jazyka ve 2. období:

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou
- jazykovou výchovou
- literární výchovou

Jan Amos Komenský, Didaktika velká, kapitola XIX.:

„Všude řeč s věcmi a věci s řečí půjdou spolu stejným krokem.“

Komunikačním a slohovým dovednostem je v tomto vzdělávacím období vyučováno tak, aby byl podporován a podněcován duševní rozvoj žáků a zároveň byla rozvíjena jejich individualita. V předmětu český jazyk se komunikační a slohové dovednosti realizují při čtení, naslouchání, mluveném a písemném projevu žáků. Na plnění tohoto úkolu se ve 4. a 5. ročníku podílí i výuka v rámci ostatních předmětů. Díky činnostnímu způsobu vzdělávání mají totiž žáci dostatek příležitostí k tomu, aby hovořili, diskutovali, vyjadřovali se o tom, co pozorují, dělají, co právě zjišťují, co prožívají ve všech předmětech. Činnostní způsob komunikativní výuky podporuje probouzení a rozvíjení duševního života žáků a mnohdy vede i k vůbec prvnímu pocitu uvědomění si hodnot své osobnosti. Tím, že v průběhu 2. vzdělávacího období soustavně dbáme na to, aby žáci četli správně a s porozuměním, jim otevíráme cestu k jejich budoucímu vzdělávání. Realizovat tento způsob výuky nám velmi pomáhají materiály vytvořené zvláště pro činnostní učení, se kterými ve Tvořivé škole pracujeme.

V 2. období základního vzdělávání je naším úkolem zautomatizovat základní pravopisné jevy určené pro 1. vzdělávací období, proto zde věnujeme *Jazykové výchově* značnou pozornost.

Chceme-li při výuce českého jazyka dosáhnout dobrých výsledků, je třeba stále dbát o to, aby všichni žáci porozuměli významu slov. K tomu využíváme vjemy sluchové, zrakové i motorické. Činnostní výuka českého jazyka, při které dostávají žáci stále příležitost k aktivní činnosti, má neocenitelný význam jak pro jazykové vyučování tak pro výuku naukových předmětů. K uspokojivým výsledkům vede jedině vyučování, které je pro žáky srozumitelné a pochopitelné.

Máme-li rozvíjet slovní zásobu žáků, chceme-li je dobře naučit pravopis a ostatní učivo jazykové výchovy, zařazujeme do výuky pravidelná pravopisná a mluvní cvičení. Soustavně prováděné a promyšlené sestavy těchto cvičení vedou k zautomatizování mluvnických a pravopisných jevů. Dbáme na to, aby cvičení měla praktický ráz a žáci byli při cvičeních aktivní. Žákům stále umožňujeme, aby o učivu přemýšleli a předložené jevy používali v řeči i písmu. Při vyučování pravopisu pravopisné jevy vždy odůvodňujeme. Žáky vedeme

k praktickému používání mluvnických jevů. Podněcujeme je, aby svá pozorování, zkušenosti a poznatky při výuce sami vyjadřovali a věty s mluvnickými jevy obměňovali. Tato mluvní cvičení zařazujeme do výuky krátce ale často. Při užívání jednotlivých pravopisných a mluvnických jevů ve spojeních si žáci tyto jevy osvojí lépe než z teoretických výkladů a pouček. Gramatika i pravopisná pravidla vyplývají z praktického využití přirozeně a nenásilně a žáci si je osvojují snadněji a trvaleji.

Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách: zvuková stránka jazyka, slovní zásoba a tvoření slov, tvarosloví, skladba a pravopis.

Literární výchově se věnuje pozornost při čtení uměleckých textů, při čtení článků přírodovědného, zeměpisného i dějepisného obsahu, a to jak z čítanek tak i z jiných učebnic nebo vhodných vybraných knih. Při literární výchově se soustavně rozvíjí ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváří se a upevňují návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně.

Ve 4. a 5. ročníku se ve výuce Čj začíná více využívat tichého čtení a žáci jsou vedeni k samostatné práci s textem. Učitel dbá na to, aby i tiché čtení žáků bylo uvědomělé, a proto při něm dává žákům takové úkoly, které mu umožní zjistit, zda žáci potichu přečtený text pochopili. Text určený k tichému čtení nemá být zpočátku dlouhý. Otázky k obsahu si mohou zadávat sami žáci, může se ptát i učitel. Je možné využít otázek připravených v čítanek. Žáci mohou také vyprávět o tom, co četli, nebo si nakreslit k textu obrázek.

Součástí literární výchovy v tomto období je též pokračování nácviku hlasitého čtení. Žáci se přitom učí správně členit čtené věty nejen podle interpunkce, ale i logickými pauzami a také klást správný větný přízvuk.

Práce v hodinách čtení přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, rozvíjí jejich smyslové vnímání, myšlení, řeč, fantazii a paměť.

Používané Čítanek (Nová škola Brno) jsou pro toto období připraveny i s úkoly pro tvořivou práci žáků. Je v nich dostatečné množství ukázek, které žáky zaujmou svým obsahem a které je, v návaznosti na čítanek pro 1. období, seznámí s dílem známých českých a evropských spisovatelů. V čítanek pro 4. a 5. r. se vyskytují i texty přírodovědné a historické, které jsou svým jazykem a obsahem přiměřené věku žáků. Učivo přírodovědy a vlastivědy žákům přiblíží a pomohou pochopit.

Novým úkolem, který literární výchova, společně s naukovými předměty, v tomto období plní, je určení hlavních myšlenek textu, jejich sestavení do krátké osnovy a souvislé vyprávění základního obsahu článku podle této osnovy– žáci se učí učit z učebnic. Dobře nám k tomu slouží krátké naučné texty s přírodovědným a vlastivědným obsahem.

C) Obsah učiva - 2. vzdělávací období - český jazyk

4.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
----------------	-------	---------------------------	----------

Jazyková výchova

Žák podle svých schopností:

- rozliší nadřazenost a podřazenost slov, uvede slovo protikladné a slovo podobného významu, rozliší slova spisovná a nespisovná, slova citově zbarvená
- pozná rozdíl mezi předložkou a předponou, najde kořen slova, část předponovou a příponovou, převede slovo do jiného tvaru, uvádí slova příbuzná, dokáže vhodně měnit předpony podle významu slov, píše správně slova se skupinami bě/bje, pě, vě/vje
- uvědoměle používá i-y po obojetných souhláskách u vyjmenovaných slov a slov jim příbuzných
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov
- určí pád, číslo a rod podstatných jmen, skloňuje podstatná jména a zařadí je ke vzorům, píše správně i-y v koncovkách podle vzorů
- určí osobu, číslo a čas u sloves, uvede sloveso v infinitivu, časuje slovesa oznamovacího způsobu, v textu rozliší slovesný způsob
- pozná větu jednoduchou a souvětí, vyhledá vyjádřený podmět a přísudek, rozliší podmět a přísudek holý a rozvitý, znázorní skladební dvojice, vhodně používá spojovací výrazy v souvětí, rozezná jednotlivé věty v souvětí a graficky naznačí jeho stavbu
- píše správně i-y v přičestí minulém

- Nauka o slově – slovní význam
- Stavba slova – předpony, přípony a kořen
- Pravopis skupin bě/bje, vě/vje
- Psaní i – y po obojetných souhláskách uvnitř slov – vyjmenovaná slova
- Tvarosloví – slovní druhy
- Podstatná jména
- Slovesa
- Skladba – souvětí a jeho stavba, věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice, skladební dvojice určovací
- Shoda přísudku s holým podmětem

OSV/Komunikace
(asertivita)
Vlastivěda/sociální dovednosti

Komunikační a slohová výchova

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- posoudí úplnost sdělení, doplní neúplné sdělení
- soustředěně a pozorně naslouchá, zapamatuje si podstatné informace přiměřeně složitého sdělení a reprodukuje je vlastními slovy
- rozliší zprávu a reklamní sdělení
- vede správně dialog, v závislosti na komunikační situaci předvede telefonický rozhovor, vytvoří fiktivní vzkaz na záznamník
- volí vhodné jazykové prostředky při jednoduchém popisu

- Hlasité a tiché čtení, čtení pozorné, věcné
- Čtení jako zdroj informací, hledání podstatného, naslouchání, vyprávění
- Reklama
- Dialog, telefonický rozhovor vzkaz
- Popis pracovního postupu

OSV/Komunikace
(aktivní naslouchání)

[MV/Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality](#)
[MV/Tvorba](#)

<p>nejrůznějších situací</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyplňuje jednoduché dotazníky, tiskopisy – v mluveném projevu přiměřeně využívá intonaci, přízvuk, pauzy a tempo k dosažení svého komunikačního záměru – napíše blahopřání, pozdrav z prázdnin, vzkaz, dodržuje základní hygienická pravidla při psaní 	<ul style="list-style-type: none"> - Dotazník a formulář - Mluvený projev – prosba, zpráva, oznámení, vypravování - Písemný projev 	<p><u>mediálního sdělení</u> OSV/Komunikace (různé situace)</p> <p><i>Přírodověda/zdraví</i></p>	
Literární výchova			
<ul style="list-style-type: none"> – vyjádří své dojmy z četby a zaznamená je – tvoří na dané téma vlastní literární text – volně reprodukuje přiměřený text – rozebírá jednoduchý literární text, používá základní literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zážitkové čtení a naslouchání - Tvořivé činnosti s literárním textem - přednes, dramatizace - Poslech literárních textů a jejich reprodukce - Základní literární žánry – rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, bajka 	<p><i>Přírodověda/ochrana životního prostředí</i></p>	

5. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Jazyková výchova			
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje významy slov, slova jednoznačná, uvádí významy mnohoznačných slov – určí ve slově kořen, uvádí různé tvary slova a určí koncovku, rozliší slova příbuzná a jiné tvary téhož slova – píše správně slova s i-í, y-ý po obojetných souhláskách v kořenu, předponě a příponě slova – používá správné tvary přídělníků minulého (i v písemné 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Slovní význam</u>, slova jednoznačná a mnohoznačná, opozita - Stavba slova - kořen, předpona, přípona, koncovka <p><u>Pravopis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vyjmenovaná slova a slova příbuzná 		

<p>formě)</p> <ul style="list-style-type: none"> – píše správně z hlediska lexikálního i morfologického – určuje všechny slovní druhy, vyhledá je v textu – podstatná jména zařazuje ke vzorům, odůvodňuje pravopis koncovek – používá podstatná jména ve správném tvaru – rozlišuje druhy přídavných jmen, tvrdá a měkká zařadí ke vzorům a odůvodní jejich pravopis – používá přídavná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu – zařadí zájmena ke druhu, skloňuje osobní zájmena já, ty, se – pomocí vhodných otázek rozliší číslovky základní, řadové, druhové a násobné, rozdělí je na určité a neurčité – u sloves určuje osobu, číslo, způsob a u způsobu oznamovacího také čas, rozliší tvar jednoduchý a složený, infinitiv – používá slovesa ve správném tvaru mluveného i psaného projevu – slovesa časuje v přítomném, minulém i budoucím čase, používá spisovné tvary podmiňovacího způsobu – vyhledá ve větě základní skladební dvojici, rozeznává různé druhy podmětu a přísudku, rozlišuje větné členy základní a rozvíjející, zeptá se vhodnou otázkou na závislý větný člen a spojí jej s řídicím větným členem ve skladební dvojici – používá pravidlo shody přísudku s podmětem – rozliší jednotlivé věty v souvětí, používá vhodné spojovací výrazy a interpunkci, znázorní stavbu 	<ul style="list-style-type: none"> - Shoda podmětu s přísudkem - Interpunkce - oslovení, několikanásobný větný člen - <u>Slovní druhy</u> - Podstatná jména – pád, číslo, rod, vzor - Přídavná jména, jejich vzory a skloňování – pád, číslo, rod, vzor - Druhy zájmen, skloňování zájmen osobních - Číslovky a jejich druhy - Slovesa a jejich tvary, slovesný způsob, časování sloves - <u>Skladba</u> - základní skladební dvojice, dvojice určovací, člen řídicí a závislý, druhy podmětů, několikanásobné větné členy - Shoda přísudku s podmětem 	<p>MV/Tvorba mediálního sdělení (výrazové prostředky)</p>	<p>Ve spojení s podstatným jménem</p>
---	--	---	---------------------------------------

<p>pozvánku, dopis, adresu, vzkaz, inzerát, vyplní poštovní poukázku</p> <ul style="list-style-type: none"> – s pomocí názorných obrázků popíše složitější pracovní postup, popíše předmět – sestaví z vět či krátkých odstavců na základě časové a příčinné souvislosti příběh, vytvoří osnovu – dorozumí se v určitých situacích beze slov s použitím symbolů a značek – rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě 	<p>pozvánka, dopis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Popis - Symboly a značky, piktogramy, kreslené příběhy - Dotazník a formulář - Inzerát, reklama 		
Literární výchova			
<ul style="list-style-type: none"> – rozliší různé typy uměleckých a neuměleckých textů, porovnává je, posuzuje jejich funkci a účinek na čtenáře – zpracuje stručné sdělení (referát) o přečtené knize, prezentuje ho spolužákům, zakládá do portfolia či zapíše do čtenářského deníku – řekne, jak na něj ukázka (vyslechnutá či přečtená) působí – rozhodne, zda ukázka je pohádka, pověst nebo bajka, poezie nebo próza – napíše krátký příběh zadaného žánru – vysvětlí úlohu autora, herců a režiséra v divadelním představení, sehraje se spolužáky krátkou dramatickou scénku – v básni vyhledává verše, rýmy, přirovnání 	<p>- Poslech literárních textů, zážitkové čtení, tvořivé činnosti s literárním textem</p> <p>- Literární druhy a žánry (pohádka, pověst, bajka, povídka)</p> <p>- Divadlo, dramatizace</p> <p>- Vyjadřovací prostředky poezie</p>	<p>OSV/Kreativita (pružnost nápadů)</p>	

D) Očekávané výstupy na konci 2. období v Čj

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
- ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty
- ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
- ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo
- tvoří otázky a odpovídá na ně

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

- ČJL-5-2-07** užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-5-2-03p** pozná podstatná jména a slovesa
ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky
 - seřadí slova podle abecedy
 - správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
 - správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJL-5-3-01** vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p** dramatizuje jednoduchý příběh
ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti

ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše

- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
- ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Anglický jazyk ve 2. vzdělávacím období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

Upevnit vědomosti získané ve 3. ročníku, což jsou základy anglického jazyka.

Rozvinout tyto vědomosti a využít je pro požadavky Společného evropského referenčního rámce, jazyková úroveň A1.

Činností výukou naučit žáky potřebnou slovní zásobu i mluvnické dovednosti pro dosažení jazykové úrovně A1 dle evropského standardu.

Motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk poslechem audio CD, na kterém mluví děti stejného věku, stejně jako poslechem písni připraveným speciálně na tomto audio CD pro 4. ročník.

Základní idiomy a konverzační dovednosti procvičovat s pomocí audio CD, které je součástí pracovního sešitu, a manuálních činností, pro které má učitel k dispozici didaktické hry.

Nacvičovat porozumění jednoduchým otázkám v anglickém jazyce a reakci na ně.

Vést žáka ke schopnosti představit se ústně i písemně v anglickém jazyce a jednoduše vysvětlit kdo je, kde žije, co má rád, v jaké žije rodině.

Aktivní účastí v nácviku mluvení, porozumění, čtení a psaní vytvořit u žáků sebevědomí, že se dokáží uplatnit i v cizině.

Žák získá základní schopnost domluvit se v anglickém jazyce dle požadavků společných pro všechny země Evropské Unie na jazykové úrovni A1. Dále:

- čte s pomocí slovníku jednoduchý text,
- umí vyhledat informace v jednoduchém textu,
- napíše jednoduchý dopis nebo pozdrav, vyplní formulář v angličtině.

Žák je připraven pro pokračování ve výuce anglického jazyka pro úroveň A2 a případně pro studium dalšího cizího jazyka.

Při činnostním vyučování anglickému jazyku ve 2. období:

Vyučujeme komunikační dovednosti na základním stupni evropského standardu pro úroveň A1.

Pro tuto úroveň se zaměříme především na nácvik rozhovorů.

Dbáme na čtení jednoduchých textů s porozuměním. Žáky vedeme k tomu, aby postupně dokázali o textu hovořit, tvořit jednoduché otázky podle textu, odpovídat si navzájem, jednoduše text reprodukovat. Pokud je to možné, věty z textu obměňovat, využívat osvojenou slovní zásobu.

Do každé vyučovací hodiny zařazujeme činnosti s připravenými pomůckami.

Pomocí didaktických her procvičujeme se žáky nejen slovní zásobu, ale i mluvnici, která začíná být od 4. třídy pro většinu žáků náročná (tvorba otázky a záporu v angličtině, složené časy sloves, zájmena).

V oblasti psaní se soustředíme na dovednosti požadované evropským standardem: napsat jednoduchý pozdrav, přání k svátkům, vyplnit jednoduchý formulář, napsat o sobě krátký dopis.

B) Charakteristika výuky:

Výuka anglického jazyka ve 2. období má činnostní charakter. Dovede žáky ke schopnosti komunikovat v angličtině na úrovni A1, která je základní, dle Společného evropského referenčního rámce. Tento Společný evropský referenční rámec byl vytvořen pro všechny členy Evropské unie s cílem zaručit, aby nastupující generace měla společný jazyk a mohla se tak lépe uplatnit na trhu práce, kde budou stále více a více převládat nadnárodní zaměstnavatelé.

Chceme-li dosáhnout toho, aby žáci v průběhu 2. vzdělávacího období získali dobrý základ pro další výuku anglického jazyka, je třeba pro výuku A.j. používat vhodné učební materiály, které z těchto požadavků vycházejí a řídí se schopnostmi žáků této věkové kategorie. Učebnice, pracovní sešity a pomůcky připravené v nakladatelství Angličtina expres umožňují žákům tyto požadavky snadno zvládnout pomocí přiměřeného množství učiva, prostřednictvím písniček, zajímavých didaktických her, příběhů vhodných k dramatizaci. Zařazeny jsou také odkazy na webové stránky, které vtáhnou dítě do cizojazyčné reality a motivují ho k práci s cizím jazykem. Zpracování učebních materiálů a jejich názornost vede učitele i žáka k činnostnímu učení. Pracovní sešit je připraven pro opakované procvičování učiva a jeho porozumění. Vede také k přípravě projektů, které mohou žáci příležitostně vystavit ve třídě i uchovat pro budoucí odkazy na své znalosti, pro Evropské jazykové portfolio.

V učivu postupujeme od znalostí získaných v 1. období k dospělejším tématům. Opakované procvičování látky mohou vést žáci, kteří probíranou látku rychle zvládnou např. žáci jazykově nadaní. Jazykovým nadáním rozumíme schopnost zapamatovat si nové cizí slovo ve všech jeho podobách: zvukové, písemné, ve spojení s jinými slovy ve větách, a schopnost okamžitě rozlišit jeho mluvenou podobu. Toto „nadání“ je přímo úměrné procvičování pomocí audio CD a činností.

C) Obsah učiva -- 2. vzdělávací období - anglický jazyk

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pozdraví, představí se a rozloučí se s kamarádem a dospělým - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům 	<p>Greetings Where are you from? Personal pronouns</p>	<p>OSV/Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (mezilidské vztahy)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - tvoří jednoduchý rozhovor, použije člen určitý a neurčitý ve spojení s podstatným jménem - při práci ve dvojicích používá jednoduché povely a reaguje na ně - reaguje na běžné pokyny učitele - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat 	<p>Articles Negative Instructions</p>	<p><i>Vlastivěda/reakce na pokyny</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje počet - popisuje vlastnosti osob, zvířat a věcí - obměňuje krátké texty se zachováním jejich smyslu - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům 	<p>Toys Plurals Adjectives Numerals Possessive case Ann's book, Jack's cat</p>	<p><i>Vlastivěda/vlastnictví</i></p>	

- vypráví o vánočních zvycích - tvoří jednoduchá souvětí se spojkami a předložkami - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	Christmas Prepositions for,from,on,in,with Conjunctions and,or,but	<i>Vlastivěda/tradice</i>	
- reprodukuje a obměňuje osvojené mikrodialogy - sestaví blahopřání k narozeninám, zazpívá písničku	How many/how much Happy birthday	<i>Matematika/nákupy</i>	
- sestaví jednoduché vyprávění o svém domácím zvířeti	Animals My pet	EV/Vztah člověka k prostředí (životní styl)	
- formou krátkých rozhovorů poděkuje a požádá o něco, omluví se - používá existenciální vazbu při popisování obrázků o domově	Requests My home There is / There are	<i>Vlastivěda/morálka</i>	
- sestaví krátký dopis o svojí rodině a kamarádech	My family and friends		
- hláskuje své jméno a adresu a přepíše hláskovaná slova - srozumitelně vyslovuje anglické hlásky - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	The English alphabet		

5.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<u>Žák podle svých schopností:</u> - naváže kontakt s druhou osobou	Introducing yourself		

<ul style="list-style-type: none"> - vyžádá si osobní informace - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - vyplní osobní údaje do formuláře 	<p>Personal pronouns</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - popíše svoji třídu s použitím vhodných předložek 	<p>In the classroom</p> <p>Plural</p> <p>Prepositions on,in,under</p>	<p>OSV/Sociální rozvoj (verbální a neverbální technika řeči)</p> <p><i>Dramatická výchova/řeč těla</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na přiměřeně obtížné nahrávky a jazyk učitele - používá dvojjazyčný slovník 	<p>The English Alphabet</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - jednoduše a srozumitelně hovoří o zvířatech, kde žijí a čím se živí - sestaví krátký dopis svému kamarádovi a popíše svůj domov - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu 	<p>Pets</p> <p>At home</p>	<p>MKV/Lidské vztahy (principy slušného chování)</p> <p><i>Občanská výchova/vztahy mezi lidmi</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - popíše své volnočasové aktivity, přiřadí je 	<p>Free time activities</p>		

<p>správným dnům a času</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoří projekt - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života 	<p>Toys</p> <p>Days of the week</p> <p>Time</p> <p>Present continuous</p>	<p><i>Výtvarná výchova/koláž</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří jídelníček, recept - nakoupí potraviny (využije znalosti čísel) 	<p>Food and drink</p> <p>Numbers</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - v souvislosti s ročním obdobím přiřadí vhodné oblečení správným částem těla - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života 	<p>Body</p> <p>Clothes</p> <p>Seasons</p> <p>To have</p>	<p>EV/Ekosystémy (les, pole)</p> <p><i>Přírodopis/ekosystémy</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně slovní zásobě popíše prostředí a místo, kde bydlí a dopravu v něm 	<p>Nature</p> <p>Town/Transport</p> <p>Buildings</p>		

Praktické dovednosti:

Pro rozhovor v angličtině:

- 1/1 Pozdravit dospělého i kamaráda v různé denní dobu a rozloučit se.
- 1/2 Zeptat se, jak se někomu daří, a na tuto otázku odpovědět.
- 1/3 Požádat o něco a poděkovat za to.
- 1/4 Představit sebe, členy své rodiny a svého kamaráda nebo kamarádku.
- 1/5 Zeptat se, jak se nový kamarád jmenuje a kde bydlí. Na podobné otázky odpovědět.
- 1/6 Domluvit se v obchodě s tím, že si pomáháme ukazováním.
- 1/7 Jednoduše si povídat o své rodině a o tom, co máme rádi.
- 1/8 Připravit si s kamarádem krátký rozhovor nebo scénku.
- 1/9 Používat čísla a říct, kolik je hodin.
- 1/10 Požádat o zboží v obchodě.
- 1/11 Ptát se na to, kde lidé žijí, koho znají a co mají.
- 1/12 Mluvit jednoduchými větami o svém domově, rodině, kamarádech.

Při poslechu angličtiny:

- 2/1 Rozumět jednoduchým pokynům při vyučování.
- 2/2 Rozumět číslům.
- 2/3 Rozumět nahrávkám na CD k učebnici, na kterém mluví děti stejného věku.
- 2/4 Rozumět názvům nejdůležitějších věcí kolem nás.
- 2/5 Rozumět jednoduchým otázkám.
- 2/6 Rozumět jednoduchým větám o sobě a své rodině.

Čtení:

- 3/1 Číst nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty.
- 3/2 V jednoduchém vyprávění poznat známá slova a věty.
- 3/3 Pochopit, o čem je jednoduchý příběh s obrázky.
- 3/4 Pochopit, o čem jsou krátké články.
- 3/5 Najít základní informace, například kde a v kolik hodin.
- 3/6 Rozumět krátkým zprávám na pohlednicích, SMS.

Psaní:

- 4/1 Vyplnit ve formuláři jméno, bydliště a věk.
- 4/2 Napsat jednoduché blahopřání k narozeninám, k Vánocům, pozdrav.

4/3 Napsat jednoduchými větami, kde bydlím a kdo jsem.

D) Očekávané výstupy – na konci 2. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ

žák

CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje

CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk

CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

žák

CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu matematika

Matematika

Co by měl žák na začátku 4. ročníku v matematice umět:

- numeraci do 100
- sčítat a odčítat přirozená čísla v oboru do 100 z paměti i písemně
- mít zautomatizovanou malou násobilku a dělení beze zbytku v oboru násobitek
- na základě činností s konkrétními předměty nebo s využitím kresleného názoru dovede řešit správně jednoduché slovní úlohy
- znalost početních výkonů s čísly do sta umí využívat k řešení jednoduchých úloh z praktického života, dovede jednoduché slovní úlohy vymýšlet i řešit s využitím počítání z paměti
- umí úsudkově rozlišovat o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně
- číst, psát a porovnávat přirozená čísla v oboru do 1 000
- užívat lineární uspořádání, zobrazovat čísla v oboru do 1 000 na číselné ose
- řešit činnostně s penězi slovní úlohy na téma obchodování, slovní úlohy vymýšlet, řešit a aplikovat osvojené početní operace

Ve 3. ročníku žáci sčítají a odčítají v oboru do 1 000 z paměti i písemně. Seznamují se též s násobením dvojciferného čísla číslem jednociferným. Na začátku 4. ročníku ale nelze předpokládat zvládnutí tohoto počítání v oboru do 1 000 všemi žáky.

Dále na konci 1. období žák:

- zná jednotky času: 1 hodina, 1 minuta, rozlišuje je a ví, že $1 \text{ h} = 60 \text{ min}$
- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- zná základní jednotku užívanou při vážení: 1 kg
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
- rozlišuje základní geometrické obrazce (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh) a geometrická tělesa (krychle, kvádr, válec, koule, jehlan, kužel), nachází ve svém okolí jejich reprezentaci
- zná základní jednotku délky 1 metr a ví, že $1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rýsuje rovné čáry podle pravítka
- rozlišuje přímku a úsečku
- dovede označit bod, přímku, úsečku
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
- dovede načrtnout základní rovinné obrazce

Činnostní výuka matematiky i nadále směřuje postupně k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede od prvopočátků žáky k provádění a pozorování činností, k hovoru o nich, k správnému pochopení učiva, k soustavné sebekontrolě, k využití matematických dovedností při řešení úloh ze života.

Matematika v tomto období rozvíjí paměť žáků, jejich představivost, tvořivost, klade základy logického úsudku. Matematické vzdělání přispívá k formování osobnosti žáků, rozvíjí u nich důslednost, tvořivost, sebedůvěru.

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování nových matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- činnostní rozšíření číselného oboru, utvrzení představy o desítkové soustavě
- předkládání nových poznatků ve spojení s předcházejícím učivem, uplatnění analogie pro zavedení početních výkonů v rozšířeném číselném oboru žáky
- využívání schopnosti žáků objevovat za vedení učitele další nové matematické poznatky na základě pozorování a rozlišování, vyslovovat závěry, pokoušet se o zobecňování
- postupné zdokonalování přesnosti matematického vyjadřování
- zařazování praktických činností (např.: měření, odhady, porovnávání velikostí a vzdáleností) s cílem získání správných představ a zručnosti
- spojování nových poznatků v matematice s vědomostmi žáků získanými v běžném životě
- využívání matematických poznatků a dovedností žáky v praktickém životě
- používání peněz při činnostním řešení úloh s náměty z obchodování
- peníze v praktickém životě
- věnování času nápadům žáků, jejich dotazům, ukázkám různých způsobů řešení úloh
- vyslovování úsudků k úlohám, vytváření předpokladů pro rozvíjení logického myšlení
- vytváření obměn slovních úloh a matematických problémů pro různé obory činnosti lidí
- podporovat schopnost žáků rozumět grafickým schémátům tabulkám i jiným schematickým znázorněním, vytvářet jednoduchá schémata, vést žáky ke grafické gramotnosti
- praktické osvojování základních poznatků z geometrie

B) Charakteristika výuky matematiky v 2. vzdělávacím období:

Při výuce matematiky nelze stanovit přesnou hranici mezi etapou vytváření konkrétních představ a mezi etapou vytváření pojmů. Je to hlavně proto, že přechod k abstrakci trvá téměř u všech žáků dlouho a neprobíhá u všech stejně. Činnostní výuka matematice i v tomto období umožňuje, aby si žáci matematické pojmy osvojovali správně a s co nejmenší námahou. Proces abstrakce usnadňují žákům pomůcky, kterými si

znázorňují, stejně jako v minulých letech, nové a dosud neosvojené početní situace. Proces abstrakce urychlují též nákresy, náčrtý a geometrická zobrazení, ukazující vztahy mezi údaji v úloze.

Mnoho pojmů se i v tomto období utváří ve vědomí žáků postupně, na základě soustavně prováděných činností, neustálým obohacováním dosavadních představ. Ve vzájemné souvislosti se přitom rozvíjí celá řada pojmů současně: pojem čísla, pojem desítkové soustavy, pojem početních výkonů. Přitom se více dbá e na praktické použití pojmů než na vyslovování definicí (v tomto období není nutné po žácích definice požadovat). Jde hlavně o to, aby se představy žáků o číslech obohacovaly, aby chápali význam desítkové soustavy, aby dovednost početních výkonů s přirozenými čísly využívali při řešení slovních úloh a početních situací z běžného života a dovedli dobře úsudkově rozlišovat, kdy který početní výkon použít. Tyto dovednosti pak můžeme rozvíjet předkládáním různých výhod v počtech a zjednodušováním výpočtů.

V celém 2. období jsou žáci ve výuce matematiky podněcováni k sebedůvěře, učí se různými způsoby kontrolovat výpočty, uvažovat o možnostech výsledků, odhadovat. Jsou tak soustavně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení, a to jak v aritmetice tak v geometrii.

Vzdělávací oblast matematika a její aplikace je tvořena čtyřmi tématickými okruhy:

a) Číslo a početní operace:

V tomto tématickém okruhu si žáci 4. a 5. ročníku prohlubují dovednosti základních početních operací s přirozenými čísly. Na základě činností zvládli žáci v 1. období dobře numeraci do sta i do tisíce, mají správně vytvořený základ k chápání desítkové soustavy. Zpaměti sčítají a odčítají do sta a na základě analogie v první stovce počítají i jednoduché příklady v oboru do tisíce. Mají činnostně vytvořené konkrétní představy o násobení a dělení. Zvládli všechny spoje malé násobilky a dělení beze zbytku v oboru násobílek. Malá násobilka i dělení beze zbytku jsou procvičeny, ale jejich zautomatizování je třeba se nadále věnovat. Žáci se dále seznámili s tím, jak zpaměti násobit dvojciferné číslo jednociferným, poznali i dělení v oboru násobílek se zbytkem. Z písemných algoritmů se setkali s písemným sčítáním a odčítáním a násobením čísla jednociferným činitelem. Tuto dovednost je třeba přenést do rozšířeného číselného oboru přes tisíc. Při písemném počítání se opíráme o znalosti písemných algoritmů oboru do tisíce a znalost desítkové soustavy. K tomuto učivu nepřistupujeme jako k nové látce, ale necháme žáky do písemných algoritmů: sčítání, odčítání a násobení jednociferným činitelem vstupovat samostatně a individuálně (žáci se tak učí jeden od druhého pod dohledem učitele). Zpaměti se v oboru přes tisíc počítá jen výjimečně a to jen s takovými čísly, která obsahují jen jednu nebo nejvýše dvě číslice různé od nuly.

Novou látkou, kterou mají žáci v tomto období v okruhu početních operací dobře zvládnout, je písemné násobení dvojciferným činitelem, dělení se zbytkem zpaměti a písemné dělení jednociferným dělitelem. Žáky je třeba seznámit i s písemným násobením trojciferným činitelem a písemným dělením dvojciferným dělitelem.

Do výuky můžeme v tomto tématickém okruhu vhodně zařazovat i kalkulačku. Může sloužit např. ke kontrole výsledků příkladů na písemné algoritmy, k výpočtům úloh z běžného života. Je třeba uvážit i to, že u písemného počítání jde jen o zvládnutí jednoduchých algoritmů, které se dají v hodině procvičit na jednom či dvou příkladech, provázených komentářem žáků. Je mnoho důležitějšího učiva, které je třeba do

vyučovacích hodin v tomto období zařazovat. Např.: zaokrouhlování, odhady, rozlišování úsudků, tak jak je uvedeno v dalších okruzích matematiky tohoto období.

b) Závislosti, vztahy a práce s daty

Úkolem stanoveným v tomto okruhu je vyhledávat, sbírat a třídit různé údaje, se kterými se v životě žáci setkávají. Orientovat se v jednoduchých tabulkách, číst z nich údaje, využívat je k porovnávání i výpočtům a naučit se též vyhledané údaje sestavovat do tabulek. Žák dále poznává i různé diagramy, seznamuje se s prvními grafy a učí se v nich orientovat. K tomuto okruhu je mnoho materiálu připraveno v učebnicích a pracovních sešitech pro 4. a 5. ročník (NŠ Brno). Učivo tohoto okruhu nebudou v žádném případě zvládat všichni žáci stejným tempem. Je proto třeba u těchto úloh k žákům přistupovat diferencovaně, nechat je o problematice úloh a závislostech mezi veličinami často hovořit, dát všem čas k pochopení těchto záznamů. Se záznamy údajů vyjádřenými diagramy a grafy se budou žáci v životě velmi často setkávat. Takovým úlohám je třeba ve výuce věnovat pozornost a neopomíjet je. Dají se přitom dobře využít mezipředmětové vztahy, např.: výsledky některých pokusů z přírodovědy, přehledy některých měření z pracovních činností, tabulky sportovních výkonů z tělesné výchovy aj. Tabulkově jsou uspořádány také jízdní řády, v nichž se žáci učí hledat. Mnohé informace v encyklopediích jsou rovněž uspořádány do diagramů a tabulek

c) Geometrie v rovině a prostoru

Geometrie se ve 4. a 5. ročníku vyučuje již pravidelně, obvykle v samostatné vyučovací hodině, zařazované do rozvrhu každý týden. Vyžaduje-li to téma učiva, zařazujeme geometrické učivo do části hodiny aritmetiky. Některé partie učiva spolu velmi úzce souvisí.

Základní útvary v rovině a prostoru, které má žák v 2. vzdělávacím období zvládnout a rozlišovat, jsou určeny v očekávaných výstupech RVP ZV. Činnostní učení geometrie vytváří jasné představy žáků o útvarech v rovině a jejich vzájemné poloze, podporuje rovněž rozvoj správné prostorové představivosti žáků. Od žáků v tomto období nežádáme, aby se učili definice nebo aby vlastnosti útvarů odříkávali zpaměti. Vedeme je k tomu, aby obrázek nebo model dovedli popsat svými slovy. Také rýsování základních útvarů v rovině spojujeme vždy s hovorem žáků o narýsovaném, k tomu přidáváme i rýsování poznaných útvarů podle jednoduchého popisu.

Základní představy o geometrických obrazcích a tělesech získává žák bezprostředně názorem, nelze předpokládat, že by si je mohl představit z definic. Základní jednotku délky 1 m je potřeba mít ve třídě vyznačenou na určitém místě (vodorovně i svisle), žáci potřebují získat dobrou představu metru k odhadům délek i k základním převodům jednotek délky.

Při výuce obvodu a obsahu obrazců vycházíme z konkrétních situací kolem nás. Žáci snadno pochopí, že obvod obrazců se určuje jako součet délek jeho stran (součet úseček). Vytvoření jasné představy obsahu obdélníka jako počtu shodných jednotkových čtverců, kterými se dá daný obdélník pokrýt, se dá provést jen činností samotných žáků a hovorem o této činnosti. Na toto učivo stejným způsobem navazuje výuka geometrie i fyziky v 6. ročníku. Teprve když žák získá konkrétní představu o obsahu obdélníka, dokáže s porozuměním řešit i slovní úlohy z praktického života. Provádí-li žáci samostatně činnosti patřící k tomuto učivu, vytvoří si jasné konkrétní představy a rozlišování obvodu a obsahu obdélníka nebo čtverce jim pak nečiní žádné problémy.

Cílem výuky geometrii v tomto období je tedy:

- a) rozeznávat navzájem základní geometrické obrazce a rozpoznávat je na předmětech
- b) správně načrtnout, vystříhnout i narýsovat čtverec, obdélník a libovolný trojúhelník
- c) stanovit velikost obvodu čtverce, obdélníka a jiných čtyřúhelníků a narýsovaných trojúhelníků měření a výpočtem, uvědomovat si, že obrazce zaujímají určitou plochu, kterou lze srovnávat se zvolenou jednotkou obsahu

Geometrie je v učebních osnovách obou ročníků spojena s výukou výtvarné výchovy, kde žáci také zobrazují rovinné útvary. Poznávání geometrických útvarů tedy prolíná oběma předměty. Výpočty obvodů jsou také často zařazeny ve slovních úlohách v aritmetických pracovních sešitech. Žák poznává, že osvojené znalosti z matematiky potřebuje v různých vyučovacích předmětech i při řešení mnoha úloh z praktického života.

d) Slovní úlohy

V 1. vzdělávacím období žáci řešili většinu *slovních úloh* z paměti. Důraz byl kladen na porozumění početním výkonům, jejich užití v úlohách ze života. Žáci byli od 1. ročníku vedeni k sestavování slovních úloh. Vymýšleli slovní úlohy s různou tematikou z každodenního života, tvořili k úlohám otázky, vyvolávali se navzájem, odpovídali. Postupně se učili rozlišovat úsudky o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně. K výsledku pak docházeli nejkratší cestou vlastní úvahou, často na základě názoru a výpočtem z paměti. Ke slovní úloze vymyšlené některým žákem dokázali ostatní, pomocí jednoduchých pomůcek, úlohu zobrazit, jindy si zase provést náčrt nebo i záznam základních údajů a ihned odpovídat s výsledkem. Potom vždy přidávali příklad náležející k úloze. U úloh řešených násobením nebo dělením přidávali úsudky typu: „Když 1 sešit stojí 8 Kč, tak 3 sešity budou stát 3krát více.“ nebo „Když za 4 koláče zaplatím 28 Kč, tak za 1 koláč zaplatím čtyřikrát méně.“

Při častém užívání úsudků k řešení úloh z praktického života si žáci uvědomují smysl početních výkonů, správně je k úlohám přiřazují a dovedou též své úvahy zdůvodnit.

Řešení jednoduchých slovních úloh z paměti je třeba přenést i do 4. a 5. ročníku a nechávat žáky úlohy z praktického života vymýšlet a obměňovat. Do nich je třeba občas zařazovat rozšířený číselný obor, s důrazem na úsudkové počítání.

Jedním z nejdůležitějších úkolů při výuce matematiky ve 2. vzdělávacím období je podpořit a rozvíjet schopnost žáků uvažovat a samostatně řešit jednoduché slovní úlohy z paměti. Žáky je třeba postupně dovést i k samostatnému řešení zapsaných slovních úloh s jedním nebo dvěma početními výkony. Abychom tohoto cíle dosáhli, máme pro všechny žáky k dispozici soubory úloh s tematikou z různých oborů lidské činnosti, které jsou žákům blízké. Používáme pracovní sešity s takto připravenými úlohami, např.: *Dělání smutky zahání* (pro 4.r.), *Cestujeme po republice* (pro 5.r.). Jejich výhodou je, že věcný obsah i pojmy, které tyto slovní úlohy obsahují, jsou přiměřené vědomostem a úrovni odpovídají věkovým zvláštěnostem myšlení žáků v tomto vývojovém období. Pro žáky jsou připravené slovní úlohy srozumitelné, jejich vysvětlování neubírá proto čas vlastnímu řešení.

Pro mezipředmětové vztahy jsou připraveny úlohy s vlastivědnou i přírodovědnou tematikou. Jsou zařazeny v pracovních sešitech pro 4. i 5. ročník.

Protože soustavné řešení slovních úloh výrazně přispívá k rozvoji myšlení žáků, je třeba slovním úlohám ve 4. a 5. ročníku věnovat nejméně polovinu času určeného k výuce matematiky v tomto vzdělávacím období. Slovní úlohy zařazujeme souběžně s numerickým počítáním.

K běžným slovním úlohám přibývají v tomto vzdělávacím období další úlohy, jejichž řešení vyžaduje zvláštní postup, např.: jednoduchá trojčlenka řešená přechodem přes jednotku, úlohy na porovnávání podílem aj. Přitom žáci dojdou k poznání významu jednoduchého zápisu podmínek slovní úlohy, se kterým se i v 1. vzdělávacím období setkávali.

V tomto období vedeme žáky k samostatnému úsudku při řešení slovních úloh a dbáme přitom na zapojení všech žáků do výuky. Je třeba cvičit smysly žáků, předkládat jim nadále nové typy úloh pomocí konkrétního názoru, zadávat jim k pozorování různá schémata, grafy a tabulky. Žáky nechat objevovat vše, na co mohou přijít sami, dbát na jejich samostatnost při činnostech, přizpůsobovat vyučovací postup jejich chápání, vzbuzovat zájem žáků zajímavými úlohami i jinými motivacemi.

C) Obsah učiva - ve 2. vzdělávacím období - matematika

4. ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<u>Žák podle svých schopností:</u> <ul style="list-style-type: none"> – čte čísla do milionu – podle diktátu zapíše libovolné přirozené číslo v desítkové soustavě – určí řád jednotlivých číslic – určí počet jednotek, desítek, stovek, atd. – rozloží číslo na jednotky, desítky, stovky atd. – znázorní čísla na číselné ose – porovná dvojice čísel, nerovnost zapíše – uspořádá vzestupně (sestupně) řadu čísel – zapíše uspořádání pomocí znaků nerovnosti – používá pravidlo pro zaokrouhlování čísel – zaokrouhlí číslo na předepsaný řád – pro zápis zaokrouhlení použije správný znak – sčítá a odčítá z paměti, využívá komutativnost sčítání – sčítá a odčítá písemně 	<p>Přirozená čísla do 1 000 000, celá čísla a kladná racionální čísla Čtení a zápis čísel</p> <p>Porovnávání</p> <p>Číselná osa, model</p> <p>Zaokrouhlování.</p> <p>Sčítání a odčítání</p>	<p>OSV/Seberegulace (pozornost a soustředění) <i>Český jazyk/diktáty</i></p>	

<ul style="list-style-type: none"> – správnost výsledku si ověří zkouškou – násobí (dělí) z paměti 10, 100, 1000 – násobí písemně až trojčíferným činitelem – písemně dělí jednocíferným dělitelem – určí zbytek dělení – provede zkoušku – aplikuje správný postup při počítání se závorkami – provádí odhady a kontroluje správnost odhadu pomocí kalkulačky – řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel – přečte zlomek – zapíše zlomek – vyjádří část celku zlomkem – modeluje a určí část celku – používá zápis ve formě zlomku – porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel – rozumí definici celého záporného čísla – užitím celých čísel vyjádří konkrétní situaci (dluh, teplota pod bodem mrazu, ...) – celá čísla zanáší na číselnou osu – seznámí se s římskými číslicemi – zapíše římskou číslicí čísla od 1 do 20 	<p>Násobení a dělení</p> <p>Zlomek</p> <p>Celá čísla – teploměr, model Římské číslice</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – narýsuje rovnoběžky a kolmice – používá symboly pro rovnoběžnost a kolmost – přenesou úsečku na polopřímku (přímku) – načrtne pravoúhlý trojúhelník 	<p>Geometrie v rovině a prostoru Rovnoběžky, kolmice, osa úsečky</p>	<p>OSV/Sebeorganizace (skupinová práce, rozvoj individuálních dovedností)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – narýsuje pravoúhlý trojúhelník – vyhledá ve svém okolí předměty tvaru pravoúhlého trojúhelníku – svými slovy vyjádří rozdíl mezi obvodem a obsahem obrazce – používá vzorec pro výpočet obvodu – písmena ze vzorce správně dosazuje – k výsledku napíše správnou jednotku – určí obsah čtverce a obdélníku ve čtvercové síti – pojmenuje jednotky hmotnosti – porovná je podle velikosti – zapíše jednotky značkami – vyjmenuje z vlastní zkušenosti co se v jakých jednotkách kupuje (prodává) – správně používá pojmy včera, dnes, zítra, vloni, letos, napřesrok – pojmenuje a zapíše zkratky – části hodiny vyjádří zlomkem – používá základní převodní vztahy – vypočítá délku časového úseku – pozná osově souměrný útvar – překládáním papíru najde osu souměrnosti – ve čtvercové síti dorýsuje nalezenou osu – přesvědčí se, že útvar může mít více os souměrnosti – vymodeluje čtyřboký jehlan – na modelu ukáže a určí počet vrcholů, hran a stěn – vytváří z krychlí nepravidelná tělesa podle popisu 	<p>Pravoúhlý trojúhelník</p> <p>Obvod a obsah čtverce a obdélníku</p> <p>Jednotky hmotnosti</p> <p>Jednotky času</p> <p>Osová souměrnost</p> <p>Prostorová představivost</p>	<p><i>Český jazyk/zkratky</i></p> <p><i>Pracovní činnosti/práce s papírem, modelinou</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> – z nabízených dat vybere ta, která se týkají 	<p>Závislosti, vztahy a práce s daty</p> <p>Třídění dat</p>	<p><i>Český jazyk/slovník</i></p>	

<p>daného problému</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyhledá potřebná data ve slovníku, encyklopedii atp. – vyhledá v tabulce dvojice odpovídajících si hodnot, čte v diagramu – doplní hodnoty do tabulky 	Tabulky a diagramy		
--	--------------------	--	--

5.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – porovná čísla větší než milion – používá znaky nerovnosti při porovnávání – sčítá a odčítá písemně přes milion – písemně násobí trojčiferným činitelem – vysvětlí princip asociativního zákona – použije asociativní, distributivní zákon při sčítání a násobení z paměti – roznásobí závorku – rozšíří algoritmus písemného dělení na dělení dvojčiferným dělitelem – určí velikost zbytku – provede zkoušku – dodržuje pravidla pro pořadí výpočtu v oboru přirozených čísel – řeší a tvoří slovní úlohy s více jak jednou početní operací – řeší a tvoří slovní úlohy s otázkou „o kolik více“ a „kolikrát více“ – desetinné zlomky zapisuje ve tvaru desetinných čísel (a naopak) – pojmenuje řády číslic za desetinnou čárkou 	<p>Číslo a početní operace</p> <p>Asociativní a distributivní zákon</p> <p>Dělení dvojčiferným číslem</p> <p>Zlomky, desetinná čísla</p>	<p>OSV/Osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, dovedností pro učení)</p> <p><i>Vlastivěda/mapa</i> <i>Vlastivěda/zeměpisné učivo</i></p>	

<ul style="list-style-type: none"> – desetinné číslo vyznačí na číselné ose – porovná desetinná čísla – zaokrouhlí desetinné číslo – sečte a odečte dvě desetinná čísla – násobí a dělí desetinná čísla 10 a 100 – násobí a dělí desetinná čísla jednocifernými přirozenými čísly 			
<ul style="list-style-type: none"> – sčítá a odčítá úsečky graficky – graficky určí délku lomené čáry – určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek stran – pojmenuje základní rovinné útvary – vyjmenuje jejich vlastnosti – vysvětlí, kterému mnohoúhelníku říkáme pravidelný – sestrojí pravidelný čtyřúhelník a šestiúhelník – narýsuje čtverec a obdélník s užitím konstrukce rovnoběžek a kolmic – narýsuje libovolný trojúhelník i trojúhelník se třemi zadanými stranami – na obrázcích vyhledá rovnoramenný trojúhelník – při popisu rovnoramenného trojúhelníku používá pojmy základna a ramena – načrtne rovnoramenný trojúhelník – narýsuje rovnoramenný trojúhelník – překládáním zjistí, že je osově souměrný – dorýsuje druhou polovinu rovnoramenného trojúhelníku – ve čtvercové síti dokreslí libovolný osově souměrný útvar 	<p>Geometrie v rovině a prostoru Mnohoúhelníky</p> <p>Rovnoramenný trojúhelník</p> <p>Osová souměrnost</p> <p>Středová souměrnost</p> <p>Tělesa</p>	<p>OSV/Sebeovládání, kreativita</p> <p><i>Výtvarná výchova/osově souměrné obrázky</i></p> <p><i>Pracovní činnosti/těleso</i></p>	<p>RU – k danému tělesu načrtne síť</p>

Očekávané výstupy – 2. období

Číslo a početní operace

žák

- M-5-1-01** využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- M-5-1-02** provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- M-5-1-03** zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- M-5-1-04** řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- M-5-1-05** modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- M-5-1-06** porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- M-5-1-07** přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- M-5-1-08** porozumí významu znaku „–“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-1-02p** čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- M-5-1-02p** sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- M-5-1-02p** zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- M-5-1-03p** zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- M-5-1-03p** tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- M-5-1-04p** zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- M-5-1-04p** rozeznává sudá a lichá čísla

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- M-5-2-01** vyhledává, sbírá a třídí data
- M-5-2-02** čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-2-01p** vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- M-5-2-02p** orientuje se a čte v jednoduché tabulce
- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích

- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- M-5-3-01** *narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce*
- M-5-3-02** *sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- M-5-3-03** *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- M-5-3-04** *určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu*
- M-5-3-05** *rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-3-01p** *znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary*
- M-5-3-02p** *měří a porovnává délku úsečky*
- M-5-3-02p** *vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- M-5-3-03** *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- M-5-3-05p** *určí osu souměrnosti překládáním papíru*
- *pozná základní tělesa*

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- M-5-4-01** *řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-4-01p** *řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech*

-

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu

ŠVP „NEBOJÁCNĚ VPŘED“

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola je zaměřena na informatiku a technické směřování rozvoje žáků, proto jsou do výuky zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast, propojující informatiku a programování s technikou, umožňují řešit praktické komplexní problémy, podporovat tvořivost a projektovou činnost a rozvíjet tak informatické myšlení.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na počítačích či noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s přenosnými notebooky, s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání.

Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Pro výuku jsou zakoupené následující pomůcky:

- robotická stavebnice LEGO WeDo (na 2 žáky 1 stavebnice)
- robotická stavebnice LEGO Education (na 2 žáky 1 stavebnice)
- alternativně – Scootie go, ozobot

INFORMATIKA

INFORMATIKA („ Nebojácně vpřed“)

Nové klíčové kompetence

– DIGITÁLNÍ

– nový vzdělávací obor INFORMATIKA

zaměřuje se zejména na

- rozvoj informačního myšlení a porozumění základním principům digitálních technologií
- digitální kompetence žáků v jednotlivých vzdělávacích oborech

Vzdělávací obsah pro 1. stupeň

- Data, informace a modelování
- Algoritmizace a programování
- Informační systémy
- digitální technologie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jelikož nedílnou součástí světa, ve kterém žijeme, jsou digitální technologie.

Hlavní důraz je kladen na rozvoj inforatického myšlení (abstrakce, algoritmizace a další), na poznávání jak pracují informační systémy a také jaké problémy informatika řeší.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti i v ostatních předmětech.

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na:

počítačích, noteboocích s myší, iPadech s klávesnicí v běžných třídách s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače. V řadě činností je možná práce žáků ve dvojicích u jednoho počítače. Všichni pracují individuálním tempem.

Výuka je orientovaná činnostně (žák objevuje, experimentuje, ověřuje hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší, spolupracuje, pracuje projektově). Není kladen žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Pro výuku jsou zakoupené tyto pomůcky:

- robotická stavebnice LEGO.....
- robotická stavebnice Lego Education
- Ozoboty
- alternativně – Scootie go

Učební plán

roč.	téma	hodiny	nutné k naplnění RVP	je třeba počítač	nutný nákup pomůcek
4.	Ovládání digitálního zařízení	10	A	A	A
	Práce ve sdíleném prostředí	6	A	A	
	Základy robotiky se stavebnicí	8		A	
	Úvod do kódování a šifrování dat a informací	9	A		
5.	Úvod do práce s daty	4	A	A	
	Základy programování – příkazy, opakující se vzory	6	A	A	
	Úvod do informačních systémů	3	A		
	Základy programování – vlastní bloky, náhoda	7	A	A	
	Úvod do modelování pomocí grafů a schémat	7	A		
	Základy programování – postavy a události	6	A	A	
6.	Kódování a šifrování dat a informací	9	A		
	Práce s daty	10	A	A	
	Informační systémy	3	A		
	Programování – opakování a vlastní bloky	11	A	A	

7.	Programování – podmínky, postavy a události	9	A	A	
	Modelování pomocí grafů a schémat	6	A		
	Programování – větvení, parametry a proměnné	13	A	A	
	Počítače	5	A	A	
8.	Programování robotické stavebnice	20		A	A
	(alt. Programování hardwarové desky)	(20)		A	A
	Hromadné zpracování dat	13	A	A	
9.	Programovací projekty	12	A	A	
	Digitální technologie	15	A		
	Závěrečné projekty	6		A	

Tematické celky

1. stupeň

4. ročník

Ovládání digitálního zařízení

Tematický celek RVP

Digitální technologie

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží
- vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem
- edituje digitální text, vytvoří obrázek
- přehraje zvuk či video
- uloží svoji práci do souboru, otevře soubor
- používá krok zpět, zoom
- řeší úkol použitím schránky
- dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením

Zdroje

A: metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs>)

B: učebnice Informatika pro 1. stupeň základní školy

(<https://www.albatrosmedia.cz/tituly/12848534/informatika-pro-1-stupen-zakladni-skoly/>)

C: Jednoduché ovládání počítače (<http://home.pf.jcu.cz/jop/>)

D: Datová Lhota (<https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole>)

Učivo

Digitální zařízení

Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace

Ovládání myši

Kreslení čar, vybarvování

Používání ovladačů

Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom)

Kreslení bitmapových obrázků

Psaní slov na klávesnici

Editace textu

Ukládání práce do souboru

Otevírání souborů

Odkaz na učivo ve zdrojích

A: Počítač a síť

B: kap. 2

C: klikání myší, tahání myší

C: kreslení čáry a vybarvování

C: ovladače

B: kap. 3, 5

B: kap. 3

C: psaní na klávesnici

B: kap. 5, C: doplňování a úprava textu

B: kap. 3, 5

B: kap. 3, 5

Přehrávání zvuku

Příkazy a program

C: přehrávání zvuku

D: Hodina „Co je počítačový program“

Výukové metody a formy

Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa

Práce ve sdíleném prostředí

Tematický celek RVP

Digitální technologie

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
- propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů
- najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci
- propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí
- pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj
- při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace
- rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého

Zdroje

A: učebnice Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs>)

B: učebnice Informatika 2 (<https://www.informatika.fraus.cz/informatika-2>)

C: Datová Lhota (<https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole>)

Učivo

Využití digitálních technologií v různých oborech

Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele

Počítačová data, práce se soubory

Propojení technologií, internet

Úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš

Technické problémy a přístupy k jejich řešení

Odkaz na učivo ve zdrojích

A: Využití digitálních technologií

B: kap. 11

C: Hodina „Já a počítačový svět“, B: kap. 6

B: kap. 8

C: Hodina „Kam se schovají data“

Výukové metody a formy

Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa

Základy robotiky se stavebnicí

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- sestaví robota podle návodu
- sestaví program pro robota
- oživí robota, otestuje jeho chování
- najde chybu v programu a opraví ji
- upraví program pro příbuznou úlohu
- pomocí programu ovládá světelný výstup a motor
- pomocí programu ovládá senzor
- používá opakování, události ke spouštění programu

Zdroje

robotická stavebnice LeGO WeDo 2.0

učebnice Edukační robotika s LEGO WeDo pro 1. stupeň základní školy

(<https://imysleni.cz/ucebnice/edukacni-robotika-s-lego-wedo-2-0-pro-1-stupen-zakladni-skoly>)

Učivo

Odkaz na učivo ve zdrojích

Sestavení programu a oživení robota

Ovládání světelného výstupu

Ovládání motoru

Opakování příkazů

Ovládání klávesnicí – události

Ovládání pomocí senzoru

Aktivita 1 – Jednoduchý robot

Aktivita 1 – Jednoduchý robot

Aktivita 2 – Ventilátor

Aktivita 3 – Kolotoč

Aktivita 4 – Nákladní výtah

Aktivita 5 – Závora

Výukové metody a formy

Práce ve skupině, objevování, experiment, diskuse

Úvod do kódování a šifrování dat a informací

Tematický celek RVP Data, informace a modelování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none">• popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji• vyčte informace z daného modelu	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none">• sdělí informaci obrázkem• předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel• zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text• zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky• obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček
Zdroje A: metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs) B: učebnice Informatika 1 (https://www.informatika.fraus.cz/informatika-1) C: učebnice Informatika 2 (https://www.informatika.fraus.cz/informatika-2)	
Učivo Piktogramy, emodži	Odkaz na učivo ve zdrojích A: Kódování informace obrázkem

Kód	A: Kódování informace textem
	A: Kódování informace číslem
Přenos na dálku, šifra	A: Kódování a šifrování textu
Pixel, rastr, rozlišení	A: Kódování rastrového obrázku
Tvary, skládání obrazce	A: Kódování vektorového obrázku
Výukové metody a formy	
Diskuse, badatelské aktivity, problémová výuka, samostatná práce ve dvojicích či skupinách	

Tematický celek RVP Informační systémy	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none">• uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat• pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none">• pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech• doplní posloupnost prvků• umístí data správně do tabulky• doplní prvky v tabulce• v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný
Zdroje A: Práce s daty (https://imysleni.cz/ucebnice/prace-s-daty-pro-5-az-7-tridu-zakladni-skoly) B: pracovní sešit Hledá se Puffy (https://www.informatika.fraus.cz/hleda-se-puffy)	
Učivo Data, druhy dat Doplňování tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat	Odkaz na učivo ve zdrojích A: Víme, co jsou data A: Evidujeme data A: Kontrolujeme data

Řazení dat v tabulce

A: Filtrujeme, třídíme a řadíme data

Vizualizace dat v grafu

A: Porovnáváme a prezentujeme data

Výukové metody a formy

Praktické činnosti, experiment, samostatná práce, práce ve dvojici, diskuse

Základy programování – příkazy, opakující se vzory

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládnání postavy
- v programu najde a opraví chyby
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát
- vytvoří a použije nový blok
- upraví program pro obdobný problém

Zdroje

učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly>)

Učivo	Odkaz na učivo ve zdrojích
Příkazy a jejich spojování	Modul 1 Bádání 1,2
Opakování příkazů	Modul 1 Bádání 2,3
Pohyb a razítkování	Modul 1 Bádání 2,3
Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy	Modul 1 Bádání 3
Vlastní bloky a jejich vytváření	Modul 1 Bádání 4
Kombinace procedur	Modul 1 Bádání 4
Výukové metody a formy	
Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka	

Úvod do informačních systémů

Tematický celek RVP Informační systémy	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none">v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none">nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvkyurčí, jak spolu prvky souvisí
Zdroje metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs)	
Učivo Systém, struktura, prvky, vztahy	Odkaz na učivo ve zdrojích Systémy kolem nás
Výukové metody a formy Diskuse, badatelské aktivity, samostatná práce, heuristický rozhovor	

Základy programování – vlastní bloky, náhoda

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy
- v programu najde a opraví chyby
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát
- rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj
- vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky
- přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky
- rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit
- cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů

Zdroje

učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly>)

Učivo	Odkaz na učivo ve zdrojích
Kreslení čar	Modul 2 Bádání 1,2
Pevný počet opakování	Modul 2 Bádání 2
Ladění, hledání chyb	Modul 2 Bádání 1,2,3
Vlastní bloky a jejich vytváření	Modul 2 Bádání 2
Změna vlastností postavy pomocí příkazu	Modul 2 Bádání 3
Náhodné hodnoty	Modul 2 Bádání 3
Čtení programů	Modul 2 Bádání 3,4
Programovací projekt	Modul 2 Bádání 4
Výukové metody a formy	
Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka	

Úvod do modelování pomocí grafů a schémat

Tematický celek RVP

Data, informace a modelování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

I-5-1-01p uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat

I-5-1-02p popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty
- pomocí obrázku znázorní jev
- pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy

Zdroje

A: metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs>)

B: učebnice Informatika 2 (<https://www.informatika.fraus.cz/informatika-2>)

Učivo

Graf, hledání cesty

Schémata, obrázkové modely

Model

Odkaz na učivo ve zdrojích

A: Grafové modely

A: Další grafové modely

A: Řešení problémů pomocí modelů

Výukové metody a formy

Diskuse, badatelské aktivity, problémová výuka, práce ve dvojicích či skupinách

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- *uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat*
- *popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví*

Základy programování – postavy a události

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav
- v programu najde a opraví chyby
- používá události ke spuštění činnosti postav
- přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky
- upraví program pro obdobný problém
- ovládá více postav pomocí zpráv

Zdroje

učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly>)

Učivo	Odkaz na učivo ve zdrojích
Ovládání pohybu postav	Modul 3 Bádání 1
Násobné postavy a souběžné reakce	Modul 3 Bádání 1
Modifikace programu	Modul 3 Bádání 1
Animace střídáním obrázků	Modul 3 Bádání 1,2
Spouštění pomocí událostí	Modul 3 Bádání 2
Vysílání zpráv mezi postavami	Modul 3 Bádání 3
Čtení programů	Modul 3 Bádání 4
Programovací projekt	Modul 3 Bádání 4

Výukové metody a formy
Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy – 2. období

žák

I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat

I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji

I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

I-5-1-01p uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat

I-5-1-02p popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví.

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Tato vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů
Přírodověda a Vlastivěda

Přírodověda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- poznávat přírodní zákonitosti při aktivních a tvůrčích činnostech, jednak samostatně, jednak při práci ve skupinách
- získávat jasné a konkrétní představy o přírodních živých i neživých a přírodních jevech na základě pozorování, je to dobrý předpoklad pro vytváření přesných pojmů
- konkrétní představy o přírodních a přírodních jevech doplňovat nejen četbou textů naučných, ale i uměleckých
- učit žáky zjišťovat základní vlastnosti zkoumaných přírodnin, nacházet souvislosti mezi jevy a ději v přírodě
- nechat žáky provádět pokusy, čímž jim umožníme poznat a pochopit přírodní děje, které nelze snadno pozorovat v přírodních podmínkách
- na vycházkách zaměřovat pozornost žáků na sledování určitých jevů
- zaznamenávat výsledky pozorování a pokusů, diskutovat o nich se spolužáky, vyvozovat závěry a za učitelova vedení je upřesňovat, popřípadě zobecňovat
- uvědomovat si sebe jako člověka - živou bytost, která má své fyziologické a biologické funkce a potřeby, poznávat, co je pro člověka užitečné a naopak škodlivé z hlediska hygieny, výživy aj.

- žákům předávat základní poučení o bezpečném chování v různých životních situacích i při mimořádných událostech, které ohrožují nejen zdraví jednotlivců, ale i celých skupin obyvatel
- vést žáky k tomu, aby si na základě svých zkušeností a sledování konkrétních situací postupně uvědomovali odpovědnost každého (i nedospělého) člověka, za své zdraví a bezpečnost
- upozorňovat žáky na situace, při kterých by nevhodným chováním mohli ohrozit zdraví spolužáků nebo zavinit úraz jiných lidí
- postupně si osvojovat a upevňovat zásady slušného chování mezi lidmi, učit se vzájemné toleranci, snášenlivosti a úctě k lidem, se kterými se setkávají
- sledovat střídání ročních období, vést si záznamy ze svých pozorování, umět pozorované změny v přírodě zdůvodnit
- dovést žáky k uvědomění, že Země je jednou z planet, oběžnic Slunce, které jsou součástí vesmíru

B) Charakteristika výuky:

Výuka přírodovědy ve 2. vzdělávacím období navazuje na učivo prvouky, v mnohém ho prohlubuje a rozšiřuje. Charakter výuky je činnostní, to předpokládá provádění žákovských pokusů, hovor o pozorovaných pokusech i jiných sledovaných přírodních úkazech. Žáci mají možnost v přírodovědném vyučování využívat vědomosti z prvouky i své zkušenosti z vlastních pozorování přírody. Tím, že žákům umožňujeme, aby své vlastní zkušenosti a poznatky spojovali s novým učivem, snadno dosahujeme toho, že se učí se zájmem a mají dobré znalosti z přírodovědy.

Při činnostech se žáci učí spolupracovat, organizovat práci ve skupině i přijímat individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu.

Při přírodovědném vyučování se ve velké míře uplatňují mezipředmětové vztahy s výukou českého jazyka, matematiky, výtvarné i hudební výchovy, praktických činností. Těchto možností velmi snadno využíváme při realizaci krátkodobých projektů. Navrhujeme-li v tomto období žákům vhodná témata pro projekty, jsou žáci schopni samostatně úkoly do projektů vymýšlet a zpracovávat. Je to jedna z příležitostí, při které mají žáci možnost dobře uplatnit své individuální schopnosti a nápady. Aby mohli ve vybraných projektech využít jak svoji individualitu tak různé poznatky z běžného života, nesmí být učitelem příliš omezováni ani usměrňováni. Jen tak se projeví i jejich fantazie. Potřebují k tomu však mít důvěru v učitele, snahu ho něčím udivit nebo překvapit. Každý pozitivní postoj učitele k výsledkům práce žáků má za následek jejich zvýšenou snahu a úsilí při plnění dalších úkolů.

Při poznávání přírody a jejich zákonitostí dochází žáci k poznání, že Země a život na ní tvoří celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje v rovnováze. Je třeba, aby si žáci uvědomili, že tuto rovnováhu může člověk svou činností snadno narušit, ale obvykle jen velmi obtížně obnovit. Učí se využívat svých poznatků, hodnotit svá pozorování a záznamy, hledat možnosti, jak i oni mohou přispět k zlepšení životního prostředí a k ochraně přírody.

Významnou roli při činnostní výuce přírodovědy mají žákovské pokusy. S přírodninami, jejich vlastnostmi, se zákonitostmi přírody se žáci neseznamují jen při vyprávění nebo čtení, ale mají možnost je zkoumat více smysly a mnohé poznatky sami objevovat. Značný význam přitom má, když si žáci vedou o svých pozorováních a pokusech jednoduché záznamy, tj. nákresy, zápisy do tabulek, krátké popisy provedení,

zápisy závěru, popřípadě i grafické záznamy. Důležité je, aby pokud možno všechny pokusy byly prováděny žáky buď individuálně nebo ve dvojicích. Záznamy si však provádí každý žák individuálně, po vzájemné konzultaci o možnostech provedení.

Provádění žákovských pokusů z přírodovědy a příprava pomůcek na tyto pokusy se uskutečňuje ve 4. ročníku a hlavně v 5. ročníku ve spojení s praktickými činnostmi. Týká se to zvláště kapitol Člověk a příroda, Člověk a lidské výtvoř. Tím se výuka stává smysluplnou, pro žáky zajímavou a blízkou životní realitě.

Poznámka:

Všechny dovednosti a poznatky, které žáci při pokusování na 1. stupni získají, uplatní v 6. ročníku nejen při výuce přírodopisu, ale i při výuce fyziky. Fyzika je v 6. ročníku vyučována tak, aby žáci měli možnost využít vědomostí a dovedností, které získali při školním činnostním vyučování i ve svém běžném životě. Proto je obsah učiva fyziky 6. ročníku sestaven tak, aby žáci použili všechny získané vědomosti z nižších ročníků a na jejich základě sami objevovali jak fyzikální veličiny tak vlastnosti látek, silové působení těles aj.

Přírodovědu ve 4. a 5. ročníku vyučujeme ve dvou tématických okruzích:

Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví

Ve 4. ročníku se obě témata prolínají, hlavně ve spojení se zdravou výživou a ochranou životního prostředí. Pozornost je věnována rovněž vybraným základním fyzikálním veličinám.

V 5. ročníku je stěžejní téma „člověk“ zařazeno do kapitol: Člověk a neživá příroda, Člověk a vesmír, Člověk a živá příroda a samostatné kapitoly Člověk. Práci a lidskými výtvoř se zabývá kapitola s názvem Člověk a lidské výtvoř.

K přírodovědě 5. ročníku se váže celá řada článků z čítanek. Také dva matematické pracovní sešity pro 5. ročník s názvy *Od příkladů ke hvězdám* a *Cestujeme po republice* se svými úlohami vážou k učivu přírodovědy. Ve 4. r. tuto úlohu plní matematický sešit *Počítání s velkými čísly*.

Práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

- Při práci je uplatňován důrazně diferencovaný přístup k dětem s speciálními vzdělávacími potřebami. Znalosti jsou kontrolovány převážně ústní formou.

- Nadaní žáci jsou podněcováni k vyšší aktivitě, nabádáni k větší samostatnosti a účasti v přírodovědných soutěžích.

Integrace průřezových témat:

Do výuky předmětu Přírodověda na 1. stupni jsou začleněna všechna průřezová témata, především:

1. Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
- sebepoznání a sebepojetí: já, jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje tělo, moje psychika, moje vztahy k druhým lidem
- psychohygiena:dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích

2. Environmentální výchova

- ekosystémy: les, pole, moře, kulturní krajina
- základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje
- lidské aktivity a problémy životního prostředí: ochrana přírody, odpady

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - podněcuje žáky k zájmu o řešení a objevování nových věcí - pomáhá žákům s vhodným výběrem pomůcek a publikací - zařazuje práci s encyklopediemi - umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce (např. nástěnky, prezentace...) - vede žáky k pochopení informací tak, aby je dokázali efektivně využívat v procesu učení i v praktickém životě - ukazuje žákům, jak mají formulovat své hypotézy a ověřovat jejich pravdivost pokusem či pozorováním - umožňuje žákům zhodnotit úspěšnost dosaženého cíle
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje s žáky o přečteném textu - klade otevřené otázky - zadává úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů - zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují - zajímá se o názory, náměty a zkušenosti žáků - ve výuce reflektuje společenské i přírodní dění
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - udržuje oční kontakt - vybízí žáky k vhodné komunikaci - ověřuje, zda žák správně chápe sdělení
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k samostatné práci ve skupině - sleduje atmosféru v týmu, ukazuje směr, jak být pozitivně prospěšným členem skupiny
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k přesnému respektování pokynů kompetentních osob

	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáka ke správnému chápání principu životního stylu - vede žáka k rychlému a uvážlivému rozhodování při ochraně zdraví či záchraně lidského života - vybízí k zapojení do sportovních a kulturních akcí - motivuje žáky a aktivně je vede k ochraně životního prostředí, sám jde příkladem - seznamuje žáky s historií životního prostředí a s negativním působením člověka na zhoršující se současný stav a s hrozbami pro budoucnost
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k respektování názoru druhých lidí - organizuje pro žáky akce v ekologických střediscích
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> • - používá podle svých schopností digitální zařízení (využívá je při učení) - ovládá běžně používaná digitální zařízení, - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce - vyhledává, kriticky posuzuje informace a digitální obsah, volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

C) Obsah učiva ve 2. vzdělávacím období - přírodověda:

4ročník:

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Rozmanitost přírody			
<u>Žák podle svých schopností</u> - vysvětlí pojmy přírodní výtvar a lidský výrobek, význam pojmů jedinec a druh na základě podobné stavby těla a způsobu života - třídí rostliny podle stavby těla a příbuznosti	- Rozmanitost přírody - Výrobky a přírodniny - Jedinec a druh - Rozmanitost letní a podzimní	EV/Ekosystémy (lidské aktivity a problémy životního prostředí) <i>Výtvarná výchova/podzimní</i>	

<ul style="list-style-type: none"> - rozliší rostliny plané a kulturní - vysvětlí střídání ročních období a vegetační klid v přírodě, posoudí přizpůsobení živé přírody změnám, aktivní a pasivní přechání zimního období - zdůvodní význam lidské pomoci - rozliší pojmy rostlinné a živočišné společenstvo, živé a neživé složky, posoudí význam rovnováhy v přírodě (přírodní katastrofy) - zjistí vztahy mezi organismy, způsob obživy, úkryty, rozmnožování - rozliší živočichy podle pojmu obratlovci a bezobratlí - vysvětlí koloběh látek v přírodě - ukáže nutnost ochrany některých rostlin a živočichů zákonem - zdůvodní potravní vztahy, nutnost ochrany vody - rozpozná nutnost dodržování přírodních zákonů a následky jejich porušování 	<p>přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - Byliny (pšenice obecná, lilek, rajče, brambor, divizna velkokvětá, sedmikráska chudobka) - Rostliny podle stavby těla - Plané a kulturní rostliny (jabloň sázená, meruzalka rybíz) - Blíží se zima (živočichové v zimě, domácí zvířata) - Jarní období (ekosystémy, společenstva rostlin a živočichů) - Lesní přírodní společenstva - Vztahy organismů v lese, význam lesů pro krajinu a člověka - Bezobratlí a obratlovci v lesních společenstvech - Polní společenstva, zahrady a sady - Neživá příroda 	<p><i>příroda</i></p> <p>EV/Základní podmínky života <i>Český jazyk/popis domácího zvířete</i></p> <p>EV/Ekosystémy EV/Ekosystémy (naše životní prostředí, význam lesa a změny krajiny)</p> <p><i>Vlastivěda/životní prostředí</i></p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pohyb Země ve vesmíru, střídání dne a noci, ročních období a jejich vliv na přírodu - stručně charakterizuje přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádné události - používá pojmy slunovrat, rovnodennost, popíše neviditelné magnetické síly a jejich viditelné účinky - rozliší složení vzduchu, vlastnosti vody - vysvětlí koloběh vody v přírodě - zdůvodní nutnost ochrany vody, vzduchu a půdy - rozpozná pojem hornina a nerost - objasní naši závislost na přírodních zdrojích - vysvětlí vznik půdy 	<ul style="list-style-type: none"> - Roční období, střídání dne a noci, magnety a světové strany - Jednotky (hmotnost, objem, čas, teplota) - Voda, vzduch - Horniny a nerosty (žula, pískovec, vápenec, sůl, půda) 	<p><i>Matematika/jednotky</i> EV/Základní podmínky života</p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>
--	---	---	--

Výchova ke zdraví			
<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poznává podstatu zdraví i příčiny jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení - sestaví svůj denní režim, ve kterém střídá práci a odpočinek - podle zásad správné výživy sestaví jednoduchý jídelníček - zhodnotí vliv stravování na zdraví člověka - zdůvodní vlastní péči o své zdraví 	<p><u>Péče o zdraví</u></p> <p>zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, osobní, intimní a duševní hygiena</p>	<p>OSV/Hodnoty, postoje, praktická etika <i>Český jazyk/sestavení jídelníčku</i></p> <p><i>Tělesná výchova/poskytnutí první pomoci</i></p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Rodinná a sexuální výchova</p> <p>Rodinná a sexuální</p>

<p>- rozlišuje vztahy mezi lidmi, přátelství a vztahy v rodině</p> <p>- <i>uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří pozitivní sebehodnocení</i></p> <p>- <i>identifikuje základní city, vede hovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí</i></p> <p>- <i>vstupuje do vztahů s vrstevníky, rozliší jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně</i></p> <p>- přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví</p> <p>- použije zásady při poskytování první pomoci (dezinfikuje a ošetří drobná poranění, ošetří opařeniny a popáleniny, zastaví krvácení, zafixuje zlomenou končetinu, přivolá pomoc dospělého k záchraně tonoucího)</p> <p>- upevňuje preventivní chování, účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti, zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech</p> <p>- je si vědom nebezpečí různých druhů závislostí (návykové látky, hrací automaty a počítače..) a nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>	<p><u>Ochrana člověka za mimořádných událostí</u></p> <p><i>I. Osobní bezpečí</i> odmítání návykových látek návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p> <p><i>II. Služby odborné pomoci</i> čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p> <p><i>III. mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená –</i> (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny</p>	<p><i>EtV/Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.</i></p> <p><i>EtV/Interpersonální a sociální empatie</i></p> <p>OSV/Mezilidské vztahy</p> <p><i>EtV/Prosociální chování.</i></p> <p><i>Solidarita</i></p> <p><i>Tělesná výchova/dopravní hřiště</i></p>	<p>výchova</p> <p>Etická výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Rodinná a sexuální výchova</p>
---	--	--	---

- předchází rizikovým situacím (šikana týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích)	a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); označování nebezpečných látek; integrovaný záchranný systém		
---	---	--	--

5.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Rozmanitost přírody			
<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady organismů žijících v různých oblastech světa - vysvětlí, co nazýváme životními podmínkami - určuje a poznává rostliny podle diakritických znaků, poznává živočichy podle základních znaků - aktivně poznává přírodu - popíše stavbu těla a jeho základní funkce - utváří si kladný vztah ke svému zdraví - objasní využití jednoduchých strojů - na příkladech popíše význam energie pro život a nutnost šetření energií, nebezpečí radiační havárie - najde příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí jako celku 	<p>Podmínky života na Zemi</p> <p>Živá příroda (rostliny a živočichové)</p> <p>Člověk</p> <p>Technika</p> <p>Země (planeta lidí)</p>	<p>EV/Ekosystémy (les v našem prostředí, hospodaření na poli)</p> <p>OSV/Komunikace (dovednosti pro řešení problémů) <i>Výtvarná výchova/kresba podle vzoru</i></p> <p>EV/Vztah člověka k prostředí (moje tělo) <i>Pracovní výchova/modelování</i></p> <p>EV/Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>EV/Základní podmínky života na Zemi (význam přírodních zdrojů)</p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>

Výchova ke zdraví			
<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sestaví svůj optimální denní režim, vysvětlí význam základních živin pro organismus - uplatňuje kulturu stolování a společenské chování - uvede příklady pozitivních a negativních reklamních vlivů - dodržuje hygienu v období dospívání - pracuje v uklizeném a čistém prostředí - ošetří běžné poranění a úraz - objasní vznik života, narození dítěte a péči o ně - charakterizuje tělesný vzhled, biologické a psychické změny v dospívání - orientuje se v seznamu adres odborné pomoci - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; s - předchází rizikovým situacím - chová se zodpovědně ve škole i mimo budovu školy i při mimořádných událostech 	<p>Péče o zdraví, zdravá výživa, první pomoc</p> <p>Lidské tělo</p> <p>Rodičovství, partnerství</p> <p><u>Ochrana člověka za mimořádných událostí</u></p> <p>Radiační havárie</p> <p>Odborné pomoci</p> <p>Osobní bezpečí</p>	<p>EV/Vztah člověka k prostředí (zdravý životní styl)</p> <p>OSV/Pschohygiena (dovednosti pro pozitivní naladění mysli)</p> <p><i>Český jazyk/reklama</i></p> <p><i>Český jazyk/denní režim (osnova)</i></p> <p><i>Český jazyk/adresa, abeceda</i></p> <p><i>Tělesná výchova/fyzická zdatnost</i></p> <p><i>Tělesná výchova/první pomoc</i></p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>Sexuální výchova</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>

D) Očekávané výstupy na konci 2. období - přírodověda:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-1-01** *určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu*
- ČJS-5-1-02** *určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- ČJS-5-1-03** *rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy*
- ČJS-5-1-04** *vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam*
- ČJS-5-1-05** *porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích*
- ČJS-5-1-06** *rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-1-01p** *popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje*
- ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p** *orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany*
- ČJS-5-1-02p** *řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- ČJS-5-1-03p** *má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě*
- ČJS-5-1-04p** *uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí*
- ČJS-5-1-05p** *sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest*
- ČJS-5-1-06p** *pozná státní symboly České republiky*

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-2-01** *vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)*
- ČJS-5-2-02** *rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat*

ČJS-5-2-03 *orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-2-01p *dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)*

ČJS-5-2-02p *rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých*

ČJS-5-2-02p *uveďte základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy*

ČJS-5-2-03p *používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze*

ČJS-5-2-03p *porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uveďte příklady rizik půjčování peněz*

ČJS-5-2-03p *sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uveďte příklady základních příjmů a výdajů*

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-3-01 *pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy*

ČJS-5-3-02 *využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti*

ČJS-5-3-03 *srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-3-03p *rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách*

ČJS-5-3-03p *uveďte významné události, které se vztahují k regionu a kraji*

ČJS-5-3-03p *vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště*

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-4-01** *objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka*
- ČJS-5-4-02** *vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období*
- ČJS-5-4-03** *zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy*
- ČJS-5-4-04** *porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy*
- ČJS-5-4-05** *zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat*
- ČJS-5-4-06** *založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-4-01p** *na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody*
- ČJS-5-4-02p** *popíše střídání ročních období*
- ČJS-5-4-03p** *zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí*
- ČJS-5-4-05p** *zvládá péči o pokojové rostliny*
- ČJS-5-4-05p** *chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí*
- ČJS-5-4-05p** *popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují*
- ČJS-5-4-06p** *provádí jednoduché pokusy se známými látkami*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-5-01** *využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života*
- ČJS-5-5-02** *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*

- ČJS-5-5-03** účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- ČJS-5-5-04** uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- ČJS-5-5-05** předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- ČJS-5-5-06** uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ČJS-5-5-07** rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-5-01p** uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- ČJS-5-5-02p** rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- ČJS-5-5-04p** uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- ČJS-5-5-04p** uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- ČJS-5-5-05p** odmítá návykové látky
- ČJS-5-5-07p** ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

Vlastivěda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- dát žákům přehled o jejich regionu - kraji
- získávat postupně základní zeměpisný přehled o České republice a Evropě
- učit žáky číst a vyhledávat základní údaje v mapě České republiky a Evropy
- osvojovat si nové pojmy v souvislosti s orientací na mapě
- seznamovat žáky s významnými etapami našich národních dějin
- vyvolat u žáků zájem o minulost a o kulturní bohatství regionu i celé země
- učit žáky zařazovat hlavní události časově do staletí
- poznávat, jak se život lidí vyvíjí a mění, jakým změnám podléhají věci kolem nás
- sledovat změnu staveb a způsobu života v průběhu staletí
- osvojovat si základní dějepisné pojmy související s uspořádáním společnosti
- probouzet u žáků pěkný vztah k místu bydliště
- postupně rozvíjet vědomí sounáležitosti se svou zemí, světadílem
- upevňovat základy správného chování mezi lidmi bez ohledu na barvu pleti
- učit žáky vzájemné úctě, pomoci a snášenlivosti mezi sebou
- utvářet pracovní návyky při individuálních činnostech i práci ve skupinách
- vést žáky k propojování místních historických, zeměpisných a kulturních informací
- poznávat historii místa a kraje z dostupných zdrojů (členové rodiny, muzea, památky, knihovny)
- k poznávání charakteristiky určitého regionu i událostí využívat informační techniku

B) Charakteristika výuky:

Vyučovací předmět vlastivěda zahrnuje ve 4. a 5. ročníku učivo zeměpisné a historické. Je účelné věnovat zeměpisnému i dějepisnému učivu v obou ročnících po 1 hodině týdně (ne však zeměpis jedno pololetí a dějepis druhé pololetí). Každý historický jev probíhá v určitém zeměpisném prostředí, proto je vhodné dávat obě tyto složky vlastivědy do vzájemné souvislosti.

Žáci v tomto věku se dívají na dějiny očima současnosti. Je třeba proto stále dbát na rozvíjení jejich jasných představ o minulosti. Aby počáteční dějepisné vyučování tento základní úkol plnilo a minulost se zobrazovala v myslích žáků živě, je vhodné historická schémata a popisované děje provázet různým znázorněním minulosti. K tomu velmi pomohou další mezipředmětové vazby spojené s vlastivědnou výukou. Jsou to např. vazby se čtením, výtvarnou výchovou, matematikou, praktickými činnostmi i hudební výchovou. Dějinné události se žákům velmi dobře přiblíží a stanou se pro ně zajímavějšími, pokud mají příležitost své představy individuálně výtvarně i literárně ztvárňovat. Používané

učebnice a pracovní sešity vlastivědy (Nová škola) dávají k takové výuce dostatek námětů. Charakter výuky se tak v celém rozsahu stává činnostním.

Významným pomocníkem při výuce vlastivědy jsou čítanky pro 4. a 5. ročník, které svými uměleckými historickými články učivo obohacují. Umělecké texty žákům barvitě a obrazně popisují události dějin i jednání historických postav. Z uměleckých textů žáci přijímají neotřelé obraty v řeči, rozvíjí se jejich schopnost výstižně se vyjadřovat a vystihnout podstatné rysy událostí i charakter postav. Výuku vlastivědy výborně doplňuje čtení z historických čítanek. K přiblížení učiva pomáhají jejich ilustrace, plánky, časové osy, stručné vyprávění určitých důležitých událostí z historie našeho národa. K pochopení časových souvislostí napomohou časové přímky rozdělené na stoleté úseky. Délku století je třeba dětem objasnit např. pomocí věku rodičů a prarodičů.

Zeměpisné učivo navazuje na poznatky z prvouky. Od pozorování nejbližšího okolí bydliště a školy žáci přecházejí k zeměpisnému pozorování svého kraje a republiky až po její začlenění do Evropy. Přímé a názorné vyučování se doplňuje čtením zeměpisných článků, žáci se učí pozorovat a číst z plánů a map. Zařazovány jsou praktická cvičení jako např.: rozlišování zeměpisných značek, práce s kompasem, měřítkem mapy apod. Tyto činnosti připravují žáka na vyučování zeměpisu na 2. stupni i na využití zeměpisných poznatků v praktickém životě.

Výuku vlastivědy vhodně doplňují návštěvy muzeí, výstav, významných historických míst a památek. Také vhodné zeměpisné nebo historické filmy a videoukázky výuku vlastivědy doplní a zpestří. Podle místních podmínek je dobře využívat vztahu významných historických událostí k místu, kde žáci žijí. Představu života v minulosti žákům velmi dobře přibližují místní vlastivědná muzea.

Rodné město a rodný kraj jsou součástí vlasti. Jejich dějiny tvoří součást dějin celé země. Události, které jsou zachyceny v dějinách místa, kde žáci žijí, jsou jim blízké a srozumitelné. Proto k hlubšímu rozvíjení jasných představ o minulosti využíváme i všech místních historických archeologických památek jako jsou např.: nálezy nádob, nástrojů, mohyly, hradiště aj. a také památek stavitelských jako např.: hrady, zámky, kostely, radnice, morové sloupy, sochy aj.

Nezapomínáme ani na využívání zkušeností žáků z výletů po vlasti, žákům dáváme prostor, aby mohli o svých zážitcích vyprávět a svá vyprávění doplnit fotografiemi, videonahrávkami, ukázkami pohlednic a suvenýrů.

K vlastivědnému učivu patří vycházky. Při nich snadno objasňujeme různé nové zeměpisné pojmy např.: hory se vypínají, kopce se svažují do údolí, pohoří se táhne, přechází do nížiny, nížina se rozkládá, potoky se stékají, řeka se vlévá, řeka protéká, náhon se odděluje od řeky aj.

Hlavní pomůckou při vyučování zeměpisného učiva však zůstává mapa. Využíváme každé příležitosti k tomu, abychom žáky postupně učili s mapou pracovat a orientovat se v ní. Žáci se učí rozlišovat na mapě nížiny, vysočiny, pohoří, vodstvo. Určují světové strany, vyhledávají řeky, města, určují vzájemnou polohu měst i jejich velikost, nadmořskou výšku hor. Popisují, kudy určitá řeka protéká, která města na řece leží, kam se řeka vlévá apod.

Učivo týkající se podnebí propojujeme s výukou přírodovědy. Je přitom třeba provádět měření teploty a zapisovat výsledky. Žáci zapisují rovněž dobu slunečního svitu, druh vodních srážek, sílu větru (vánek, vítr, vichřice), charakter počasí (polojasno, jasno, oblačno, zataženo). Tím se pro ně stane učivo jasným a srozumitelným. Také další vlastivědná témata, např.: Půda a zemědělství, Nerostné bohatství, Ochrana přírody, je nutné stále propojovat s učivem přírodovědy.

Poznámka:

Činnostní výuka vlastivědy poskytuje široké možnosti uplatnění samostatné i skupinové práce žáků. Ve spojení vlastivědného učiva s četbou, výtvarnou výchovou, matematikou i pracovními činnostmi žáci vytvářejí např. ilustrované historické příběhy, leporela, modely dobových předmětů a zbraní. Ve zvolených projektech výtvarně a literárně ztvárňují představu o probíraném historickém období.

Vhodné je též nechat žáky vyjadřovat představy pomocí náčrtů, využijí je např. při znázornění charakteristických rysů stavebních slohů nebo při zakreslování jednoduchých plánek určitého území. Jednotlivé kapitoly mohou být zakončeny zajímavým projektem, který jsou žáci schopni samostatně připravit i zpracovat ve skupinách. Tuto jejich samostatnou práci je třeba nechat určitou dobu ve třídě vystavenou. Žákům dáme rovněž prostor k tomu, aby o ní mohli mezi sebou hovořit.

Velký význam tohoto stylu učení vlastivědy mají prožitky žáků. Je třeba se snažit, za pomoci činnostní výuky, vytvořit u žáků dobré představy o minulosti a vztah k ní, ne je zahlcovat letopočty. Do hodnocení je vhodné zařazovat výsledky jejich činností.

Práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky a dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.

- Při práci je uplatňován diferencovaný přístup k dětem s speciálními vzdělávacími potřebami. Znalosti jsou kontrolovány převážně ústní formou.
- Nadaní žáci jsou podněcováni k vyšší aktivitě, pracují častěji samostatně a účastní se vlastivědných soutěží

Integrace průřezových témat:

Do výuky předmětu Vlastivěda na 1.stupni jsou začleněna všechna průřezová témata, především:

1. Výchova demokratického občana

- občan, občanská společnost a stát: občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti)
- formy participace občanů v politickém životě: volební systémy
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: základní kategorie fungování demokracie, význam Ústavy jako základního zákona země

2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- objevuje Evropu a svět: naše vlast a Evropa, evropské krajiny
- jsme Evropané: kořeny a zdroje evropské civilizace

3. Multikulturní výchova

- kulturní diference: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- etnický původ: projevy rasové nesnášenlivosti

4. Environmentální výchova

-vztah člověka k prostředí: zajišťování ochrany životního prostředí

Kompetence	Učitel
K. k učení	<ul style="list-style-type: none"> - podněcuje žáky k zájmu o řešení a objevování nových věcí - pomáhá žákům s vhodným výběrem pomůcek a publikací - zařazuje práci s encyklopediemi - umožňuje žákům prezentovat výsledky jejich práce (např. nástěnky, prezentace...)
K. k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje s žáky o přečteném textu - klade otevřené otázky - zadává úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů - zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují - zajímá se o názory, náměty a zkušenosti žáků - ve výuce reflektuje společenské i přírodní dění
K. komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - udržuje oční kontakt - vybízí žáky, aby vhodně komunicovali - ověřuje, zda žák správně chápe sdělení
K. sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k samostatné práci ve skupině - sleduje atmosféru v týmu, ukazuje směr, jak být pozitivně prospěšným členem skupiny
K. občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k přesnému respektování pokynů kompetentních osob - motivuje žáky k přijímání našeho kulturního (historického) dědictví - vede žáky k aktivní účasti na ochraně kulturního dědictví
K. pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k respektování názoru druhých lidí - vybízí k zapojení do sportovních a kulturních akcí
K. digitální	<ul style="list-style-type: none"> • - používá podle svých schopností digitální zařízení (využívá je při učení) - ovládá běžně používaná digitální zařízení, - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce - vyhledává, kriticky posuzuje informace a digitální obsah, volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím - s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Etická výchova (EtV)

žák

- těší se z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy

Dopravní výchova

žák

- bezpečně ovládá pravidla chodce i cyklisty , rozeznává další dopravní značky
- poznává vztahy účastníků silničního provozu, zná ohleduplné chování a osvojuje si ho
- odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení; snaží se zachovat adekvátně situaci
- snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu žák
- popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě
- zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole
- (při vhodných podmínkách školy) prokáže bezpečný pohyb na kole (na silnici, na stezkách i v terénu), chová se ohleduplně k ostatním účastníkům silničního provozu; bezpečně překoná s kolem silnici a zvládá základní manévry cyklisty
- vybere bezpečné místo pro pohyb na kole, jako cyklista správně používá reflexní i ostatní doplňky a výbavu kola
- naplánuje jednoduchý cyklistický výlet, včetně cesty dopravními prostředky; posoudí rizika cesty
- v modelových situacích prokáže znalost chování v krizové situaci

Finanční gramotnost

Korupce

Obrana vlasti

C) Obsah učiva ve 2. vzdělávacím období - vlastivěda

4.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Místo, kde žijeme			
<u>Žák podle svých schopností :</u> - rozezná podle mapy nadmořskou výšku a popíše tvary povrchu	Zemský povrch a jeho tvary		

<ul style="list-style-type: none"> - začlení svoji obec do příslušného kraje České republiky a určí světové strany, vysvětlí barvy na mapě, zdůvodní vysvětlivky map, užívá mapu jako zdroj informací o území - prokáže, jak se orientuje v místě bydliště a prostředí domova - najde zvláštnosti přírody v místě bydliště a zhodnotí své životní prostředí - objasní rozdíl mezi podnebím a počasím, charakterizuje podnebí České republiky 	<p>Mapy, světové strany, měřítko, barvy, vysvětlivky map</p> <p>Naše vlast a domov, Česká republika na mapě</p> <p>Životní prostředí Vliv krajiny na život lidí</p> <p>Ovzduší, počasí, podnebí</p>	<p><i>Výtvarná výchova/směrová různice</i></p> <p><i>Český jazyk/popis pokoje</i></p> <p>EV/Vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí)</p>	<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>
--	---	---	--

<p>Lidé kolem nás</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - postupně si osvojuje a upevňuje základy vhodného chování a jednání mezi lidmi - vystupuje a jedná samostatně, sebevědomě a efektivně, v méně běžných situacích komunikuje bezkonfliktně, komunikuje bezpečně prostřednictvím elektronických médií, poznává a ovlivňuje svou jedinečnost (možnosti a limity) - uvědomuje si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů 	<p>Mezilidské vztahy, lidská společenství</p>		<p>Ochrana člověka za mimořádných událostí</p>

<p>a žen</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznává, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu - seznamuje se se základními právy, povinnostmi - seznamuje se se světem financí, odhadne a zkontroluje cenu nákupu, vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů - elementárně chápe problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy) - prokáže nejzákladnější orientaci v zákonech České republiky, státním zřízení, symboly a svátky 	<p>Svět financí (rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsob placení)</p> <p>Státní zřízení, zákony, státní symboly, státní svátky Principy demokracie</p>	<p>VDO/Občan, občanská povinnost a stát (zákony, povinnosti a práva občanů) VDO/Formy participace občanů v politickém životě (volební systémy, parlament) VDO/Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (státní zřízení, ústava)</p>	<p>Finanční gramotnost</p> <p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí Obrana vlasti</p>
--	---	---	---

Lidé a čas			
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává časové údaje v denním životě, rozliší děj minulý, přítomný, budoucí - vyhledá památná místa v České republice - zajímá se o pověsti spojené s místem, kde žije - srovná a zhodnotí způsob života a práce člověka na našem území dříve a nyní - pracuje s informacemi o minulosti a současnosti naší vlasti, vytváří základní systém 	<p>Měření času, kalendář, lidské generace, naši předkové</p> <p>Památná místa Staré české pověsti</p> <p>Nejstarší osídlení vlasti Velká Morava Počátky křesťanství Přemyslovci Lucemburkové, význam Karla IV. Husitství</p>	<p><i>Výtvarná výchova/malba památných míst</i></p> <p><i>Český jazyk/Staré pověsti české</i></p> <p>VMEGS/Kořeny evropské civilizace (nejstarší osídlení naší vlasti)</p> <p>EV/Vztah člověka k prostředí <i>Výtvarná výchova/malba</i></p>	

	Jagellonci	panovníků a české koruny	
--	------------	--------------------------	--

Dopravní výchova			
<ul style="list-style-type: none"> - popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě - zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole - (při vhodných podmínkách školy) prokáže - bezpečný pohyb na kole (na silnici, na stezkách i v terénu), chová se ohleduplně k ostatním - účastníkům silničního provozu; bezpečně překoná s kolem silnici a zvládá základní manévry cyklisty - vybere bezpečné místo pro pohyb na kole, jako cyklista správně používá reflexní i ostatní doplňky a výbavu kola - rozeznává vybrané značky - naplánuje jednoduchý cyklistický výlet, včetně cesty dopravními prostředky; posoudí rizika cesty v modelových situacích prokáže znalost chování v krizové situaci 	<p>Cyklista</p> <p><i>I. Výbava jízdního kola a cyklisty</i> Povinná a doporučená výbava jízdního kola a cyklisty (přilba, její funkce a použití; reflexní doplňky a ostatní doplňky pro bezpečnou jízdu) Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><i>II. Způsob jízdy na jízdním kole</i> Technika jízdy; přeprava zavazadel</p> <p><i>III. Bezpečná cesta</i> Místa pro jízdu na kole (stezky pro cyklisty, obytná zóna)</p> <p><i>IV. Cyklista na silnici</i> Problematika silnice z pohledu cyklisty a značení (základní pravidla bezpečné jízdy na silnici, jízda za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek) Znamení, zastavování, odbočování, předjíždění a objíždění Vedení kola, vyjíždění do silnice Přecházení s kolem bez přechodu Kde si hrát Značky</p> <p><i>V. Cyklista na křižovatkách</i> Druhy křižovatek a kruhový objezd Vztahy mezi účastníky</p>	<p>OSV/Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje</p>	<p>Dopravní výchova Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>

	<i>VI. Rodinný cyklistický výlet</i> Plánování, výbava na cestu Cyklista v dopravních prostředcích Způsob jízdy ve skupině <i>VII. V ohrožení</i> Zásady správného chování v krizové situaci		
--	--	--	--

5.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
Místo, kde žijeme			
<u>Žák podle svých schopností</u> - porovná polohu ČR vzhledem k sousedním státům - orientačně se seznámí s polohou světadílů, moří a oceánů - ukáže na mapě významná evropská města - užívá mapu jako zdroj informací o území ČR a o jednotlivých regionech	Evropa a svět, sousední státy Světadíly a oceány Evropa České republiky podle regionů	VMEGS/Evropa a svět nás zajímá (naši sousedé) <i>Pracovní činnosti/mapy hor a řek</i> VMEGS/Objevujeme Evropu a svět (evropské státy) <i>Výtvarná výchova/evropské státy (vlajky evropských států)</i>	

Lidé kolem nás			
<u>Žák podle svých schopností</u> - poznává a chápe rozdíly mezi lidmi - chová se kulturně a tolerantně	Kultura chování	MKV/Sociální rozdíly(Česká republika a sousední státy) <i>EtV/Pozitivní hodnocení</i>	Etická výchova

Lidé a čas			
<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pracuje s nejvýznamnějšími událostmi a osobnostmi období habsburské monarchie - srovná změny ve způsobu života v novověku a středověku - posoudí význam vědy a techniky pro rozvoj výroby - orientuje se ve společenském, politickém a kulturním životě českých zemí koncem 19. a počátkem 20.století - zhodnotí život v českých zemích v době nacistické okupace a význam obnovení ČR - objasní politický a kulturní vývoj od poválečných let do současnosti 	<p>Osvícenství Tereziánské reformy</p> <p>Národní obrození</p> <p>Rozvoj vědy a techniky</p> <p>Kulturní život 19. století Vznik ČSR a budování státu</p> <p>Druhá světová válka Okupace</p> <p>Obnovení republiky, poválečný vývoj,</p>	<p>MKV/Etnický původ (postavení národnostních menšin)</p> <p>VMEGS/Jsme Evropané (klíčové mezníky historie)</p> <p><i>Výtvarná výchova/technika dnes a v minulosti</i></p> <p>OSV/Mezilidské vztahy MKV/Etnický původ (projevy rasové nesnášenlivosti)</p>	<p>Obrana vlasti</p>

Dopravní výchova – souhrnné znalosti			
<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečně ovládá pravidla chodce i cyklisty - rozeznává další dopravní značky - poznává vztahy účastníků silničního provozu - odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení; snaží se zachovat 	<p><i>I. Na chodníku</i> Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování</p> <p><i>II. Výbava jízdního kola a cyklisty</i> Potřeba správné výbavy jízdního kola a cyklisty</p>	<p>OSV/Sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednost, hodnoty, postoje</p>	<p>Dopravní výchova Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>

<p>adekvátně situaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - zná ohleduplné chování a osvojuje si ho - snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu 	<p>Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><i>III. Chodec a cyklista na silnici</i></p> <p>Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici</p> <p>Pravidla chůze po silnici pro skupiny i jednotlivce</p> <p>Pravidla jízdy za snížené viditelnosti</p> <p>Základní pravidla bezpečné jízdy na silnici (bezpečné manévry cyklisty na silnici)</p> <p>Pravidla pohybu za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek</p> <p><i>IV. Bezpečná jízda</i></p> <p>Technika jízdy</p> <p>Pravidla jízdy po stezkách a mimo silnici</p> <p><i>V. Cyklista na křižovatce</i></p> <p>Pravidla pro bezpečné překonání křižovatky</p> <p>Vztahy mezi účastníky silničního provozu</p> <p><i>VI. Volný čas a sportovní aktivity</i></p> <p>Druhy volnočasových aktivit souvisejících se silničním provozem</p> <p><i>VII. Přecházení silnice</i></p> <p>Shrnutí základních pravidel překonání silnice ve městě i mimo něj</p> <p><i>VIII. Cesta dopravními prostředky</i></p> <p>Pravidla při jízdě autem (zádržné systémy)</p>		
--	---	--	--

	Vztahy mezi cestujícími a účastníky hromadné dopravy <i>IX. Prázdniny</i> Zásady bezpečného chování v době volna a cestování (specifika lokality bydliště a obce pro trávení dnů volna) <i>X. Nebezpečí</i> Krizové situace (možnosti, jejich řešení, důležitá spojení)		
--	--	--	--

D) Očekávané výstupy na konci 2. období - vlastivěda:

Výstupy RVP:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

žák

ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu

ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledá na mapách naší republiky jednoduché údaje o přírodních podmínkách lidí, Evropy

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam

ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje

ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany, řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě

ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

LIDÉ KOLEM NÁS

žák

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy dluhy (Finanční gramotnost)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých, uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze, porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz

ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

ČJS-5-2-04 - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

žák

ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách, uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Hudební výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- zhodnotit dosavadní pěvecké dovednosti žáků (správnost intonace, udržení melodie známých písní, dodržení rytmu, správné dýchání při zpěvu)
- pěstovat dále hudebnost v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, hudební paměť i představivost
- rozvíjet melodické i harmonické cítění žáků
 - nadále využívat k instrumentálnímu doprovodu zpěvu rytmické i melodické hudební nástroje, tuto činnost umožnit co největšímu počtu žáků ve výuce
- žáky seznamovat s lidovým dvojhlasem a jednoduché lidové písně zpívat dvojhlasně, využívat možnosti osvojení dvojhlasého zpěvu (např. kánon)
- poznávat základní hudební teorii
- rozvíjet hudebně pohybové dovednosti žáků (lidové tance, pohybové fantazie)
- do výuky pravidelně zařazovat krátké, žákům blízké a srozumitelné poslechové ukázky skladeb
- učit se rozpoznávat základní pěvecké hlasy (bas, tenor, alt, soprán)
- rozlišování nejčastěji užívaných hudebních nástrojů podle vzhledu, zvuku i způsobu hry
- získat první poznatky z české i evropské hudební kultury
- rozlišovat operu od operety, balet od pantomimy
- chování na koncertech, v divadle, při vlastním vystoupení

B) Charakteristika výuky hudební výchovy

Ve vyučovacím předmětu hudební výchova se utváří estetické vztahy žáků k hudbě a umění, formují se mezilidské vztahy. Posiluje se aktivita a tvořivost žáků, navozuje se optimistický vztah ke skutečnosti.

Jestliže výuku hudební výchovy v 1. období charakterizujeme jako období hudebních her, tak výuka ve 4. a 5. ročníku je obdobím manipulace s hudebním materiálem.

Hudba a zpěv jsou neodlučitelně spjaty s historií našeho národa. Mají velký význam i v současném životě. Je málo rodin, kde by někdo nehrál na nějaký hudební nástroj, téměř každý má oblíbený nějaký hudební žánr. Hudba doprovází významné životní události v rodinách, děti se s ní setkávají od kolébky. Tento přirozený vztah žáků k hudbě je ve škole rozvíjen a hudební aktivity žáků jsou ve výuce podporovány.

Těžištěm výuky Hv i v tomto období je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i známé a oblíbené písně z mediálních prostředků. Celá výuka by měla být vedena v úsměvné atmosféře zbavené stresů. Základním požadavkem při výuce hudební výchovy je hudební doprovod vyučujícího na jakýkoliv hudební nástroj. Tím se pomáhá udržet melodie i rytmus zpívaných písní.

Na rozpoznání individuální nedostatky žáků v intonaci či rytmu nereaguje učitel zdůrazněním těchto nedostatků, ale snaží se dát i těmto žákům prostor ke zpěvu ve skupinách, ke zpěvu s doprovodem. Tím umožní také těmto žákům příjemný prožitek ze zpěvu.

Všechny druhy hudebních činností (zpěv, poslech, instrumentální a pohybové aktivity) se ve výuce hudební výchovy navzájem prolínají a posilují ve svých účincích. Nezařazujeme je proto do hodin postupně, ani se nemusí v každé hodině uplatňovat všechny. Učitel vybírá takové činnosti, které odpovídají povaze hudby, se kterou právě pracují. Do činností ve výuce je třeba zapojovat co nejvíce žáků podle jejich individuálních schopností. Učitel vychází vždy z toho, co již žáci umí, dále rozvíjí jejich hudební dovednosti, podněcuje žáky ke vzájemné spolupráci. Umožňuje, aby se při výuce Hv uplatnili v dostatečné míře ti žáci, kteří se individuálně hudebně vzdělávají. Je to přirozený motivační a inspirační prvek, jak pro žáka samotného, tak pro žáky hudebně nadané, kteří své nadání individuálně nerozvíjejí. Pozitivní je i přímá spolupráce se základní uměleckou školou, kterou žák navštěvuje. Vhodné je zvýrazňovat dovednosti a schopnosti žáků, vést je k sebepoznání a seberealizaci. Každého je třeba podněcovat a vést ho k tomu, aby své nadání a schopnosti v různých oblastech uplatňoval.

Vztah žáků k hudbě je podporován návštěvami koncertů, operních představení, přehlídek absolventů hudebních škol, účastí v hudebních a pěveckých soutěžích. Při všech těchto příležitostech se zdokonalují poslechové dovednosti žáků, učí se kulturnímu chování i vystupování. Žáci se o hudbě a svých hudebních zážitcích učí hovořit, navzájem se dělí o své pocity a dojmy a porovnávají své prožitky. Vhodnou formou, která rozšiřuje znalosti žáků o hudbě a hudebních nástrojích jsou obsahem přiměřené výchovné koncerty spojené s besedami o hudbě. Hudební výchova se podílí značnou měrou na celkovém formování žákovy osobnosti.

Hudbu je možno spojovat s poezií, výtvarným dílem nebo vlastním pohybovým projevem žáků i při tělesné výchově. Zpěv může být zařazován do výuky kteréhokoliv předmětu, může výuku motivovat, může ji uvolňovat, zpestřovat, přinášet pocity uspokojení a dobrou náladu, může ale také žáky povzbuzovat, posilovat je ve snaze dosáhnout dobrých výsledků. Hudební výchova se dá dobře propojovat i s výukou vlastivědy (poznávání lidových písní z určité oblasti, poslechy ukázek hudby, které se vztahují k místu narození významného hudebního skladatele, k historickým událostem aj.), můžeme ji propojit i s výukou přírodovědy (je např. mnoho písní o květinách, zvířatech, o vodě, o lese aj.)

Při hodnocení výsledků práce žáků v hudební výchově tohoto období se přihlíží k aktivitě, s jakou se zapojují do různých činností ve výuce, ke snaze žáků spolupracovat s ostatními a nenarušovat práci v Hv. Žák je klasifikován za projevené dovednosti a snahu uspět v prováděných hudebních činnostech. Není vhodné klasifikaci v tomto období provádět na základě testů, prověrek z hudební výchovy nebo zkoušení teorie. Tyto způsoby jsou jen doplňkové a orientační, jsou zpětnou vazbou pro učitele, co v těchto oblastech žáci zvládli. Teoretické učivo má při výuce Hv v tomto období jen podpůrný charakter. Velmi nevhodné je též zkoušení ze znalosti hudebních ukázek. Poslech je totiž záležitost prožitková; pouze opakováním vhodných hudebních ukázek, kterým žáci rozumí, se u nich rozvíjí vztah k hudbě a hudební paměť.

C) Obsah učiva hudební výchovy ve 2. vzdělávacím období: 4.-5.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - váže tóny, zpívá v hlasovém rozsahu dle svých možností, v jednohlase, dvojhlasu či kánonu - hraje doprovod na Orffovy nástroje – přede hry, mezihry, dohry - orientuje se v notovém záznamu, pojmenuje druhy not, zapíše noty ve stupnici C dur - reaguje pohybem na rytmické změny - rozlišuje a vyjadřuje pohybem pochod, valčík, polku - prokáže základní orientaci v tvorbě našich hudebních skladatelů – Smetana, Dvořák, Škroup - rozpoznává hudbu v její společenské funkci - identifikuje základní díla některých cizích hudebních skladatelů (Mozart, Beethoven) 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - písně lidové, umělé, intonační cvičení, dodržení tónů, nálada písně, zpěv brumendem, sólově i ve skupině - sólo, dvojhlas, kánon <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámení s pojmy dirigování, instrumentace, improvizace, takt tříčtvrt'ový a dvoudobý, jednoduchý zápis not - hra na rytmické hudební nástroje - práce s notovým záznamem <p>Hudebně-pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - improvizovaný pohyb, taneční kroky s doprovodem hudby - hudba taneční, lidová, folková, jazzová, rocková <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání pojmů trio, kvartet, orchestr... - okolnosti vzniku české státní hymny - poznávání hudebních nástrojů a skladeb sluchem - tvorba hudebních skladatelů 	<p>MKV/Kulturní diference (člověk jako součást etnika) OSV/Kreativita</p> <p>OSV/Komunikace (řeč těla) <u>Tělesná výchova/tance</u></p> <p>VMEGS/Jsme Evropané <i>Vlastivěda/kořeny evropské civilizace</i> VMEGS/Evropa a svět nás zajímá <i>Český jazyk/mimočítanková četba</i> <i>Vlastivěda/naši sousedé</i></p>	

	poslech ukázek, případné návštěvy koncertů		
--	--	--	--

1. Přehled tématických okruhů pro 4. a 5. ročník

D) Očekávané výstupy na konci 2. období

Očekávané výstupy – 2. období

žák

HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not

HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby

HV-5-1-05 vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace

HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků

HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

HV-5-1-01p zpívá píseň v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem

HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou

HV-5-1-03p doprovází spolužáky na rytmické hudební nástroje

HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy

- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb

- správně hospodaří s dechem při interpretaci písní – frázování

Výtvarná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků, učit je vyjadřovat myšlenky, představy a pocity výtvarnými prostředky

- umožnit žákům vnímat krásu okolního světa jako součást každodenního života
- rozšiřovat soubor užívaných technik a seznamovat žáky s dalšími výtvarnými nástroji a různými materiály
- rozšiřovat soubor užívaných technik
- rozvíjet schopnost vnímat krásu přírody, vyjadřovat své pocity a dojmy a výtvarně je zpracovávat
- rozvíjet přirozenou potřebu žáků vlastního výtvarného vyjádření
- rozvíjet individuálně tvořivé schopnosti žáků,
- pěstovat estetické cítění a vkus žáků
- sebezpoznání, sebeuvědomění
- vést žáky ke schopnosti vnímat krásu lidového umění a dostupných uměleckých děl
- vážit si kulturních hodnot a dovedností lidí
- rozvíjet schopnost žáků esteticky ovlivňovat své prostředí
- umožňovat konfrontaci osobních postojů s postoji jiných
- rozvoj tolerance k lidem a duchovním hodnotám

B) Charakteristika výuky předmětu výtvarná výchova ve 2. období základního vzdělávání:

Výtvarná výchova je podstatnou částí základního vzdělávání žáků. Jejím cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat, cíl je zaměřen i na objevování talentovaných žáků. Nezaměřujeme ji se speciálním uměleckým vzděláním.

V tomto období se zaměřuje na:

1. vycvičení oka a žakovy ruky
2. rozvíjení schopnosti čistého a jistého zobrazování
3. pěstování správného vnímání krásy formy, linie, barvy i symetrie

Výuka výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech, které umožňují rozvíjet žakovo vnímání, výtvarné cítění, představivost, fantazii, myšlení, prožitky. Využívá k tomu nejen výtvarné prostředky tradiční a ověřené, ale i nově vznikající.

Ve 2. vzdělávacím období je výuka výtvarné výchovy spojována často i s výukou jiných předmětů. Výtvarně lze vyjadřovat zvolený jednoduchý rytmus melodie. Při kresbě přírodnin je vhodné využít znalostí z přírodovědy, při kresbě náradí je třeba znát, jak a k čemu se určité náradí používá, zde tedy vytváříme mezipředmětovou vazbu s pracovními činnostmi, při tématickém kreslení se dá vhodně využít některé četby

z čítanky. Kresby se posuzují podle toho, kolik originálního pozorování a myšlenek v nich žák projevil, jak využil plochu výkresu, jak pracoval s barvou.

V předcházejícím vzdělávacím období i v období předškolním byla výtvarná výchova dítěti především prostředkem k vyjadřování myšlenek. Ve 2. období se postupně tříbí smyslová vnímavost, uvědomělé pozorování a výtvarné vidění.

Žáci se naučí citlivěji vnímat tvary, barvy, struktury, vzájemné vztahy částí a celku, a tak se zabezpečuje nenásilný přechod od prvotních grafických forem k formám členitějším. Žáky je třeba postupně vést k větší samostatnosti při rozmístění kresby se zřetelem na námět, velikost a tvar plochy, pěstovat u nich smysl pro prostorovou dispozici.

Žáci zobrazují předměty tak, jak se jeví jejich oku. Pravidla perspektivy žáci vyvozují z pozorování, pod vedením učitele. Primární výuku pravidel perspektivy považujeme spíše za překážku.

Geometrických modelů se užívá jen k objasnění konstrukce skutečných předmětů. Při kreslení listů, ovoce a jiných předmětů žáky upozorňujeme na osovou souměrnost některých přírodnin. K dosažení dovednosti vyjádřit symetrii mohou přispět kresby předmětů prováděné např. pastelkami nebo vodovými barvami bez předběžných obrysů.

Barvu spojujeme s tvarem. Je dobře, aby si v 1. období žáci dostatečně pohráli s barvami a přirozenou cestou se seznámili se změnami, způsobenými jejich kombinacemi. Znovu žákům ukazujeme, od začátku do konce, techniku pokládání barev. Při vystihování určitého tónu např. u zelené barvy necháme žáky určitou dobu objevovat rozmanité zelené tóny vznikající mícháním žluté, modré a zelené barvy z palety, následovat musí hovor o tom, co objevili, co se komu podařilo. Předcházíme tak potížím vznikajícím při současném pozorování tvaru předmětu a jeho barvy. Žáci později snadno kombinují barvy a jejich mícháním tvoří složitější barevné tóny.

Při kreslení nástrojů vycházíme ze způsobu jejich užívání. To má nejen význam praktický (poznání funkce nástroje), ale i přímý a kladný vliv na výsledek kresby. Znájí-li žáci funkci celého nástroje i jeho částí, snaží se přesněji porovnávají jejich velikost, tvar i poměrnost.

Pro vytváření vzorů je prospěšná mezipředmětová vazba s geometrií, využíváme dovednosti provádět náčrty základních geometrických obrazců. Geometrické obrazce mohou být základem mnoha opakujících se vzorků. Geometrické tvary jsou pro děti přístupné a snadno proveditelné. Později může následovat též stylizace a kombinace jednoduchých přírodních tvarů. Kombinací zvolených prvků se vyplňuje určitá plocha nebo se jich používá k dekoraci některého předmětu. Takové kreslení využívá mezipředmětových vztahů s hudební výchovou (rytmy, kontrasty, opakování, střídání).

Předkládání stylizovaných forem, kterých s úspěchem použili různí návrháři, vede žáky k tomu, že začnou stylizovat prvky přírodní. Při pozměňování toho, co poznali, mají dost možností, aby mohli uplatnit svou vynalézavost a fantazii.

Kreslení z paměti je cenné jak pro děti nejmladší, tak i pro starší žáky. Je dobře, když žáci 4. a 5. r. nejprve předložený předmět prostudují a nakreslí a potom jej zkusí nakreslit z paměti. Pokud žák ví, že bude kreslit z paměti, snaží se, aby si zapamatoval podobu předmětů. Zvyká si předměty pozorně pozorovat, a tak si postupně vytváří vnitřní zásobu obrazů, které mu poslouží jako předlohy ke kreslení. Žák se tak rovněž učí soustředit svoji pozornost.

Modelování je velmi vhodné pro mladší žáky, ale dobře ho v kombinaci s různými materiály příležitostně využíváme i v tomto vzdělávacím období.

Žáci jsou v rámci výtvarné výchovy také seznamováni s díly předních domácích i evropských umělců. Vhodné jsou návštěvy výstav takových děl, která jsou žáci schopni pochopit, a která je mohou mravně a citově obohatit. Žáky seznamujeme s díly různých oborů umění. Žáci se je učí chápat a rozumět jim. Výstavy prací žáků se dají uspořádat i ve vhodné školní místnosti. Dbáme, aby výtvarná díla žáků nebyla vystavována trvale a výstavy často obměňujeme.

Ve výtvarné výchově v tomto období často využíváme mezipředmětové vztahy ve spojení s literární výchovou, s výukou geometrie, s přírodovědou, vlastivědou i s přípravou některých žákovských pomůcek. Jedním z úkolů výtvarné výchovy je připravovat žáka na praktický život, ve kterém budou v mnoha oborech potřebovat něco skutečného zakreslit nebo načrtnout. K tomu ho vedou reálné kresby.

V tomto období využíváme každé vhodné příležitosti ke zušlechťování citů žáků, pěstujeme jejich smysl pro přírodní krásy, a to jak ve výtvarné výchově tak i v ostatních předmětech. Žáci jsou seznamováni s vhodnými díly různých oborů umění prostřednictvím obrazů a ilustrací, učí se je chápat a rozumět jim.

Žák bude po ukončení 1. stupně schopen výtvarného vyjádření takovým způsobem, který ho uspokojí. Dokáže při práci uplatňovat představivost i fantazii. Při kresbě bude chápat vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů, bude postupovat od celku k detailům. Dokáže se orientovat v malířských a kreslířských potřebách a bude je umět udržovat v pořádku. Po ukončení práce si dokáže uvést své pracovní místo do původního stavu. Výtvarná výchova na 1. stupni je základem k dalšímu rozvíjení estetického cítění žáků na 2. stupni.

C) Obsah učiva výtvarné výchovy ve 2. vzdělávacím období:4-5.ročník

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky

<p><u>Žák podle svých schopností</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly - seznamuje se s různými typy vizuálně obrazných vyjádření - přistupuje k různým vizuálně obrazným vyjádřením jako ke zdroji informací - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření - samostatně tvoří vizuálně obrazná vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> - Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly - Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření- umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama - Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením- hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) 	<p>OSV/Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání)</p> <p>MV/Vnímání autora mediálních sdělení (výrazové prostředky)</p>	
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření - vědomě se zaměřuje na projevy vlastních zkušeností, své tvorby a vizuálně obrazného vyjádření - kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku - vědomě užívá linie ve výtvarném vyjadřování plošném - ovládá skulpturální postupy 	<ul style="list-style-type: none"> - Osobní postoj v komunikaci- jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací - Komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření- v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření - Prvky vizuálně obrazného vyjádření- linie, tvary, objemy, světelné a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru 	<p>MKV/Lidské vztahy (rozvoj spolupráce)</p> <p><i>Jazyky/význam komunikace</i> <i>Výchova zdravé osobnosti/kolektiv</i></p> <p><i>Hudební výchova/rytmus</i></p>	
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - experimentuje a používá různé materiály pro vizuálně obrazná vyjádření - seznamuje se se základy užité tvorby - pracuje s metodami odpovídajícími současnému výtvarnému umění - vědomě pracuje a užívá pravidel kompozice - používá vhodné 225ematick pro vyjádření svých myšlenek a představ - rozlišuje reálné vjemy od fantazijních představ 	<ul style="list-style-type: none"> - Typy vizuálně obrazných vyjádření- jejich rozlišení, výběr a uplatnění- hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama - Uspořádání objektů do celků, uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření - Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby 	<p>MV/Práce v realizačním týmu</p> <p><i>Český jazyk/imprese</i></p>	
--	---	---	--

D) Očekávané výstupy na konci 2. období základního vzdělávání

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Výstupy RVP:

žák

VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).

VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností

VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě.

VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky.

VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace

VV-5-1-07 nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.

Minimální doporučená úroveň výstupů RVP pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

žák

VV-5-1-01–07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr

VV-5-1-01p, VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-5-1-03p, VV-5-1-04p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie

VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu

Praktické činnosti

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet manuální dovednosti žáků
- vytvářet správné pracovní návyky při práci s nástroji
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat, k čemu slouží a uvědomovat si, jak je třeba

- s nimi správně a bezpečně zacházet
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracování materiálu, uvažovat o vlastnostech materiálu, zkusit vybrat vhodný materiál pro daný výrobek
 - učit žáky při práci uvažovat o tom, co je třeba si k práci připravit, co dělat a jak postupovat
 - mít vytrvalost při dokončení práce a snažit se, aby byl výsledek práce co nejlepší
 - vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
 - vést žáky k tomu, aby si všímali práce jiných lidí a snažili se poučit z toho, co vidí
 - seznámit žáky se základním vybavením kuchyně, pamatovat na bezpečnost a hygienu práce při přípravě jednoduchého jídla
 - naučit žáky zásadám správného stolování

B) Charakteristika výuky:

Praktické činnosti patří svou podstatou k činnostnímu učení, žáci při nich uplatňují zručnost, své individuální dovednosti získané v rodině, mohou realizovat své nápady. Při výuce pracovních činností se zaměřujeme na získávání praktických pracovních dovedností a návyků.

Úkolem vyučovacího předmětu je vytvářet u žáků kladný vztah k práci. V rámci vyučování praktickým činnostem budou mít žáci možnost poznávat různé materiály, opracovávat je, vyrábět určené předměty a připravovat pomůcky pro individuální činnosti potřebné při výuce jiných předmětů. Při praktických činnostech bude průběžně zohledňována účelnost i prospěšnost prováděných činností a to s ohledem na aktuální potřeby žáků, podmínky školy i na jejich další vzdělávání.

Pracovní činnosti systematicky ovlivňují rozvoj motoriky a vytváření pracovních dovedností žáků. Dobrá výuka pracovními činnostmi vede žáky k dobrému osvojování pracovních dovedností a návyků. Žáci při praktických činnostech postupně získávají dobré předpoklady ke správné volbě povolání a také k pozdějšímu společenskému uplatnění. Učí se také vytrvalosti, tvořivosti, je jim dána možnost realizovat vlastní nápady.

Při pracovních činnostech získávají žáci základní vědomosti o materiálech, se kterými pracují, o nástrojích, které k práci používají, i o dalších nástrojích vhodných k opracovávání daného materiálu. Seznamují se také s mnohými pracovními postupy, předlohami, návody, jednoduchými náčrtky a učí se podle nich pracovat. Osvojují si rovněž základní zásady hygieny a bezpečnosti při práci se zvoleným materiálem a nástroji, jsou vedeni k jejich respektování. Dále se žáci učí dodržovat pracovní postup, organizovat svou práci a udržovat pořádek na pracovním místě, po skončení práce si své místo uklidit.

Vzdělávání v této oblasti také směřuje k postupnému poznání žáků, že technika je součástí lidské kultury a je spojena s pracovní činností lidí. Učí je chápat pracovní činnost jako příležitost k sebeuplatnění. Žáci si mají možnost uvědomit, že výroba musí mít určitý podnikatelský záměr. To znamená, že je třeba vždy uvažovat o výrobě věcí lidem prospěšných a dobře fungujících, které jsou potom také lépe prodejné. Žáky upozorňujeme, že firma může prosperovat, nejen pokud má dobře vymyšlenou a připravenou výrobu, ale i dobré ekonomy. Vedeme je k

uvědomění si potřeby matematiky i geometrie při všech podnikatelských výrobních záměrech. Využíváme poznatky žáků z podnikatelských činností jejich rodičů.

C) Obsah učiva - 2.vzdělávací období - pracovní činnosti

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky

Žák podle svých schopností

- vybírá vhodný materiál, pomůcky a nástroje
- rozlišuje a pojmenovává druhy zpracovávaného materiálu
- určuje vlastnosti materiálu

- volí vhodný materiál pro určitou pracovní činnost
- pro činnosti vybírá vhodné pracovní nástroje a pomůcky

- provádí přiměřené základní pracovní činnosti s drobným materiálem - korálky, jehla, nit
- pracuje s papírem, kartonem, modelovacími hmotami, textilem

- provádí pozorování a pokusy v přírodě nebo na školním pozemku

- při stolování se chová společensky

- rozlišuje základní kuchyňský inventář bezpečně s ním manipuluje

- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

- vybere potřebné suroviny k sestavení jídelníčku

- Rozlišování přírodních a technických materiálů, rozlišování textilií
- Určování vlastností materiálu- tvar, barva, tvrdost, povrch, tvárnost
- Ovládání a používání pracovních nástrojů a pomůcek: způsob použití, vhodný výběr materiálu a jeho vlastností

- Stříhání, ohýbání, spojování, propichování, navlékání, slepování a lisování
- obkreslování, jednoduché kartonážní práce, šití předním stehem

- Ověřování podmínek života rostlin
- Výlet do lesa, na pole, exkurze

- Pravidla správného stolování.
- Základní vybavení kuchyně

- Pravidla bezpečnosti práce

- Jídelníček. Zdravá výživa.

Přírodověda/užitkové rostliny

Výtvarná výchova/ barvy

[OSV/ Seberegulace a sebeorganizace \(organizace vlastního času\)](#)

[OSV/ Kreativita \(pružnost nápadů, originalita\)](#)

Přírodovědarostlinstvo

[OSV/Kooperace a kompetice \(rozvoj sociálních dovedností\)](#)

Školní jídelna

Očekávané výstupy na konci 2.období:

žák

ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování

ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální doporučená úroveň výstupů RVP pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

žák

ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu

ČSP-5-3-01p zná základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin

ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

ČSP-5-4-01p zná základní vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

- uplatňuje zásady správné výživy
- zná funkci a užití jednoduchých pracovních nástrojů a pomůce

Tělesná výchova

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:4-5.ročník

<p><u>Žák podle svých schopností:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní vhodnost pohybu pro zdravý růst, rozvoj srdce, kostí, svalů a plic - dodržuje fair play chování - ošetřuje drobná poranění a v případě potřeby přivolá pomoc dospělé osoby - řídí se zásadami bezpečnosti a hygieny <ul style="list-style-type: none"> - uvede potřebná telefonní čísla <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pohybové hry s různým zaměřením a účelem - používá pravidla minimálně 10 pohybových her - samostatně vytváří pohybové aktivity <ul style="list-style-type: none"> - reaguje na základní pokyny - poskytuje základní pomoc 	<p style="text-align: center;"><u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - význam pohybu pro zdraví, pohybový režim žáků - příprava organismu před pohybovou činností, uklidnění po zátěži - zdravotně zaměřené činnosti (správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravné, kompenzační, relaxační cvičení) - rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu <p>Výchova ke zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobní a intimní hygiena - hygiena v období dospívání - propagace zdravého životního stylu <p>Pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní funkce her, pravidla a používané náčiní - variace her jednoho druhu - využití přírodního prostředí pro pohybové hry - využití netradičního náčiní <p>Základy gymnastiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy 	<p>OSV/Psychohygie</p> <p>OSV/Seberegulace sebeorganizace</p> <p><i>Přírodověda/výchova</i></p> <p>OSV/Psychohygie</p> <p><i>Přírodověda/výchova</i></p> <p><i>Hudební výchova/pohybová činnost</i></p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - provádí průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti - reaguje na sportovní povely a užívá základní osvojené pojmy - aplikuje základy techniky - porovná své výkony v osvojovaných disciplínách - zapisuje a měří výkony v osvojovaných disciplínách - napodobuje základní techniku běhu, skoku a hodů 	<p><u>Běh:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nízký start na povel - polovysoký start - běžecká abeceda - rychlý běh do 60m - vytrvalý běh do 1000m - běh v terénu až do 15 min. <p><u>Skoky:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - skok do výšky z krátkého rozběhu <p><u>Hod:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hod míčkem z rozběhu - spojení rozběhu s odhodem 	<p>VMEGS/Evropa a zajímavá (olympijská)</p> <p><i>Matematika/jednotlivé</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> - vhodně se obouvá a obléká pro sportovní hry - před hrou se správně rozcvičuje - hraje konkrétní hry se zjednodušenými pravidly, jež při hře respektuje - aplikuje elementární herní činnosti jednotlivce a využívá je v základních kombinacích i v utkání podle zjednodušených pravidel - aplikuje základní pojmy osvojovaných činností - zaznamenává výsledek hry a pomáhá při rozhodování - dodržuje základní role a hráčské funkce v družstvu a dodržuje je v utkání za pomoci učitele - uplatní svou soutěživost v turnajích 	<p>Sportovní hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní role ve hře - průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel - základní organizace utkání – losování, zahájení, počítání, skóre, ukončení utkání - pohyb s míčem a bez míče - vedení míče (driblinkem, nohou) - přihrávka jednoruč a obouruč (vrchním trčením) - střelba jednoruč a obouruč na koš, střelba jednoruč ze země na branku, střelba vnitřním nártem na branku - základní spolupráce ve hře 	<p><i>Matematika/odhad</i></p> <p>OSV/Kreativita</p> <p>OSV/Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
	<p>Turistika a pohyb v přírodě</p>	<p>EV/Lidské aktivity</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vhodně se chová v dopravních prostředcích - uplatní správné chování v silničním provozu jako cyklista, chodec - vhodně se připravuje na turistickou akci, podílí se na její realizaci - pohybuje se v mírně náročném terénu (i se zátěží) - orientuje se podle mapy (s pomocí učitele) - chová se ohleduplně k přírodě - spojuje turistiku s další pohybovou a poznávací činností 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní lékárnička - první pomoc při úrazech - způsob pohybu v náročnějším terénu - čtení z mapy - chůze v terénu do 15 km - chůze a běh po vyznačené trase - příprava pochodové trasy, základní dokumentace o turistické akci (s pomocí učitele) - aplikace znalostí z jiných předmětů (stopy zvěře, druhy rostlin...) 	<p>životního prostředí přírody při masových sportovních akcích OSV/Kooperace a řešení problémů</p> <p><i>Přírodověda/ekologie přírody</i></p> <p><i>Přírodověda/význam krajiny a člověka</i></p>
---	---	--

Výstupy RVP:

žák

TV-5-01-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti

TV-5-01-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením

TV-5-01-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her

TV-5-01-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka

TV-5-01-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti

TV-5-01-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

TV-5-01-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení

TV-5-01-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy

TV-5-01-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky

TV-5-01-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace

TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti

TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchary a bezpečnosti

Minimální doporučená úroveň výstupů RVP pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

žák

TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snaží se začleňovat pohyb do denního režimu

TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním

svalovým oslabením

TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností

TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti

TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play

- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Ochrana člověka za mimořádných událostí

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků (podrobná pravidla jsou přílohou ŠVP)

-způsoby a hodnocení viz příloha

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme, jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit.
- Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.
- Žákům **důvěřujeme** a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět – podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.
- Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.
- Používáme činností přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.
- Žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti. Nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první. Na jejich příkladě si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání.
- Používáme učební materiály, ve kterých je sebehodnocení žáků zapracované.

- K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.
- Předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co požadujeme na výborné ohodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně. Žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat. Stejně stanovíme ukazatele při hodnocení písemném bez klasifikačních stupňů. Žák potom ví, k čemu ve svém snažení směřuje a je mu tak dána možnost sebehodnocení.
- Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení (viz bod 1.).

Při prověřování vědomostí:

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili;
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno;
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali;
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí;
- písemnou práci na závěr určitého celku nezadáme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi;
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách;
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků;
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru.

Každý žák je vybaven více či méně odlišnými individuálními předpoklady pro učení, jako jsou nadání, úsudek a píle. Za pomoci činnostních přístupů, diferenciací a v neposlední řadě pozitivního hodnocení se snažíme v 1. období vzdělávání dosáhnout toho, aby všichni žáci zvládali základní učivo výborně. Při klasifikačním způsobu hodnocení je pak mezi žáky určitý rozdíl hlavně ve známce výborně. Někteří žáci při činnostech a samostatném plnění úkolů prokazují mnoho schopností např. aplikovat, objevovat, provádět analýzu aj., některým naopak trvá déle, než dojdou k zvládnutí učiva na výbornou a nemají zatím možnost se příliš v dalších schopnostech projevit. Obě skupiny žáků je třeba hodnotit známkou výborně. V takových případech je nejlepším osvědčeným způsobem **kombinovat známku výborně s pozitivním slovním hodnocením**, které krátce a jasně vyjádří projevené schopnosti nadaného žáka. Známky výborně se tím od sebe odliší.

Závěr

Cílem školy v 1. období základního vzdělávání je podněcovat žáky k výše uvedeným dovednostem. Usilujeme o to, aby pokud možno všichni žáci pochopili a osvojili si učivo určené pro toto období výborně nebo jen s malými nedostatky, tedy chvalitebně. Je to významný předpoklad pro úspěšné vytváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků v dalších obdobích základního vzdělávání.

Předmětné právní předpisy k hodnocení:

- Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), § 51 – 53
- Vyhláška č. 48/2005 o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, § 14 – 16

6.2 Autoevaluace školy

Hlavním úkolem autoevaluace na naší škole je ověřování a zlepšování kvality vzdělávání. Stane se nedílnou součástí našeho ŠVP a v průběhu vzdělávání bude zaměřena na začleňování klíčových kompetencí do průběhu výchovně vzdělávacího procesu. Chápeme ji jako soubor pravidelně se opakujících činností – pozorování, dotazování, monitorování, testování, hospitační činnosti a analýzy stavu před, během a po určitém stanoveném období.

Základní sledovanou časovou jednotkou bude školní rok.

Cíle a kritéria a oblasti autoevaluace

Při hodnocení se zaměřujeme na tyto pro nás základní oblasti:

- sdílení vize a poslání školy (jakou školou chceme být a jaký žák je naším cílem)
- podmínky vzdělávání
- kvalita pedagogických pracovníků
- výsledky vzdělávání
- klima školy
- vztah rodičů ke škole
- zájmová činnost

Hlavní cíle autoevaluace :

- zlepšit kvalitu vzdělání
- získat zpětnou vazbu pro činnost školy
- získat informace o tom, jak jsou naplňovány stanovené cíle vzdělávání
- získat podklady pro strategické plánování a řízení
- přispět ke stanovení priorit rozvoje školy
- posílit spolupráci školy s rodiči
- přispět ke zlepšení klimatu a důvěry mezi učiteli, žáky a rodiči
- posílit sebevědomí pedagogů školy

Nástroje pro vlastní hodnocení

Jsme málotřídní škola, a proto pro své sebehodnocení nemusí škola používat velké množství nástrojů tak, aby výsledný obraz fungování školy byl komplexní a co nejobjektivnější. Spolu s pedagogy jsme rozhodli, že budeme používat dotazníková šetření, které budou odpovídat struktuře naší organizace.

Dotazníková šetření mezi učiteli, žáky a rodiči školy

Pro získání zpětné vazby jsme objednali Mapu školy, která bude obsahovat dotazníky pro učitele, žáky, rodiče a která vyhodnotí, jak na tom škola je, jak školu vidí lidé, kteří jsou s ní spojeni. Zatím jsme používali dotazníky, které jsme si vytvořili sami a tzv. „ušili na míru“.

Sdílení vize a poslání školy

V tomto bodě jsme se zamýšleli nad tím, jakou školou chceme být a jaký žák je našim cílem.

Usilujeme o to, aby naše škola vytvářela optimální podmínky pro všestranný rozvoj žáků. Chceme, aby všichni žáci měli možnost své realizace. Vzhledem k malému počtu žáků maximálně uplatňujeme individuální přístup k nim.

Naším cílem je vychovat samostatného, tvůrčího žáka, který je schopen se začlenit do společnosti. Chceme připravit žáka na plynulý přechod na 2. stupeň základní školy.

Jsme málotřídní vesnická škola, kde se žáci učí ve spojovaných ročnících. Jsme škola s polským vyučovacím jazykem, kde se žáci učí dva mateřské jazyky a navíc ve třetím ročníku

Podmínky vzdělávání

Jsme málotřídní vesnická škola, kde se žáci učí ve spojovaných ročnících. Jsme škola s polským vyučovacím jazykem, kde jsou žáci vzdělávání ve dvou mateřských jazycích.

Škola se nachází v krásném klidném prostředí u Těrlické přehrady. Toto nám umožňuje výuku v přírodě.

Škola má k dispozici 2 třídy, počítačovou učebnu, tělocvičnu a školní hřiště. Vlastní tělocvična, hřiště a blízkost přehrady umožňuje žákům pohyb o každé přestávce, ve vyučovacím procesu jsou často využívány tělovýchovné chvíle.

Škola se snaží poskytovat žákům moderní učební pomůcky.

Hodnocení pedagogických pracovníků

Škola má zpracován systém kritérií pro hodnocení výkonu učitele „Hodnocení pedagogických pracovníků“. Výkon učitele hodnotí jak vedení školy, tak v rámci sebehodnocení i hodnocení učitel v následujících okruzích:

- Vědomosti z oboru
- Efektivní vedení výchovně vzdělávacího procesu
- Práce se vztahy ve třídě a rozvíjení sociálních dovedností žáků – vytváření bezpečného klimatu
- Podílení se na životě školy
- Profesní růst a rozvoj

Závěr

Autoevaluace neznamená, že budeme pozorovat svůj obraz tak, abychom spatřili to, co vidět chceme.

Znamená to, že se snažíme, aby se:

prostředky našeho pozorování a měření kvality skutečně zaměřovaly na oblast, kterou chceme pozorovat či otázku, kterou chceme zodpovědět.

- odpovídaly záměru našeho zjišťování zaměřovaly na zvolenou oblast spolehlivě
- odpovídaly záměru našeho zjišťování zaměřovaly na zvolenou oblast spolehlivě
- aby výsledky nezávisely na okolnostech, například na tom, kdo pozorování provádí;

Považujeme vlastní hodnocení školy za věc otevřenou, se kterou hodláme průběžně pracovat a vylepšovat.